

ולא בדיקה כלל בימי הספירה לא בתחילתן ולא בסופן וסעוד
 דבריהם מעובדא דרבינא דכו' וז"ל ואינו ראוי כלל דאם כן אפילו
 ישיבת שבעה אין כאן ומה תועלת יש בהמתנת שבעה ימים עכ"ל
 כוונתו כמו שכתבתי דכיון דלא בדיקה כלל ולא נתנה אדעתה
 שתהיה לנקיים הרי היא כאלו לא ישבה כלל וכמו שכתבתי לעיל
 סימן קצ"ב בס"ק ב' ד"ה והנה:

ואפשר לומר דעת הראב"ד והרשב"א ז"ל דאף על גב דובה
 דאורייתא בעי כוונה לספור שבעה נקיים מכל מקום הכא
 גבי תבעו להנשא שאינו אלא חששא דרבנן דשמא ראתה מחמת
 חימוד ואף אם ראתה אינה צריכה לשבעה נקיים מן התורה אלא
 מחומרא דרבי זירא לא התמירו אלא המתנת שבעה ימים משום לא
 פלוג בתקנתא דרבי זירא אבל לענין דבעי ספירה ממש כובה
 דאורייתא לא התמירו כל כך אף שהוא דוחק צריכין אנו לומר כך
 מכח הראיות שהבאתי לעיל מלשון הפוסקים וגם מה דפסקו כל
 הפוסקים שאם לא בדיקה עד שמיני דמשלמת עוד ששה ימים ואי
 סלקא דעתך דלא בעינן דעתה וכוונתה לספירה ימים נקיים אין טעם
 לפסק זה דמנא להו דלא מצרפין ששה ימים למפרע ויהיה שמיני
 לפסיקת בדיקת טהרה שביעי לנקיים דהא בגמרא נ"ט א' לא אמרינן
 דלא מהני בדיקת שמיני אלא בבדיקה בראשון ובשמיני דמאן
 דמצריך תחלתן וסופן לא שייך לאיצטרופי כפירוש רש"י שם ו"ה
 ומהו או למאי דמוקי ההם כרבי יהושע דסבירא ליה דאין לה אלא
 ראשון ושביעי מודה בראשון ושמיני דאין לה אלא שמיני אבל
 למאי דסבירא ליה דבבדיקה אחת סגיאי אי סלקא דעתך דלא בעינן
 כוונה לספירה מנא להו דלא מצטרפין ששה ימים למפרע

ובפספס תפארת למושה נ"ה כשיע' סוף דן כתב וז"ל והא דמשמע
 כשי"ס דביום שמיני לתוך לא מהני בדיקה וצריכה תחלה או
 סוף היינו שאם תצוה לשמש ביום שמיני אחר הבדיקה וטובלה
 אסורה עד הלילה כיון דלא בדיקה כל שבעה [אם כן] על כרחך צריך
 לומר דיום שמיני הוא שביעי ואסורה לשמש בו בינם משום דרבי
 שמעון נדה ס"ב ב' ודוק היטב עכ"ל ולא דק דלא עלה נאמר בש"ס
 דבדיקת שמיני לא מהני אלא כמו שכתבתי לעיל בבדיקה בראשון
 ובשמיני וזקא למאן דמצריך תחלתן וסופן או לרבי יהושע דסבירא
 ליה דמונה בסיווגין ומשלמת על הימים שבדיקה עד תשלום ד' ובהא
 מודה דאין לה אלא שמיני כיון דלא חזי לאיצטרופי ואם כן אין ראיה
 להפוסקים הלדידן לא מהני בדיקת שמיני אלא ודאי דבעינן שתתן
 דעתה לספירת שבעה נקיים וכמו שכתבתי לעיל

והן אמת דפשטיה דסוגיא בשמעתין דף ס"ט נ"א לא משמע הכי
 דהא מקשה התם אמאי דאמר רב סופן רב סופן אף על פי שאין תחילתן
 מבריייתא דטועה דאי סלקא דעתך דלא בעינן ספורים לפנינו ביממא
 נמי ניטבליה וכו' דמאי קושיא דלמא שאני התם דלא היה לה
 ספורים כלל משום הכי לא מהני ורב מיידי בשטפיה שבעה נקיים
 אלא שלא בדיקה עד שביעי משום הכי סבירא ליה דמהני כיון
 שספירה ובפספס מעיל צדקה [שם] הרגיש בזה ומה שכתב לתוך בזה
 הוא דוחק גדול ולא ירדתי לסוף דעתו וגם אי יתבין ליה כל
 דחוקי שכתב דהא דסבירא ליה לחלמודא דלרב אפילו ספירה לא
 בעיא היינו קודם דאסיק מבריייתא דטועה שאמה יום אחד וכו' מה
 שאין כן בתו דאסיק מתן ברייתא אמרינן דאף רב סבירא ליה
 דבעינן ספורים אכתי קשה מסתמא דחלמודא בדרך ל' צ"א דמקשה
 התם שבוועתא קמא דאתיא לקמן ליטבליה כיומא וכו' ומשני הא מני
 רבי עקיבא היא דאמר בעינן ספורים לפנינו ואי סלקא דעתך
 דלמסקנא לכו"ל עלמא בעינן ספורים אם כן מאי מוקי כרבי עקיבא
 הא אתיא ככולי עלמא ושאינו טועה דלא היה לה ספורים כלל אלא
 ודאי מאן דאית ליה סופן אף על פי שאין תחילתן אפילו ספורים נמי
 לא בעי רצ"ע על הפוסקים הנ"ל דסבירא להו דסופן אף על פי
 שאין תחילתן ואפילו הכי סבירא להו דבעינן ספורים הא בגמרא לא
 משמע כן

ופיהו כל זה למאן דלא בעי ספורים לפנינו אבל למאן דאמר
 דבעינן ספורים לפנינו אין כאן שום ספק דודאי בעינן ספורים

ממש וכן מוכח מסוגיא זו דמקשה לרב בתרייתא דאמר סופן אף על
 פי שאין תחילתן מבריייתא דטועה ומשני הא מני רבי עקיבא היא
 דאמר ספורים לפנינו בעינן וקשה מאי מקשה הש"ס דהא רב מצריך
 הפסק טהרה ובריייתא דטועה איכא לאוקמי דלא הפרישה בטהרה
 ומה שכתב הרמב"ן בחדושי' נ"ס א ד"ה הא דמקשינן תירצן על
 קושיא זו והוא דוחק גדול והנכון כמו שכתב מתוש"א נשם ד"ה גמ'
 ואי ס"ד וז"ל דרב גמ' לא בעי הפרשה בטהרה כודאי אלא להחמיה
 שלא לטהרה לבעלה בסופן אף על פי שאין תחילתן אלא בהפרישה
 בטהרה כודאי אבל לגבי טבולת מצוה בזמנה אע"פ שלא הפרישה
 בטהרה כודאי על ידי בדיקה משום ספיקא דשמא הפרישה בטהרה
 צדקה טבילה בזמנה וכן נראה מדברי התוספות שכתבו וכו' עכ"ל
 ביאר לדבריו כיון דרב סבירא ליה דסגי' בסופן אף על פי שאין
 תחילתן ובעת שספירה ששה ימים הראשונים צדיק לא נחברו
 כודאי אם הם נקיים ברורים או לא דהא אבותי לא בדיקה עד שביעי
 אפילו הכי סבירא ליה דעולין לנקיים אף על פי שבעת ספירתה לא
 ידעה כלל אם ראויה לשבעה נקיים או לאו אלמא דסבירא ליה דלא
 תליא בהכי אם כן הוא הדין כשלא הפרישה בטהרה כיון דאיכא
 למימר שמא פסקה בטהרה ועלו לה שבעה נקיים אף על גב שהיא
 לא ידעה כודאי ומספיקא אסורה לבעלה דשמא לא פסקה בטהרה
 מכל מקום לענין טבולת מצוה בזמנה צריכה להחמיר ולטבול
 מספיקא דשמא בזמנה היא ומשום הכי סבירא ליה להש"ס דלרב
 בתרייתא לא בעי ספורים כלל דאי סלקא דעתך דבעי ספורים
 צריכה שתדע בשעת ספירה שהוא ספירה ודאי שאותו יום שהיא
 סופרת לנקיים הוא ודאי נקי ולא מהני בדיקה בשביעי כדי להחזיקה
 בטהרה למפרע דהא מעיקרא לא ידעה בשעת ספירתה אם הם נקיים
 ברה"ס או לאו אלא ודאי מדימהני בדיקה לבסוף על כרחך דלא בעי
 ספירה כלל

והשתא נמי ניחא הא דמקשה מבריייתא דטועה לרב בתרייתא ולא
 מקשה נמי לרב קמייתא דסבירא ליה דמהני בדיקה
 בתחלה תקשי מבריייתא דטועה דאף על גב שלא בדיקה בתחילתן
 כטועה מכל מקום מספיקא חטבול שמא היו נקיים וטבילה
 בזמנה היא אלא ודאי דלרב קמייתא לא קשה מיד כיון דבעי
 בדיקה בתחילה סבירא ליה נמי דספורים לפנינו בעינן וז"ל ספירה
 כבודה נקיה כודאי שעל ידי בדיקה בתחילתה מוחזקים כל הימים
 בנקיים משום הכי גבי טועה כיון שספק אצלה אם היו נקיים או
 לאו לאו ספורים ניהו אפילו אם היו נקיים מכל מקום כיון דלא
 היו ספורים גלויים לה לאו ספורים ניהו:

ובהכי ניחא הא דמשני הש"ס הא מני רבי עקיבא היא דבעי ספורים
 לפנינו מנא ליה דלרבי עקיבא לא סבירא ליה שתטבול
 מספקא דלמא הא דאמר רבי עקיבא דבעי בדיקה בכל יום נמי
 לחומרא אמרה שאסורה לבעלה כל זמן שלא בדיקה בכל יום אבל
 מנא ליה דרבי עקיבא סבירא ליה דבעינן ספירה גלויה אלא ודאי
 סבירא ליה להש"ס דטעמיה דרבי עקיבא דמצריך בדיקה בכל יום
 דכיון דכתיב וספרה לה וליכא ספורים בלא בדיקה בכל יום משכנעה
 נקיים וסבירא ליה דקרא דוקא קפיד על ספירה ואפילו בדיעבד
 מעכב וכל זמן דלכא ספורים לפנינו וז"ל ספורים ודאין וגלויים
 לאו ספירה היא:

ופעמיה דמאן דאמר דצריך תחלתן וסופן גם הוא מצריך ספירה
 וכיון דסבירא ליה דקפיד קרא אספירה צריך ספורים ודאין
 וגלויים אלא דסבירא ליה כיון דהיא לה בדיקה בתחילתה ספורים
 לפנינו ניהו דאחר בדיקת יום ראשון גריד כולוהו שבעה נקיים
 לענין זה מכל מקום לטהרה לבעלה או גבי זב לטהרות החמירו
 דבעי נמי בדיקה בסוף וכמו שכתבתי לעיל דהא שלא כדברי
 הרשב"א במשמרת הבית (ב"ה ז' ש"ה כ"ו) דסבירא ליה דאף למאי
 דטלקא דעתך דרב סבירא ליה דוקא בתחילתן הוא דמהני אבל לא
 בסופן נמי לא ספורים לפנינו ניהו וזה אינו כמו שכתבתי ויש
 ליישב דהרשב"א כתב כן למאי דמסיק דסבירא ליה לרב דסופן בלא
 תחילתן נמי מהני ועל כרחך דלא מצריך ספורים לפנינו אלא
 דמצריך בדיקה לבסוף משום חזקה לאחזוקי לטהרה לימים

שלמפרע, אם כן מהאי טעמא דמהני תחילתן אף על פי שאין סופן נמי משום חזקה הוא לאחזקי לימים שלהבא בחזקה. טהרה, הליכא למימר דטעמיה משום דנהו ספורים לפנינו, הא רב לא מצריך ספורים לפנינו, מדמהני לדידה בדיקה בסוף, אבל מעיקרא הוי סבר הש"ס דהא דמהני לרב תחילתן אף על פי שאין סופן, הטעם כי היכי דלהוי ספורים לפנינו, משום וכו' לא מקשה לעיל אדרב קמייא:

מיהו מוכח דמאן דמצריך תחילתן וסופן, טעמא משום דבעינן ספורים לפנינו, דאם לא כן מאי מקשה ארב מברייתא דטועה דאלמא ספורים לפנינו בעינן, הא רבי אליעזר אמר בהדיא דסגיא בראשון ובשביעי, ואיהו אליביה רבי אליעזר אמר דהלכתא כוותיה כדפסקין בפרק קמא, אלא ודאי המאן דמצריך תחילתן וסופן טעמיה משום דבעינן ספורים לפנינו, וכיון שכן, הא המחבר פסק דאין להקל בלא בדיקת ראשון ושביעי, כהפוסקים דפסקו כרבי חנינא, כעתה ודאי הדין דין אמת כמו שפסק בספר שו"ת מעיל דקה, כיון דבדעתה היה שלא לספור הימים ראשונים לגימין, שוב

אין עולין:

ועל פי זה אני תמה על רבותינו בתשובות האחרונים שכתבו להקל ולתלות במכה אפילו תוך שבעה נקיים, ומטהרים אפילו בלא נקיים לגמרי, וכבר עמד על זה הגאון החכם צבי בתשובות הנ"ל [מעיל דקה] סימן (הנ"ל) [סוף] שכתב דאין להקל כלל בימי לבונה לתלות במכה, כאותה שאמרו אנשים פיה משה [ו] כל ספק נגעים עד שלא נזקק לטומאה ספיקו טהור, משנזקק לטומאה ספיקו טמא, ואין זה ענין לכתם, ראשון כתם שאינה אלא מדרבנן, לאפוקי זה שלפנינו רואה, והמחבר של [סימן סוף] הודיר לו, אלא שכתב כי לא עליו תלונה זו, כי אם על הפוסקים אחרונים שכתבו לתלות במכה אף בימי לבונה, וכן מבואר ברכי משה סימן זה, הביאו הש"ך כאן [סימן י"ג] ריש לחלק ולומר דלא תלין במכה אלא בתחילת ראיתה דמענה סתום, מה שאין כן בימי ספירתה שמענה פתוח כבר לא תלין במכה כלל, ועיי' בט"ו [סימן ד'] דכתב כהאי גוונא ולא הקילו אלא בכתימים, עיי"ש, שמלבד חילוק זה קשה, כיון דפסקין דבעינן תחילתן וסופן, ולדעה זו צריך ספורים לפנינו דהיינו ספורים ודאין, וכיון שרם לפנינו אף שיש לומר דתולין במכה, נקיים ודאין לא הוי דהא איכא למימר גמי דרם נדה הוא וליכא ספורים ודאין, דהא מדינא בנדה, כיון הפסקה בטהרה הרי היא בחזקה טהרה אף על פי שאחר כך מצאה עצמה טמאה, כדאיתא במשנה התם [נדה סו, א] והבאתי לעיל [ד"ה ומה שכתב], ואפילו הכי בובה החמירו דלא מהני הפסק טהרה לתודא, רק צריך נקיים ברורים ביותר מצד הימים עצמן נקיים ודאין מלבד החזקה טהרה ידדה, ואם כן היכא שרם לפנינו על כרחך מטעם חזקה אחינן עלה, וכיון דהיא בחזקה טהרה שפסקה בטהרה תלין במכה, והוא לא מהני תוך שבעה נקיים, ואפילו בבדיקה יום הראשון ויום השביעי ומצאה טהרה וכינתיים ראתה לא מהני, ודאי מן הסתם כיון דבדיקה יום הראשון ושביעי ומצאה טהרה מסתמא אמרינן שכולן יצאו בטהרה, אבל היכא דראתה כינתיים, אותן ימים שראתה לאו ודאי נקיים הם, וליכא למימר דגרירי בתר יום ראשון, הא חזינן דנשתנה מיום הראשון דבו לא חזיא כלל והשתא חזיא, ואלו הוי חזיא כראשון לא היינו תולין במכה, כמו שכתבתי לעיל, ומאי שנא בימים שאחריה דנתלה במכה, דהא כולי שבעה יומי צריכין להיות נקיים ודאין, ולא עדיף יום ראשון משאר ימים בעינן זה, גם לפי מה שכתב הרשב"א לשיטתיה דמשום הכי מהני בדיקת תחלה או סוף, משום דעל ידי בדיקות אלו מוחזקים כל הימים בטהרה, נמי י"ל דדוקא מן הסתם מוחזקים בכך, מה שאין כן כשראתה דם להדיא לא איתחזקה על ידי בדיקות אלו, דהא בעינינו ראינו שנשתנה ימים אלו שראתה בהן מימים שבדיקה בהם שלא ראתה כלל:

גם יש לספק, כיון שמבואר בכל הפוסקים דלכתחילה בעינן בדיקה בכל יום כדי שיהיו ספורים לפנינו, אם זו מראווייתא היא או לאו, ואי קשיא דאם כן מנא להו דבדיעבד אינו מעכב, י"ל דלמא אית ליה לרבי אליעזר שום לימוד על זה, לפי זה יש לומר כל וראוי לבילה וכו', מה שאין כן במכה דאין ראוי לבדיקה:

ועוד, לא ידעתי מה הוא הגבול שנתנו בזה, ומתי תחילת לספור שבעה נקיים, כיון שהיא רואה מחמת מכה תמיד, אם כן אחר וסתה מתי נדע שפסק דם המקור ותחילת למנות שבעה נקיים, דהא חזינן רוב נשים שאין להם מכה ופסקו בטהרה ומתחילין לספור קצת נקיים ואחר כך נתקלקלו ונחזרים ודואים, ואין לומר דהולכים בזה כפי שהיתה רגילה לטהר עצמה קודם שגולר בו מכה זו, מאר קשה לסמוך על זה, ודאי לאו כל העתים שרין אצלה, הכל כפי החוספת רמים, פעמים הם מענטים ופעמים הם מרובים, ואין צריך לומר דאין הולכין בזה אחר רוב נשים שדרכן לפסוק קודם יום שביעי, וכמו שכתב הב"י בסימן זה [עמוד קס"א ד"ה ומ"ש] בישובר על הרא"ש ו"ל, גם זה לאו מכללל הוא, ומצוי הוא בכמה נשים שאינן יכולים לטהר את עצמן אף אחר ד' לראייתם, ועיי' מה שכתבתי לקמן בזה בסעיף (ו') [ו] ס"ק כג ד"ה עור ראייתו, ועוד, אשנויא ניקום ונסמוך, בכך אני אומר, אף שמצוה גדולה היא לעשות שלום בין איש לאשתו, מכל מקום בנדון זה טוב לפני אלהים ימלט מזה:

ודע, דהר"ה בהשגות על בעלי הנפש [שער הספירה סימן ב אות ב] סבירא ליה דאף לכתחלה אינה צריכה בדיקה בכל יום, ובטלה דעתו נגד כל הני רבותא, וכתב עוד שם [אות ג] דהא דפסקין כרב כנגד רבי חנינא, הוא משום דהאידינא נשי דיין נדות הם, ומשום חומרא דרבי וירא משונינן להו לספק וזכות, משום הכי יש לפסוק כרב דסגי בתחילתן או סופן, ומרברי המחבר בבית יוסף לא נראה כן, שכתב [עמוד קס"ג ד"ה כתב האגור] דאין להקל משום חומר איסור כרת, סבירא ליה דאף האידינא אין לחלק, כיון דבזבה גמורה יש להחמיר משום איסור כרת אף כנשי דיין אין להקל:

(יט) ובריעבד מהני אפילו לאור הנר, הרב הוציא כן מדברי הבית יוסף [עמוד קס"ד ד"ה כתבן שכתב כן, דלפי שאינו מעכב, לכן לא כתבו הרמב"ם והש"ך, ועיקר דין זה הוזכר בגמרא פרק כל היד [נדה י"א] של בית מנבו אין בודקין מטותיהן אלא ביום ומזכירין אותן לשבת, והתם ודאי דאינו אלא והירות, לכתחלה דמיירי לטהרות בבדיקה, שאחר התשמיש, ומשום דצבע הכתם ניכר יותר ביום מבליילה, אבל בדיעבד אינו מעכב, כדאמרין התם או תבדוק לאור הנר:

אבל קשה לי, איך מרמה בדיקה שכתוב שבעה נקיים לדהתם, ראשונה הבריקה שהיא לספירה שבעה נקיים דטעמא משום וליכא ספירה בלא בדיקה, וכמו שהספירה צריך ביממא הכי נמי הבריקה, וכן משמע מתוספות [שם] דף ס"ט [ע"א] ד"ה שבעה לגדה ו"ל, דאי אין בדיקת סוף היום עולה לספירה, לא היה חקנה לבנות ישראל אלא אם כן יבדקו בעליית עמוד השחר, דספירת הלילה אינה ספירה, עכ"ל, מבואר דהבריקה הוי משום ספירה וצריך להיות ביום דוקא, ואין ראייה מלשון הרשב"א בתורת הבית הקצור נ"ה ו' שעה כה [ב] הביאו בית יוסף כאן [שם] דמשמע נמי דטעמא דהבריקה ביום היא משום דניכר טפי ביום מבליילה, י"ל דאיהו לשיטתיה אפילו דסבירא ליה דסגי בסופן אף על פי שאין תחילתן, ועל כרחך לאו משום ספירה הוא, אלא דימים מוחזקים בעינן, ומעתה אין לחלק בין בדיקה ביום ובין בדיקת לילה, אבל למה שכתב המחבר דאין להקל בלא בדיקת תחילה וסוף, ולפי מה שכתבתי לעיל [סימן ד"ה וטעמיה] דלדעה זו ספורים לפנינו בעינן, וטעמא דבדיקה משום ספורים הוא, אם כן הבריקה הוקא ביום ולא כלילה ומעכב אפילו בדיעבד, לכן יש להודיר לביתו שתבדוק דוקא ביום, וכמו שכתב הסמ"ג [לאין קיא לו, ד] שחורית בקומה ממטתה וערבית כשהולכת לבית הכנסת, ובריעבד אפילו פעם אחת ביום מהני, וכמו שכתבתי לעיל [סימן טו ד"ה ולפענ"ד], ואין להקל נגד דעה החוספות, אחר זה ראייתו בדיק"ש [ערך לחם סעיף ד] שכתב ה"ל, אין הבריקה עולה כהוגן אלא ביום, עד כאן לשונו, אולי כוון לטעם שכתבתי:

(כ) (סעיף ה) ופצאה טמאה, והוא הדין אם לא בדקה כלל ולאחר שלשה או ארבעה ימים בדקה ומצאה טהורה, היא בחזקת טמאה, וכמו שמסיים הרי זו בחזקת טמאה עד שתפסק בטהרה, ופשוט הוא:

5

ימים נקיים ולא הוסיפה החורה צרפתי מלוח ספירה אבל כל שלא הפרישה בעברה ואין כאן כלל נקיים ידועים ואם איתא דעמלתא החורה אף שאלו נקיים עד שיצדקו פ"א ויראו אח הנקיים אין כאן ראיות נקיים עד שידעו שזכו ויס השניעי ע"י חזקה עברה אבל בלא הפרשה אין כאן יום ז' ידוע ואין כאן דיוקה כלל, והנה פשוטו של מקרא דלר"ך ספירת ז' ימים ושלמים מעליה והיוו שר"ך שחזק שמתחלה ליל הראשון לא רחבה, אלא דו"ל דהויות הדבר בעצם גורם הדין ולא הידיעה, אבל כל שגימט דאין הדין הנוי צהויות הדבר בעצמותו אלא צדיעה, כל שלא נודע מתחלה ליל ראשון אין כאן ידיעה.

(ז) ומדפריך נכ מצרייתה דטובה פ"ב דלר"ך הו"ל כל דיוקה צהויה הבהרה, והלכך יש נחוש שטברו ז' נקיים ואיכה מלוח עזילה צומנה, אבל הפוסקים ז"ל כתבו דתחלה או סוף צמינו ולא מהני הפרשת עברה ודיוקה ה' וגרסה דהיוו אלא מדרבנן ומדאורייתא בהפרשת עברה לחוד סגי, ועיין בחספי הרא"ש ז"ל בסוגין דהקשה מאי פריך נכ"ה בא הפסק עברה צמי, והיוך דהיוו אלא מדרבנן, וגרסה נפרש דמדרבנן לר"ך פסיקה עברה והתלחן או סופן אכל מדאורייתא מלוח צהויות הנקיים אף שלא הפסקו ולא דוק, עוד היך דהיישין דלמח הפסקה, ונפ"י ז"ל מדאורייתא צמינו תחלתו או סופן.

(ח) והיה נראה לפרש בא דצמינו תחלתו או סופן היינו דלא מהני הפרשה עברה לחוד בלא דיוקה אבל דוקה צהי קדס עזילה שפיר דמי דיום ה' נידון כז' וז' משום דיום ב' דהוא יום א' לא היה לו הפסק עברה מ"מ הפרשה עברה דיום ראשון מהני וכדמרינון אין לה אלא יום ה' ויום ה' מוכח היה נכ הש"כ דגא דפרשה בעברה ציום בהתחלה אלא ז' ימים קדס, והנה צבוח צמינו ס"י קל"י דדיוקה יום ה' לא מהני ומשלמת ז' ימים וז"ל הפעם דכיון דלר"ך דיוקה אחת חוד ז' וכך נהגה דאין שייך דיוקה בלא הפרשת עברה ודיוקה הפרשה עברה הוא משויך פירוש הקרא וספירה אה, והנ"ך שפור ז"ל דכמו דלר"ך נמי ב' דיוקות צהי הימים אחת בתחלתו ואחת בסופן ה"כ לר"ך דיוקה אחת חוד ז' של חזר ויס הפסקת עברה וזה דוקה אח"כ לא מהני נמיכוו כסופן אבל לתחלתו עולה ח"כ דתרחק מיום הפרשה, ועממא דמתחא דסופן לר"ך להחזיק בעברה למפרע ואינו אלא כ"י דדיוקה בהפרשה, וכן חנו מועיך רק חוד ז' אבל תחלתו מתחיל על לבנה וגם בהפרשה הוא הוכח נכ גא חכמה לן בהרחקתן ומסתברא דהיוו אלא מדרבנן, וגרסה דאם בהפרשה בעברה וזהו דעממא שלא נמנה ויס המתך רק בהחזיק נמנה ציום שלאחריו ולא דוקה עד יום ה' שהוא יום ז' למענה זכו דיוה הכחול צמינו לא דוקה עד יום ה' דהיינו יום ה' מוכח שלאחר יום ההפרשה ואין כאן חנוה שבהי צדעמה נמנהו וכדברו עברה לא כתב בן ז"ל.

(ט) ס"ט א' חוד"ה שצנה, צואר דכריהם כיון דתחלת יום ז' עולה נמנין ז' שברי עובלת מיד ק"כ בדין ביחא הדיוקה צעמט עמוד השחר, ולפ"י הכל צעופה אין כאן לא תחלתו ולא סופן דמה שצדוק עתה לפינו לאו כלום הוא, והוקשה לכה דכרי וסופן קמתין כספירה מ"מ מוכח מרש"א דעובלת ל"כמה דלא צמינו ספורין צמינו דאל"ה נהי דהיה נכ יום עהור מ"מ לא סלקי לה לשמירה, וחילתו דצזנה קמנה נכ"י ח"כ שפירה לפינו ועוד דכוף סוף סגי לה כ"י ז"ע נהי דדיוקה צסוף היום מהני וכלכך צזנה קמנה שפיר כוי תחלתו וכופו מ"מ כלה בלא הפרשה בעברה אין כאן דיוקה וכמ"כ לפ"י ומסתברא דצזנה קמנה לא צמינו ספורין צמינו נכ"י.

(י) וענין דדיוקה שחזר צמתי להספורים דשלא בהרשעה היוו סותר ז"ל דהיו דיוקה היינו שימח נכ בהרשעה ולאסוריק אם לא היה צדעמה לטבר צמנה דלא לא רמיח ענייה למדבר ותחא מתפרש כ"י צדוק עממן יום ראשון היינו צזנים א' כ"י צדעמן לטבר וזילו כרישיו כוי רמיח עליה חכו עיקר שמירה עברה ואח"כ הכיוו דמתן לטבר עממן עד יום ז' וגר"ה די צמירה יום ראשון וכן צעמה וחרשה שפקחות מתקנה אותן שייך פלגיה

ד"ה ר"י אכל צפקחין שדעתו לטבר ומשמרין כל ז' זכו מה"מ דיוקה וסיוור מעליה נכ"י, אלא דמדרבנן ששמחו שלא בהרשעה שג' הדורו כולי עלמא לדין חרשה שפקחות מתקנה אותה, ואפשר דמה"מ צמינו דיוקה כל צעמה ספירתו הכיוו דמתן מטבר ודוקה צדיוקה סגי להחזיק בעברה אלטבר ולהכה אבל לא צמינה נכ להרשעה, אבל כל שדעתו עליהן כל ז' כוי צדיוקה כל ז' מה"מ, ולפ"י לר"ך לומר דקיס לכו לח"ל כ"י ענינים צמינו כספירה דמצמינו מחורת קטן וקטנה וע"כ ספירתן ע"י אחרים צדיוקה וצדוליס היינו שמירת ההרשעה ואפי' אם עיקר פי הספירה היינו דיוקה אחרי שכולל ספירת הקפנים מ"מ צדוליס ששמרו כל ז' לא צרע מצדיוקה דמה לי חוש הראות ומה לי חוש ההרשעה סוף סוף צדוק ומאלו עהורין, אבל לפ"י אין מקום לחלק לענין שיעכב היסח הדעת בין הצדיוקות שפ"י הרשעה אף שאינו מוכח בין הצדיוקות הראיות וז"ע.

(יא) ונראה דלכ"י דוגה דמתין צדוק יום א' ויום ז' היינו נכ צחרשה שפקחות מתקנות אותה, וכן צהסירה דעהר מלעבה, שברי אין הוסח הדעת גורם שפחת מטיבה יותר מאלו לא כהסירה דעהר, ולמחי דקו"ל כ"הא שפיר כוי ספורין אבל כ"י מ"מ הוצא צמינו ס"י קל"י כתב דכל צהסירה דעהר מספירה חיישין דלמח רחבה וז"ע, וכמ"כ עוד דאין כלא ספירה וצחר צמינו דהיינו נמחי דאיתא צמינו להחמיר דתחלתו וסופו צמינו, נראה דל"ה ח"כ ספירה יום ציומו אפי' למ"ד תחלתו וסופו צמינו אלא כומד ציום השניעי וחושב את מנינו וצומד עליו שצברו עלי' ז' ימים עהורין אלא שאינו כומד על ציוור ז' עהורין אלא צדיוקה אחת וסוף, ולצדרי בהלכות ז"ל צהו"ש שפקחות מתקנות לר"ך שכוונתו כל יום שיהי יום לספירה ואם לא כיוו אין כאן ספירה כ"ה למ"ד תחלתו וסופו צמינו אף שצדוק יום א' ויום ז' ולא משמע כן וז"ע.

(כ) ס"ט א' חוד"ה ז' כ"י, לא היה חקיקה כוי דספירה לכה כ"י ענין ספירה לילה עיקרו כהא דאין עובלתו צילי ז' אלא ציום ז' ואפי"ך דחקת היום עולה מ"מ צמינו מקלת היום ולא מקלת המעליה וע"כ דפי' הקרא ימים ולא לילוח ומה' למד דבריוני צעלי כתי' דענין הצדיוקה שהוא פי' הספירה לר"ך נמי ציום אבל ז"ל דענין הצדיוקה שהוא לצדרי בעברה לר"ך לידון אהר דין צזנה כעכורין שראית לילה סותרת ואין היום עולה שזכ ידון צמינו מעליה וכה"כ הצדיוקה לר"ך כלל ז' המעליה בין ציום ובין צילה וכן לר"ה צמעי"ש ה"ו והז', ודברי כתי' ז"ל דנחשקו צזנה ואם הצדיוקה לר"ך ציום דוקה ח"כ צדון ציהא תחלת היום שזכו עיקר הספירה שברי אין חמנה חיס עולה לספירה וכמ"כ ח"י פסחים פ"א וכתבו דח"כ אין חקיקה וע"כ דלא צמינו בתחלת היום וא"כ ז"ל דגם לילה מהני דלענין דדיוקה נידון אחר מעליה, אבל פשט דכריהם נראה דהצדיוקה לר"ך ציום דוקה כיון דהצדיוקה הוא פי' הספירה וספירה דקרא היינו הימים, ונראה דל"ה נמי דלא צמינו ספירה היום ציומו וכמ"כ לעיל, מ"מ כיון דאין צומדין על השבון עהרתן אלא צדיוקה תחלה וסוף צמנינו המחזר בקרא וכיון שפירוש קרא הוא ימים ולא לילות צמינו דיוקה ציום הא' שהוא תחלת המנין המחזר וציום ז', וכן למ"ד תחלתו או סופן ז"ל דצמינו ציום דוקה, אבל למ"ד בתחלתו סגי אח"כ דמ"מ צמינו דיוקה ח' וכמ"כ לעיל סק"ה מ"מ מהני דיוקה לילה, והנה כל הפוסקים לא הכירו דין דיוקה לילה, ואין סברא לומר דסמכו על שכוירו לשון יום דבהרשעה מקומות פירושו מעליה ולא כ"י סותמין צזיסור כרת ומשמע דכ"י דלענין זכ נידון צמעי"ש, וכמ"כ למאי שנתבאר לעיל סק"י ד"ל דלר"ך ח"כ כלא משויך הדין דדיוקה אלא ידיעה דמהני דיוקה לילה, וז"ע.

(ג) פסחים פ"א אלא לר"י זכה נמורה במיל כ"י צעופת ח"כ א"ה כ"י שראתה כל שני ציה"ש, ללאורה נראה דהא דקאמר ר"י מכלן ולהצא היא משמחה היינו טעמי דכיון דמקלת היום ככלו לא כוי ראיות רלופות כיון אם חלשה ציום א' כיון שכוונתו שמה יום א' ככר כלה יום א' והתחיל יום שני ומאלו דב' ימים מפסיקין בין הראיות ולכן אין לירוק ימים אלא שראתה תחלת

כיון
אלה
של
מס
קדס
ופני
ענין
ביא
ע"כ
פניו
כמו
דלא
דלא
ויכ
יצה
מיר
דיון
ח"ה
זכה
כ"י
בלא
ענין
אין
ח'
או
לכל
יחר
אין
ובין
שיר
אחר
מח
יום
צין
ר"ה
ולא
ותן
ש"י
יום
הא
ואן
ז'
יה
צ"י
זכ
אם
רין
לא
א"כ
ז"י

הרב"ל ר' משה יצחק אביגדור זצ"ל

פרדס פתיחה לסימן קצ"ו רמזנים שפט

וספר התרומה, וממ"ז וממ"ק, והרא"ש בפרק תיעוקת, והמרדכי, וכן הוא דעת שארי פוסקים, וכן נפסק הדין בפרש"י סעיף ו'. וראיתי בנודע ביהודה סי' מ"ו, שהאר"י הרבה בזה להוכיח דלא בעינן בדיקה לחורין וסדקין, ושו"ש דבריו, דמסוגיא קמיתא דנדה מוכח דלחולין ולבעלה לא חיישינן דלמא כותלי בית הרחם מוקמי דם, והגם דכאן היא בחוקת פומאה, עכ"ל לא חיישינן לכותלי בית הרחם אפילו בכ"ז, והביא ראיות לזה ע"ש. ובחזו"ת דעת כאן סתר כל ראיותיו, והעלה דכל זמן שלא עשתה הבדיקה כפי המוסל עליה, עדיין היא בחזקת רואה, וע"כ חיישינן שמא כותלי בית הרחם העמידו הדם, ע"ש. וכעין זה כתב הסדרי מהרה בס"ק כ"ג, אך כתב על זה דמכל מקום אינו רק מדרבנן, ומן התורה לא חיישינן לזה, וע"כ אמרו ב"דף מ"ז דאחר זמן אינו חייב באשם תלוי, וכן אמרו ב"דף מ' ב' א' איתא דהוי דם מאן עכביה, אלא ודאי דאינו רק מדרבנן. וע"כ סיים, דהיכי דאי אפשר לבדוק בחורין וסדקין עד מקום שהשמש דש, וכנון בבתולה, אוקמינן אדינא ואינה צריכה לבדוק בחורין וסדקין, ע"ש. והנה ראיותיו הנ"ל אינן מוכרחות כלל, וכמ"ש הוא עצמו שם מקודם לזה, דהכא שהיא בחזקת פומאה, ע"כ חיישינן שמא כותלי בית הרחם העמידו הדם ע"ש, וא"כ מה ראייה מדף מ"ז ודף מ', שם היא בחזקת פהרה וכאן היא בחזקת פומאה וכנ"ל.

אולם בתשובות זכרון יוסף, הביאו בסדרי מהרה שם, יצא לדון בדבר חדש, והוא באמרו, דאפילו תאמר שהדם מונח בבית החיצון בחורין וסדקין, לא איכפת לן בהא מידי, דעיקר פומאתה היא בעת שיוורד הדם מן המקור, אמנם אחר שיצא הדם מן המקור לפרוודור, שוב אין לה פומאה נוספת במה שמונח הדם בפרוודור, והפבילה שפיר משהרתה לבעלה ממומאת נדתה, רק שפמאה מומאת ערב ספאת הדם המונח בפרוודור שהוא מממא במשא, וע"כ כל שנותר לה ע"י בדיקתה שפסק דם המקור, אין שום חשש כלל במה שהדם מונח בפרוודור בחורין וסדקין, דכיון שכבר יצא מן המקור, שוב אינו גורם שום פומאה בענין פומאת נדה לבעלה, ע"ש.

והסדרי מהרה חלק על זה מכמה פעמים, חזא, דמברתו הנ"ל לא שייך רק בבדיקה דהפסקת פהרה, דכיון שלא נמצא על עד הבדיקה מוכח שפסק דם המקור, וכל עיקר הבדיקה דהפסקת פהרה אינה רק שתדע שפסק דם המקור, אבל הבדיקה דבתוך ז' נקיים, דעיקרו הוא להחזיק הימים לשהורים, אי"כ אם לא בדיקה בחורין וסדקין, מה אהני לה בדיקה זו, ודלמא ראתה מקודם והרי הוא בחורין וסדקין, ותו, דגם בבדיקה דהפסקת פהרה, אמו הבדיקה באה לברר דעתה כשעת בדיקה פסק הדם, הא ליתא, דאסו בעת שהיא רואה אינה פוסקת כלל ושופעת כי נהרא, הא ודאי ליתא, וגם בעת שהיא רואה היא פוסקת וחזרת ורואה, אולם עיקר הבדיקה הוא, דכיון שבדיקה היטב בחורין וסדקין ונמצא העד נקי, מה ראייה שכבר פסקה מלראות משך זמן מקודם, כי דרך הדם להתעכב לצדדים בחורין וסדקין, אבל אם לא בדיקה בחורין וסדקין אין כאן בדיקה כלל, והו' תורף דברי הסדרי מהרה, ע"ש דבריו באורך. הנה הערכנו לפני המעיין כל מה שכתבו האחרונים בענין זה, עתה נבא לבאר מה שנראה לעיני בנינים אלו.

ב) ונתחיל בדברי הנודע ביהודה הנ"ל, והנה אחר העיון היטב, אין דבריו מוכרחין כלל, וכמ"ש בס"ד. ומקודם אומר דמ"ש שם שמצא און לו שלשה חמורי עלם המקילים בבדיקה זו, והם הרי"ף והר"ם והראב"ד כו', אין לו הכרע כלל מדברי הרי"ף והר"ם. דמה שדקדק שם מדלא הזכיר הרי"ף

הכי לא חיישינן לזיבה, אעפ"י שלא בדיקה כל הימים, שאין חוששין לראיה כל זמן שלא ידעה, אלא בימי הוסת, ע"ש. וכיון דודאי ראתה, תו לא אולינן בתר רובא, ובעינן שתפסק ודאי בפהרה כנ"ל, וע"כ הוצרך לתרץ כיון דילדה ודאי פסקה כנ"ל. אולם לדעת הרשב"א והר"ן בחידושיהם שם, דס"ל כיון דעתה ודאי פמאה היא שהרי ילדה, וכיון דמועזת היא כל כך עד שאינה יודעת מתי הפילה, מפשינן עלה כולוהו ספיקא אע"כ דלא אמרה מידי, ע"ש, לדידהו שפיר י"ל כתירוץ הנ"ל.

ובזה יהיו מדוקדקים היטב דברי הר"ן בחידושיו בדף ס"ט, שהביא קושית הרמב"ן הנ"ל דהא בעינן הפסיקה בפהרה, על הך ברייתא דמועזת שאמרה יום אחד פמא ראייתי כו', ועל הך ברייתא דמועזת הקודמת, לא הביא קושית הרמב"ן הנ"ל. ולכאורה הוא תמוה, דהא הרמב"ן בחידושיו שם הקשה קושיא הנ"ל על ב' הכרייתות הנ"ל במאמר אחד ע"ש, ולמה זה הביא הר"ן דברי הרמב"ן האחרונים, ולא הביא דבריו הראשונים. אולם לפי האמור למעלה דבריו מדוקדקים מאוד, דהרמב"ן למעשה או"ל וכנ"ל, אולם הר"ן למעשה, דס"ל דבברייתא הא' איירי בספק ראתה כנ"ל, וא"כ אפילו לא פסקה בפהרה אמרינן דודאי פסקה כדרכה מקדם וכנ"ל, וא"ש.

היוצא לנו מכל האמור, דלדידן דקיימא לן דאין הבדיקה מעכבת שתהיה בכל יום מהו נקיים שלה, רק לכתחילה אמרו שתבדוק בכל יום, אי"כ קיימא לן דלא בעינן ספורין לפנינו, ואין הבדיקה ענין לספירתה כלל, רק בעינן שתבדוק את עצמה בכדי להחזיק הימים לשהורים, ובדיקה זו צריכה להיות בתוך ספירת ז' נקיים דווקא. רק בזה אפלטו רב ור' חנינא, דרב ס"ל דבבדיקה אחת בתוך ימי ספירתה נתחזקו כל הימים לשהורים, וע"כ גם בבדיקה באמצע ימי ספירתה ניכ מהני, ולר' חנינא בעינן תחילתן וסופן דווקא, וע"כ ב' בדיקות אלו נתחזקו הימים שבינתיים לשהורים, ולדידהו הוי חיוב ב' בדיקות אלו מן התורה. ולענין פסק הלכה כתב בש"ע להחמיר באיסור תורה, ולהצריכה ב' בדיקות לעיכובא, וכל זה הוא מלבד הבדיקה דהפסק פהרה וכנ"ל, ובדיקות אלו יכולה לבדוק גם בלילה, וכמ"ש למעלה הכל באר היטב בס"ד.

א) החלק הדי', אי בעינן בדיקה לחורין ולסדקין או לא. הנה הראשונים י"ל נחלקו בזה, הראב"ד בבעלי הנפש כתב דלא בעינן בדיקת חורין וסדקין רק בדיקה קלה, היינו שתבדוק בבית החיצון עד מקום שהשמש דש, ודימה זה למ"ש בש"ס בעד שלפני תשמיש, דאינה מכניסתו לחורים וסדקין, והר"ז בהשנות שם חלק על זה, וכתב דבכל מקום שצריכה בדיקה בעינן מעולה לחורין וסדקין, חוץ מקדם שלפני תשמיש מפני שמהומה לביתה כמ"ש בש"ס. וכן הוא דעת הרמב"ן שם בהלכותיו פרק ב' הלכה ו', דצריכה לבדוק בחורין וסדקין, וכל שלא הכניסו העד לחורין וסדקין אין זו בדיקה אלא קינוח ולא עשתה כלום ע"ש. והנה כאן סתם דבריו, ומשמע דבכל מקום שצריכה לבדוק בעינן בדיקה יפה לחורין וסדקין, וכן משמע מ"ש דכל שלא עשתה כן אין זו בדיקה אלא קינוח כו'. אולם הרשב"א בתורת הבית הארוך קפ"ג א' הביא בשם הרמב"ן שהכריע בזה, דבדיקה דהפסק פהרה צריכה לבדוק בחורין וסדקין, ובדיקות דב' נקיים בבדיקה כל דהוא סגי לה ע"ש. וכן הוא בחידושי הרמב"ן נדה ע"ש בדף ה' א'. אך הרשב"א בעצמו חולק על זה, והעלה דכל הבדיקות שלה בעינן שיהיו דווקא בחורין וסדקין, ע"ש דבריו, והמכים לזה הראיה בבדק הבית שם. וכן הוא דעת ספר יראים,

80

שאלות ותשובות סי קמ קמא מהרי"א הלוי ז"ל

שאלות וז

ועדים חתומים על כת"י דלאו מזוייף הוא כותבין ונותנין וכיון דגט כותבין ע"פ [כתבו] כ"ש דבטול ע"פ כתבו מהני ואע"ג דכתוספתא משמע דאפי' בפיקה א"כ ע"פ כתבו מ"מ יש לחוש להמיר עכ"ל הר"ן. הרי דהר"ן לא החליט הדבר דמהני בטול ע"פ כתב כ"ל כהנא וחסדק דדבר וחשש להמיר ועי' בר"ן ס"פ התקבל שהביא ג"כ בשם התוס' דמוטיל בפיקה שליחות מתוך הכתב לכתוב גט ומיהו כתוספתא גרסינן אפי' כתב לסופר בכתב"י כתוב ולעדים חתימו הרי הגט בטל וכו' ע"פ זכתוס' שלפנינו לא נמלא דבר זה דמוטיל בפיקה שליחות ככתב לכתוב גט אדרבה הכ"ש ס' ק"ב סכ"ח הביא דעת התוס' והרא"ש והרשב"א דבפיקה לא מהני שליחות על פי כתב והגט בטל ע"ש. ולפי סברת שו"ת הר"ן דבטול הגט ושליחות הגט הם שוין א"כ לדעת התוס' והרא"ש והרשב"א גם ביטול שליחות אינו מוטיל בכתב והגט כשר ועי' בפ"ה ס' ק"ט שם שהאר"ך לזכיר דבפיקה שפשה שליח בכת"י הגט בטל מה"ט ולדבריו אינו מוטיל ביטול השליחות בכתב לכתוב הר"ן וכמ"ש :

ובמה דברי הס"ט והכו

נראה להביא ראיה ברמ"א ס' קפ"ז סוף סעיף דש נשפת וחסתם טמאה ד טו"ח הש"ך שם ס"ק כ"ו וכן המכה אפילו בשעת וזו המכה לפולס דהרי תה"י ברמ"א כ"י קפ"ז ס"ט הכרי אקורה עד שתדוק וכן סי' כ"ב יטו דמכתה מוליא דס' וזו מן המכה מ"מ כיון דבפ"ה ב' או דס' אקורה עד שתדוק לפיכך הס"ט והחוו"ד וזו רח"ח דס' המכה מגרעי הג' ודע. שהס"ט נא מן המכה מוטלת דביקס' זו לספירת ז' ופ"ה לפי מה דק"ל כ"ר ז' לר"ך ספורין לפנינו דהיי"ל אף שמוגין במכה ודל"ץ ז' שפוסים דבנ"י מחלקו רב לא דכפ"י מחילתן וסופן וז' שפ"ס לחוש לדעת המחמ"ה היקף מחלוקת רב ור"ח ה' מחבולר בנ"י דס"ט דל"ת דכפ"י מחילתן וסופן קיימ"ל כ"ח כיון דכס"ד' מ"י ר"ט הוא דלמ"ר בפי"ן דקיימ"ל כות"י לא בפי"ן ו מחילתן כ"ר. דמאן דסובר דכפ"י שפורין לפנינו לדברי ר"ח לא בפי"ן ספורין לפי הוא דסובר דכפ"י שפורין ו כפ"ד' או רח"י גדולה לפני סוכ"ח דקיימ"ל כ"ר מס' מ"י לא בני ספורין לפי ספורין לפנינו וכמ"ש הס"ט כ' כ"ח ועי' דלדעת הס' בפי"ן ספורין לפנינו כדי של כ"פ הדבר ברור לדעת ספורין לפנינו. וא"כ הס"ט בני ספורין לפנינו הוא ת' כש"ח ח"דש ביהודא מהו לפסוק של בדיקת הפסק ו עד שפה אחת מן הילול דל"שון מן ז"י. ואף שמשפ' כש"ח חוקא. לפיכך אין דל"שון וז' ועי' בדיקות ו ספרות שפשה מ"מ ש מחילתן וסופן א"כ ה"ס ז' פסוק אח"כ כ"ס .

לא הוי כאילו העיד בפני כ"ד והוי כ"ד לא הוי כתיבה הבטל במקומו כאילו ביטל בפני השליח וממילא דל"ץ ביטולו מוטיל כלל. עוד אפשר לומר דהרי גם הר"ן כתשו' שם כתב דלדעת הסוברים דלא מהני שליחות בכתובה לכתיבת הגט ה"ה דאינו מוטיל כת"י לבטל הגט אלא דהר"ן כתב דיש לחוש ולהמיר. ומעתה נראה לפמ"ש התוס' גיטין דף ל"ז ע"א ד"ה רבי לתירון האחרון דהו"ו סדר רבי עזות שבטלה מקלחה בטלה כולה הוי מודה דגם דיפטר אינו מבוטל דגם אם יתודע להשליח או להאשה שביטל הבטל מקלח מן השלושים פעמים שיטעו בדינא ויסכרו דלא בטלה כולה ותנשא ואיכא חשש ממזרות טפי וזכ"ג מודה רבי דאינו מבוטל ע"ש הט"ט בתוס' ומעתה גם כ"ד גם אם לא נאמר דמוטיל כתב לבטל הגט כיון דכפ"י איכא מחלוקת הפוסקים בזה כמ"ש הר"ן וז"ל יש לחוש שמא יטעו האשה או השליח בדינא ויסכרו דלא מהני כתב לבטל הגט כדפ"ה רוב הפוסקים דלא מהני בפיקה שליח בכתב לכתוב הגט וכיון דטעו ויסכרו דלא כתב לבטל הגט תנשא לשוק ואיכא חשש ממזרות טפי וזכ"ג ל"ה בטלו אינו מבוטל וזה הנה"ל נפלאה מאד. ועי' בתוס' גיטין דף מ"ה ע"א ד"ה מדי דהו"ו דוק הט"ט :

עכ"פ הרחי"ת לדעת דמ"ש הרמ"א ס' קמ"ח דמוטיל ביטול בכתב הוא ספיקא דדינא ואם כי בטל ב"ד כמה טעמים להחיר ידעתי את מך ערכי כי איני כדאי להרהר אחרי הרמ"א מ"מ אפשר לסמוך כ"ד על מ"ש מעכ"ל ד"ל דעיקר כוונת הבטל לא היתה כלל לבטל הגט רק לח' כי תתן האשה סכום המעות שהבטיחה. וגם מאחר שתיקף כשודע לאבי האשה סילק המעות ומסר הגט הרי נתקיים רצונו. ולכן גם דעתי הפניה מסכמת להחיר האשה לשוק :

סי קמא

ב"ה יוס' ב' ט' תמוז תרמ"ו לפ"ק לבוב : הגני נותן את בריתי שלום לבבד ידידי הרב הממונה'ג החריף ובקי חסיד ועיניו יראתו על פניו כש"ת מוה' יחודה ב"ץ נ"י רבד"ק סאריק יע"א :

ברבר האשה אשר נולד לה חולי השבר וע"פ פקודת הרופאים נתנה במקום הרחם טבעת גלגל ומבלעדי הטבעת לא תוכל ללכת ולאשר הטבעת הוא בעצמת הרחם מחמת חוס הזיפה אשר הוא מוצעת שם הטבעת מלוכלך במראה שחורה כמו לבש הגלגל וגם על עד הקטנת גלגל ג"כ המראה שחורה ומחמת דהטבעת דוחק מצפניו את הכשר נקלף עוד הכשר אשר במקום הטבעת ולכן מעורר עם המראה שחורה כעין מראה אדומה מעט ולאחר שנתתיישב כאשר המראה שחורה כלבש הגלגל והאשה אומרת שהיא מזדרי הטבעת ומחמת הזיפה ויש לה וסת קבוע ומראה דס' וסתה אינו דומה בשום אופן למראה ה"ל. והנה בשעת טבילת מצוה היא לוקחת הטבעת מרחמה וגם יכולה היא להפסיק בעתה אבל א"א לה לספור ז"י. ואף דודאי יכולה לתלות כ"ד דהמראות הללו אינן מן המקור רק מחמת זיפת הטבעת כמבואר בס' קפ"ו וגם בנ"י הראשונים יכולה לתלות כאן דמי ועדיף טפי ממליאה שיחיי וכיני דמונה הש"ך דתולה גם בנ"י הראשונים כמבואר בדבריו בס' ק"ז סוף ס"ק כ"ד מ"מ חושש מעכת"ה למ"ש הס"ט והחוו"ד דלא אינה יכולה להיות בדיקה נקיה בשום פנים א"כ תו ליכא בדיקה ויהיו דחלין פכ"פ ליכא בדיקה לפנינו :

ולענ"ד מראה דלא דמי דהתם מיירי דס' המולות מן הפד דומה לדס' וסתה ורק ביש לה מכה המולות דס' בזה י"ל יטו דחלין הדס' במכה אבל עדין אין יודעין

ועדים חתומים על כת"י דלאו מזוייף הוא כותבין ונותנין וכיון דגט כותבין ע"פ [כתבו] כ"ש דבטול ע"פ כתבו מהני ואע"ג דכתוספתא משמע דאפי' בפיקה א"כ ע"פ כתבו מ"מ יש לחוש להמיר עכ"ל הר"ן. הרי דהר"ן לא החליט הדבר דמהני בטול ע"פ כתב כ"ל כהנא וחסדק דדבר וחשש להמיר ועי' בר"ן ס"פ התקבל שהביא ג"כ בשם התוס' דמוטיל בפיקה שליחות מתוך הכתב לכתוב גט ומיהו כתוספתא גרסינן אפי' כתב לסופר בכתב"י כתוב ולעדים חתימו הרי הגט בטל וכו' ע"פ זכתוס' שלפנינו לא נמלא דבר זה דמוטיל בפיקה שליחות ככתב לכתוב גט אדרבה הכ"ש ס' ק"ב סכ"ח הביא דעת התוס' והרא"ש והרשב"א דבפיקה לא מהני שליחות על פי כתב והגט בטל ע"ש. ולפי סברת שו"ת הר"ן דבטול הגט ושליחות הגט הם שוין א"כ לדעת התוס' והרא"ש והרשב"א גם ביטול שליחות אינו מוטיל בכתב והגט כשר ועי' בפ"ה ס' ק"ט שם שהאר"ך לזכיר דבפיקה שפשה שליח בכת"י הגט בטל מה"ט ולדבריו אינו מוטיל ביטול השליחות בכתב לכתוב הר"ן וכמ"ש :

הז' אמת דכפ"ה ס' ק"ב שם וזכ"ש שם הביאו ג"כ דעת דעת הפוסקים דמוטיל שליחות בכתב ולדבריהם מוטיל ג"כ ביטול השליחות בכתב כמ"ש. אמנם בזה"ל לא זכיתי להצין דברי שו"ת הר"ן ה"ל דמדמה ביטול שליחות בכתב לממנה שליח בכתב גט לפמ"ש התוס' גיטין דף ע"ב ע"א שם ד"ה קולו דבמניו שליחות סגי דקים לן שמתרצה והרכנה ג"כ מהני ודוקא כתב לא מהני אבל לא בעינן שמיעת הקול דוקא וא"כ בביטול השליחות דאף אם ידענו בדברו שמבטל כל שלא שמעו העדים או השליח אין הביטול מוטיל וכדאמרינן בנ"י גיטין דף ל"ד ע"א אחיביו קרי באווייבי הרי דאף שהבטל לזוה לומר שמבטל הגט כל שלא שמעו העדים או השליח אין הביטול כלום והא דאמרינן התם כה"ל דהייט בתרי' דלמ"ר אשור הכו לה היינו דוקא לרצא אבל לאכ"י דקיי"ל כות"י הטעם דהגט מוטיל הוא משום דגלוי דעתא בניטא לאו מילתא הוא. א"כ מה לנו בזה מה שכותב שמבטל הגט דהרי לא עדיף כתיבה מדיבור דהרי גם אם ה' מדבר שם שלא בפני השליח אין בטולו בטול דאף דקיימ"ל בטלו מבוטל היינו דוקא בפני השליח או בפני עדים כמבואר בש"ע ס' קמ"ח ס' ס' ועי' בתוס' גיטין דף ל"ד ע"ב ד"ה ור"ן ועי' בשו"ת נו"ב מהר"ק חו"ד ס' ס"ו דהא דכתיבה כדיבור היינו דבשעת שכותב באותה רגע הוא כדיבור ומש"ה אין כתיבה מוטיל בעדים משום דל"ץ הגדה לפני כ"ד. וא"כ כ"ד מה ביטול הגט [שי"ך] בכתב אף אם נאמר דהוי כדיבור מ"מ לא הוי כדיבור בפני השליח. ומטעם זה איני תמה על מ"ש הט"י באו"ח ס' מ"ו סק"ב בכותב ד"ת א"ל לברך והביא רא' דבני עדות אמרינן מפיהם ולא מפי כתבם ע"ש ולפמ"ש י"ל דשאי עדות דבפי"ן הגדה בפני כ"ד דוקא מש"ה אף דכתיבה כדיבור אינו מוטיל משא"כ בכותב ד"ת אם נאמר דהוי כדיבור י"ל [דמהכי] עי' בשו"ת ח"ס ס' ל' ד"ה והא' וז"ע :

ולכאורה יש מקום לומר דלשיטת ר"ת דמי שיכול להגיד בע"פ יכול ג"כ לשלוח עדותו בכתב אלמא דמה שכותב בכתו הוי כאילו העיד ככ"ד מש"ה אמרינן דעדים החתומים על השטר הוי כמו שמתקרה עדותן ככ"ד. א"כ גם כ"ד אפשר דמ"ש הבטל ביטול הגט הוי כאילו אמרו בפני השליח מזה יש לרחות עכ"פ מ"ש הרמ"א ס"ס מ"ז בשם הריב"ש דבע"א לא אמרינן דהוי כמו שנתקר ככ"ד ע"ש. ועכ"פ דאיכא כ"ד ס"ס להיתרא שמא כדעת רוב הפוסקים דלא מהני בפיקה כת"י לכתוב גט ע"י שליחות ולדיעה זו לא מהני ג"כ כת"י לבטל הגט כמ"ש הר"ן כחשוכה וגם אם נאמר דמוטיל כת"י בפיקה למנות שליח לכתוב גט שמא הלכה כהכרעת המחבר ורמ"א כס' כ"ח סעיף י"א דאינו מוטיל עדות בכתב ועדות שכשטר הוא רק מדרבנן משום נעילת דלת משום דאף אם נאמר דכתיבה כדיבור מ"מ

הוא כ"ד לא היו כתיבת
ליה וממילא דאין ביטולו
גם הר"ן כתשו' שם כתב
וכתיבה לכתיבת הגט
אלא דהר"ן כתב דיש
ש' התוס' גיטין דף ל"ג
י' הוי סבר רבי עדות
מודה דגם דיפנד אינו
או להאשה שביטול הפל
דינא ויסבדו דלא בטלה
שפי וכתב' מודה רבי
מעתה גם כ"ד גם אם
ן דע"פ איכא מחלוקת
לחוש שמא יעשו האשה
כתב לבטל הגט כדעת
שליה כתב לכחוב הגט
הג"פ תשגא לשוק ואיכא
לו אינו מבוטל וזה הערה
מ"ה פ"א ד"ה מידי דהוה
:

רמ"א ס' קמ"א דמועיל
דדינא ואם כי הטלתי
את מן ערכי כי איני כדאי
מוך כ"ד על מ"ש מעכ"ת
כלל לבטל הגט רק לזר
יחה. וגם מאחר שתיקף
וממסר הגט הרי נתקיים
ומה להחיר האשה לשוק :

חולי השבר וע"פ פקודת
קום הרהם טבעת גלמט
ולאשר הטבעת הוא בעומק
הוא מוצת שם הטבעת
גלמט וגם על עד הקנות
דהטבעת דוחק מנפנים
מקום הטבעת ולכן מסור
יזמה מעט ולאחר שנתייבש
פ והאשה אומרת שהיא
לה וסת קבוע ומראה דם
יחה ה"ל. והנה בשפת
מרחמה וגם יכולה הוא
יור ז"ל. ואף דוודאי יכולה
מן המקור רק מחמת
וגם כנ"י הראשונים יכולה
מליאה שימני וכיבי דמודה
כמבואר בדבריו כפי קצו'
למ"ש הס"ס והמור"ד דאם
בשום פעם אי"כ תו ליכא
יכא נדיקה לפנינו :
ס מיירי דם המולאות על
ורק בש"ל מכה המולות
כמכה חל פדין אין ח"ה
יודעין

שאלות ותשובות מן קמא סמך מהר"א הלוי ר"ל עה

קצו דים כתב רש"י ומדברי הרמ"א ספיקו ד' דכדיקה
יכולה לסיח כלילה ואף דמבואר בגמ' כ"ד דספירה ביממא
הוא וע"כ כמ"ש דהוא מספור כיום על סמך בדיקת
כלילה :

וראיתי כפי' ס"ק י"ג שכתב רמ"א דלא מהי בדיקת
לילה מדברי התוס' ד' ס"ט. ולפיכך לא מוכח
מידי משם משום דהתוס' שם אולי למ"ד דכפי ספורין לפרני
וספורין לפנינו לא הוי כי אם של יד הבדיקה ומצ"ה ר"ע
דס"ל דכפי ספורין לפנינו סובר ג"כ דכפי בדיק' כל שבעה
לשכב וכיון דהספירה הוא פ"י הבדיקה חוקא כפי ג"כ בדיקה
כיום חוקא כפי שתי' הספירה כיום משא"כ לדין דקיימא
ן דלא כפיין ספורין לפנינו וכמו שזכרנו לפיל מגמ' דה
דף ל' פ"א ואף דאינה בודקת כלל אחר יום ראשון סופרת
ז"ל של סמך בדיקת יום ראשון אי"כ היה דמוכל לספור כיום
של סמך בדיקת הלילה. ומ"ש הס"ס שם דהרש"י אולי
לפסמו דפוסק כרז משא"כ לפסק המחבר דכפי מחילתן וסופן
ולדיעה זו כפיין ג"כ ספורין לפנינו וממילא כפיין ג"כ כיום
דוקא. כבר כתבתי לפיל דאינו כן ולדין דקיימיל כרי"א לא
כפיין ספורין גם לרי חגיגה. ולא ידעתי איך מלאו לבו של
הס"ס לחלוט על רכותיו כפי' ורמ"א וכיון שהוכחתי דמועיל
בדיקת כלילה שפיר איכא כ"ד פ"י הפסק ספרה גם בדיקת
יום ראשון וכשפת סדקא י"ל פ"י וכמ"ש בשם סרי"ב. מכל
הנך ספמי ללפני' דלשם זו מותרת לבטלה ולמספור ז"ל אף
שמלאו של העד המרלוה שסמורות באופן שחפסוק כשפיה
ותחיה העד כלאחר הרהם עד ממש מן הלילה ופאה"ה י"א.
דברי ידיו דהו"מ כלל ופ"ש :

מ"י קמב

כ"ה יום ס' ג' כסלו תל"ד לפ"ק לבזב.
כנני מהן את בריתי שלום לכבוד ידידי הרב
המריף השגן ז"ת רפ"ן. ידן ויורה כדת של
חורס ירא ד' כש"ת מוה"י זכרי יוסף כ"י. מר"ל
דק"ק קאולא י"ש"א :

יום התמול הניסתי מכתב כבודו. ולא ידעתי מדוע כתבתי
של הפאסוס. והנה בדבר השאלה באחד ששעה שידוך
עבור כמו בקטנה עם איש אחד מעיר אחרת סמומ מלך
בנו סקסן. והתחייבו כל אחד ואחד נון והגבילו זמן הסילוק
חמן סילוק חלק הראשון מהנך ס"י תיקף בשעת כתיבת
התנאים. ואזי הכלה השליש את חלקו כמזכר. ואזי החתן
אמר שישליש גם הוא וכן נכתב בהתנאים שישליש תיקף ולא
שעה כאשר אמר ולא השליש. ופל אם החתן יש קלא דלי"פ
מוזותם והקול ס"י עוד קודם התנאים. זה לא ככיר המירס כפי
אחות אם החתן. והכלה בשמעה מהקלא בישא פיד כהותם
קטנה לא נחלחה למעשה אבי. וכשפ אחר שנתגלה לעקת
מר ש"ינעה רזה בשום חופן בשולם. ולרז הפגרת הכת רזה
אבי ליתן את הקנס. ומסמק מפכת אם יש איסור כזה
מחמת המר' והס"כ :

והנה כהע"ז ס"י ג' ס"ו כהג"ה דמי שפסק על כנו או
פל כמ' שחנשא לפלוני ואח"כ אין הכת רזה
ספור הפוסק מן הקנס דה מיקרי אונס אפי"ג דלא התנה
וכלבד שלא י"י. רמ"ה דכבר פ"ש. ומשמע דמחמת אונס כזה
גם ס"ה ואח"כ כפלין וכן כראה מדברי הבי"ש שם ס"ק
ס"ו דדוקא באונס מחמת ממון כרי"א מחלוקת הפוסקים לומר
דכירי דספור מן הקנס מחמת האונס מ"מ חייב מחמת השבוע
לפנין שבועה אינו יכול לספור מחמת אונס ממון. משמע
דכאי"כ אחר שלא מחמת ממון גם מן השבועה ספור וממילא
כ"ד

יודעין שכתבם מעיניה בשעת הבדיקה ודלמא דם המקור
מסורב כדם המכה ומאחר שהקק לפומחה ספיקו סמא
ומ"ש לאיז החיל ז"ל בתשובת מפיל דקס ס"י ס"ו משא"כ
מלך דדם הקמה משונה מדם ראייתם הרי אלו יודעין
כדור בשעת הבדיקה דכתבם מעיניה כיון דדם המקור ס"י
לו לסיח כמראה דם הוסת. אי"כ אפשר דכ"ד מידו הס"ס
ואח"כ דכזה ס"י בדיקה עוכס ויכולה לספור פ"י בדיקה זאת
ז"ל :

ובנה דברי הס"ס והמור"ד ים לדון הרבס. ולפני' ד
גראה לכ"ה רמ"א שלא כדריעה מהא דכתב
הרמ"א ס"י קפ"ו סוף ספיקו ה' דגם כדעתה מולאה
דס בשעת ווסתה פמאה דל"כ לא תממא לשולם. וזהו
כוכה הש"ך שם ס"ק כ"ו דאם מרגשת פתה שיהס שותת
מן המכה אפילו בשעת ווסתה פהרה דכזה לא שייך לא
תממא לשולם דהרי תה"י פמאה כשלא תרגיש פ"ש. והרי
הרמ"א כפי' קפ"ו ס"ס ככריע דאם יש לה וסת ולא הרגישה
אפורה עד שתבדוק וכן סהס המחבר ס"י קפ"ס ספיקו ד'.
אי"כ יהיו דמכתה מוליא דם וגם אילו ידעמו ככירור שהסם שותת
מן המכה מ"מ כיון דכפי"א בדיקה בשעת ווסתה וכיון דלראתה
או דם אפורה עד שתבדוק. דהרי זה לא מיקרי בדיקה
לכרת הס"ס והמור"ד וזו לא מוכל לבדוק לשולם דהרי
הייתה דם המכה מרגישי הבדיקה לדעתם. אלא פ"כ דכיון
דידעמו שהסם נח מן המכה שפיר מיקרי בדיקה והיה כ"ד
מועלת בדיקה זו לספירת ז"ל. גם מ"ש הס"ס שם ד"ה
ופסי"ז לפי מה דק"ל כרי חגיגה דכפי"א מחילתן וסופן ולידיעה
ז' לריך ספורין לפנינו דכיי"ס ספורין ודל"ן וכיון שדם לפנינו
אף שמולין כמכה ודל"ן לא הוי וכו' פ"ש. דכריס הל"ל
פמוסיס דכנ"י מחלקו רב ור"ה אי כפי מחילתן או סופן
או דכפי מחילתן וסופן ורוב הפוסקים פסקו כרז' וס"י
ככריע לחוש לדעת המחמירין כרי"ה דכפיין מחילתן וסופן
ודיק מחלוקת רב ור"ה הוא אליבא דרי"א דקיימיל כותיה
דמבואר בגמ' דהה דס"ס פ"ש. ואם נאמר כמ"ש הס"ס
דלרי"ה דכפי מחילתן וסופן כפי' ג"כ ספורין לפנינו ודאי דלא
קיימיל כרי"ה כיון דכרי"ה אמריין כנ"י דהה דף ל' פ"א ס'ה
מל ר"ע הוא דלאמר כפיין ספורין לפנינו משמע דלרי"ה
דקיימיל כותיה לא כפיין ספורין לפנינו. וממילא דלא כפיין
מחילתן כרז'. דמאן דסובר דכפיין מחילתן וסופן סובר ג"כ
דכפי ספורין לפנינו לדברי הס"ס ומוכח מה דין לרב וכן
לרי"ה לא כפיין ספורין לפנינו ושלא כדברי הבי"ש ודק ר"ע
הוא דסובר דכפי ספורין ואף קיימיל כרי"ה כדאיפסקא בגמ'
כרי"ה וזו רמ"א גדולה לפני' ופי' כפי' הר"ן כדמ' דף ס"ס
שוכייה דקיימיל כרז' מחמתה דנ"י דף ל' לדין דקיימיל
כרי"ה לא כפי ספורין לפנינו ומדבריו משמע דלרי"ה כפי
ספורין לפנינו וכמ"ש הס"ס ומש"ה הוכיח הר"ן דלא קיימא
ן כרי"ה וע"כ לדעת הפוסקים כרי"ה ס"ל דגם לרי"ה לא
כפי ספורין לפנינו כד' שלא תקשה להן מגמ' ערוכה דף ל'.
עריפ סדבר כרור דלדעת הסוכרים פ"כ ס"ל דלרי"ה לא כפי
ספורין לפנינו. ואי"כ הס"ס שכתב דקיימא לן כרי"ה ולדידי'
כפי ספורין לפנינו הוא תמוה דמכח שטר"א ל"י מרי. ופיין
כערי"ה מודע כיהודא מהדיק ס"ס מ"ו שהקיל בשעת שדק
לסופן של בדיקת הפסק פהרה לחוד ומאחר שגמ"ך הבדיקה
עד שעה אחת מן הלילה בדיקה זו פולה גם לבדיקת יום
ראשון מן ז"ל. ואף שמפסק שם פ"ז מהא דק"ל דם
ביממא חוקא. לפיכך אין זה דה"י דכשם דכפי כדרי"ה יום
ראשון ח' ופי' בדיקות אלו תשוב ספירת ז"ל. ואף דכפי
ספירת שבעה מ"מ שפיר מיקרי ספירה פ"י בדיקה
מחילתן וסופן אי"כ היה דמועיל בדיקה כלילה וע"כ בדיקה
זו מספור אח"כ כיום. וכן מוכח להדיא מדברי כפי' ס"י

משום הדם עצמו, דאי הדם הוא רק טמא מחמת שינא מהאשה שהיא טבולת יום, אי"כ אינו רק פוסל קודש^ט, דמשקה טבול יום הוא כמשקה שהוא נוגע בהם, כמבואר שם במס' נדה, והרמב"ם פ"י מהל' אבות הטומאות הלכה ד'. ואי הדם טמא מכה למפרע, הוא אב הטומאה. גם זה אינו, דכיון דמן הדין אין כאן טומאה למפרע רק בקדשים משום סייג, אפשר דלא עבד סייג אלא היכא שנלאו הכי לא היה טמא כלל, אבל היכא שמתמא בלאו הכי, לחלק בין פוסל למטמא לא הורכזו למעבד סייג. ואי משום האשה שמהא נריכה טבילה אחרת לענין קדשים מחמת מגע ומשא הדם, בלאו הכי בכלות ימי טהרה נריכה טבילה לקודש, כמבואר בהרמב"ם פ"ה ממטמאי משכב סוף הלכה ד'.

העולה מזה, מכל הראיות היה ראוי לסמוך להקל מאד בצדיקה, אלא שלחומר הנושא ולרוב הפוסקים המחמירים, והמה גדולי עולם הקדמונים, לא מלאני לני להקל לגמרי, אך שמאלנו הכרעה ב"י [סי' קנ"ו סוד"ה ומ"ש שמכניסוהו], שהצדיקה של הפסקת טהרה וצדיקה של יום ראשון מהשבעה תהיינה כן, ובשאר יש לה להקל.

והנה הרמב"ן [גדה ה' ע"א ד"ה מתוך], היקל יותר, שכתב שרק צדיקה של הפסקת טהרה נריכה לחורין ולסדקין, מה שאין כן בשאר הצדיקות. וכיון שצארכי שמן הדין יש להקל בכל גווני, עכ"פ כדאי הרמב"ן לסמוך עליו בזה. ומה גם אחר שפסק הש"ע צריש סימן קנ"ו, שילמד אדם ביחוד שמהא צדקת ציוס הפסק טהרה צמון דחוק ושיהיה שם כל בין השמשות, שזו צדיקה מוציאה מכל ספק, עכ"ל. וא"כ הרי צדיקה זו כוללת תרתי, צדיקת ההפסקה, וצדיקת יום ראשון, שהרי המוך אלה עד הלילה ממש, וא"כ למה מו הצריך הש"ע [שם ס"ו] גם צדיקה של יום ראשון צדיקה חמורה זו^ט. אמנם טעם הבית יוסף משום דספירת לילה לאו ספירה, ועכ"פ יש לזרף גם דעת רש"י שסובר בפסחים דף פ"א [ע"א ד"ה אי נמי], דספירת לילה מקרי ספירה, ואף שהמוס' שם הקשו על רש"י, וגם הרמב"ם בפ"ו מאיסורי ביאה פסק דלא מקרי ספירה, מ"מ עכ"פ לענין זה יש לזרף דעת רש"י לשאר קולות דלעיל, שאף שנריכה לצדוק ציוס ראשון, יהיה שוב די לה בצדיקה קלה.

העולה מזה, דהא דאינה מטמאה למפרע לחולין, לא משום חוקה נגוע בה, רק הטעם דאמרינן אילו הוה דם מעיקרא הוה אחי, וכל לבעלה חולין הוא, ושפיר אמרינן כותלי בית הרחם לא מוקמי דם, ודי לה בקינות בעלמא, ואינה נריכה הכנסת חורין וסדקין ולא עד מקום שהשמש דש. וראיית הרשב"א ממה שאמרו [שם י"ב ע"א], הו' וסח שאמרו לקינות ולא לצדיקה, מכלל דקינות לא הו' צדיקה, ושם לא מיירי מטהרות כלל, כי היכי דנימא משום טהרות אמרו כן. ולכאורה ראייה גדולה היא ראייה למי שאמרה, ואע"כ נחמי לני לישב גם ראייה זו. והנה כלל דברי מה שאני מקיל בצדיקה זו, הוא מטעם דכותלי רחם לא מוקמי דם. והנה המוס' צריש מסכת נדה דף ג' ע"א ד"ה מרגשת בעלמא, כתבו דנשוכבת פרקין לא שייך למימר אס אימא דהוה דם מעיקרא הוה אחי, ע"ש. ולפ"י נשוכבת אפרקיד ודאי אס צדקת, או שנריכה צדיקה לחורין ולסדקין ועד מקום שהשמש דש. ומעשה דקדו דברי הגמ', דהרי כן היא הצעת הגמ' שם, בעא מיניה ר' אבה מרב הונא, אשה מהו שמצדוק עצמה כשיעור וסח כדי לחייב בעלה חטאת, א"ל מי משכחת לה לצדיקה כשיעור וסח, והתניא איהו שיעור וסח, משל לשמש ועד העומדים בצד המשקוף, ביציאת שמש נכנס עד, הו' וסח שאמרו לקינות ולא לצדיקה. והנה בשעת תשמיש ודאי נשוכבת אפרקיד, והצדיקה לחייב בעלה חטאת היא תכופה ביותר, השמש יוצא והעד שנצד משקוף נכנס, ואין פנאי שמהיה מערת להתפך ממשכבה ועדיין אפרקיד היא, וא"כ אס תרצה לצדוק נריכה הכנסת חורין, ושפיר קאמר מי משכחת צדיקה כשיעור וסח, ומסיק דלקינות הו' ולא לצדיקה. ובאמת יפה הוכיח הרשב"א מזה שהקינות אינו צדיקה, והיינו בעודה אפרקיד, אבל אס אינה שוכבת אפרקיד הקינות הו' עצמו הצדיקה^ט.

סירובא דפיסקא דהך אימתא, שאס מצדוק ולא תמצא דם כלל מחוץ למוך, אי"כ אין שום דם בצדדים, וכל מה שקרה לה עד עכשיו מן המקור היה, אי"כ הורע חוקמה וצדיקתה חמורה, שנריך שיהיה מוך דחוק אלה כל ז' ימי נקיים, וכפי שביארכי לעיל [סי' מ"ג]. אמנם דם שמאלא מחוץ למוך אינו מציקה, רק שהמוך ישאר נקי. ואס תמצא חוץ למוך, שאז אנו חולין כל מה שאירע לה עד היום בצדדים ולא הורע חוקמה, אזי זה משפטיה, בהפסק טהרה קודם הלילה מרחץ אוחו המקום היטב, ומכניס מוך דחוק^ט למעלה בעומק מאוד מוך גופה, כל מה שמוכל להעמיקו טפי טוב לה, ואחר שמכניס תקנת הפרחודור עד שישר נקי צלי דם, ואס תרצה מרחוץ צמיס מחוץ למוך עד שיהיה הפרחודור נקי. וכל זה מעשה קודם בין השמשות, ויהיה המוך אלה עד הלילה ממש, ואז שוב תקנת הפרחודור, שאולי יש שם דם שלא ילכלך המוך, ושזו מוציא המוך, אס הוא נקי עולה לה להפסק טהרה, ושזו בכל ז' נקיים תקנת רק בכל יום פה שלמטה קינות בעלמא לא בעומק כלל, רק מעט למוך ראשית הפרחודור ולא יותר. כן נלעד להקל בשעת הדחק, ואס יסכימו עמי כבוד מחומי הרב, ועוד מופלגי בראד כאשר כתבתי בראשונה, הנני נמנה עמהם לדבר מזהו לטהר אשה לבעלה. וה' יראנו ממורתו נפלאות ויילינו משגיאות.

הגדה * הורחנו בסברא זו, שאפשר שאפילו לטהרות אין צריך חורין וסדקין. ומ"ש [נדה ה' ע"א], כיון שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורין, היינו משום דהבדקת לפני תשמיש סתמא דמילתא אחר שחבעה הבעל, והיא מכינה עצמה לתשמיש ואז בודקת, וכמ"ש שמהומה לביתה, ואז קרוב לתשמיש סתמא דמילתא שוכבת אפרקיד^ט.

לקוטי

מהר"ק יו"ד סימן מו—מח

הערות

שצו

מטמאה כלל, וזו עצה נכונה. אלא שהיסוד הזה נסתר, מהא דאמרין לקמן ל"ט א', דאחר עשר יום שבין גדה לגדה אינה צריכה בדיקה, ואעפ"כ מסקינן שם דבי"א יום מטמאה מעל"ע, אלמא אף היכא דליכא תקנת בדיקה מ"מ טומאת מעל"ע איכא. חו צ"ע. (מרחשת ח"א סי' ל"ז אות ב' סי' ה' ר')

לפי מש"כ לעיל בוך הסמוך ד"ה ועתה, בהג"ה [בטורגריים], דאיירי שמת בנה וכו', א"כ זהו לר' מאיר [בגדה ט' צ"א], אבל לרבנן [שם] ליכא נפקא מינא בהא, דהא מניקה היא דיה שעתה. מעתה אין ראייה שלו כלום מהך סוגיא דרף י"א, דאם אמרו [שם] לאוקמיה מתניתין כבית שמאי, מכל שכן דאפשר לאוקמי מתניתין כרבנן דר"מ דהלכתא כוותיהו. גם ראיתו מדברי הרמב"ם [פ"ג ממטמאי משכב ה"ד], לא כלום היא, דהא הרמב"ם פסק [שם] ריש פ"ד] כרבנן. אמנם באמת איכא לאשכוחי נפקא מינה גם לרבנן, וכגון בראיה שניה, והיינו שבשבו"ע א' פסק לראות, ובשבו"ע ב' ראתה פעם אחת, והו"ל ראייה שניה ביום ראשון של ימי טוהר, רמטעם מניקה לא אמרינן ריה שעתה בראיה שניה.

(פרדס רמונים)

נא] משרי לן מרן הגאון ז"ל, דהא ודאי טעותא הוא, דהרי הרמב"ם אינו יכול לומר רבו זה, שהרי להרמב"ם דיה שעתה מטעם מניקה אפילו מת בנה או גמלתו, כמש"כ בפ"ד מהל' משכב ומושב ה"א, והרי הגאון ז"ל עצמו הקשה קושיתו הזאת רק במת בנה או הפילה, כמש"כ לעיל בוך הסמוך בד"ה ועתה.

(רבי בצלאל תשובה)

נב] לק"מ, דטומאה למפרע אינה אלא סייג, כדאיכא בגדה דף ג' ע"ב ודף י' ע"א, והיינו גדר לטומאה שיש לה עתה משעת הראיה, אבל בודאה יום ט"ו אחר הלילה, שדם ראייתה עתה הוא דם טהור, לא שייך לטמאה למפרע.

נג] מה שמתרץ המחבר בטבולת יום ארוך, דאסורה לקדשים. תמוה לרבים, דאכתי נפקא מינה לתרומה.

(ברוך טעם)

לא הבינותו, דמ"מ תהא צריכה בדיקה היושבת על דם טהור, משום תרומה כרי להצריכה טבילה אחרת, דהא טומאת למפרע הוא אף לתרומה [גדה ו' ע"ב].

בעיקר דברי הנוכ"י שכתב רלענין קדשים אין נפק"מ אם מחמת טבולת יום או טומאת מעל"ע, לא הבנתי, דהא ודאי יש נפק"מ לענין לטמאות בגדים שעליה שיטמאו לקדשים, רטבולת יום אינה מטמאה כלים אף בניעתן, כדאיכא במכילתין [ע"א ב'], היושבת על דם טהור מערה מים לפסח ולא מטמאה את הכלי, ואם היתה טמאה האשה מחמת משא הדם בביתה"ח, א"כ היתה מטמאה את הבגדים אשר עליה והכלים אשר נצפה בהם, וכמו שכ' הרמב"ם בפ"ו מה' מטמור"מ, דדם הגדה והזבה מטמאין אדם ובגדים ושאר כלים בשעת נגיעתו או נשיאתו, יעו"ש. וכן מה שכתב הנוכ"י שם דלענין טבילה ע"כ איך נפק"מ, דבלא"ה צריכה טבילה לקדש בכלות ימי טהרה, כמו שכ' הרמב"ם. תמיהני, הא אכתי נפק"מ לענין תרומה, דמעל"ע שבגדה קי"ל בין לקדש בין לתרומה כלישנא בתורא דר"ה לעיל [וי' ב'], ולתרומה טבולת יום ארוך אינה צריכה טבילה כדאמרין לעיל [ע"א ב'], דטבולת יום ארוך איכא בינייהו, דלכ"ה אינה צריכה טבילה לתרומה, וא"כ נפק"מ ג"כ דלענין דצריכה טבילה לתרומה מחמת טומאת מעל"ע. סוף דבר דברי הנוכ"י שם נפלאו ממני. (מרחשת שם ס"ג, ועיי"ש סי' א' ב', וברש"י סי' ה' ר')

נד] צ"ע, הא קי"ל מקור מקומו טמא, ודם נדה הזה אף בימי טוהר לרב דמעין אחד הוא והוא אב הטומאה, עיין פ"א ממשכב ומושב ה"ט, וא"כ בגורה לענין דם אין נפקא מינה.

(רבי יצחק גריסהאבר כתיי [ע"י לעיל סי' מ"א אות ד' ד"ה אמנם אחר, ובהערות שם])

נה] קשה לדבריו על הרמב"ם ולא הזכיר כלל בדיקת חורין וסדקין, ובבדיקה דלאחר תשמיש כתב ג"כ מקנחת, שלפי דברי המחבר היינו בלא בדיקת חורין וסדקין, בעל כרחך מיירי בבדיקה כשאינה שוכבת אפרקיד, ובכהאי גוונא גם לפני תשמיש די בלא בדיקת חורין וסדקין, ואין לחלק בין בדיקה דלפני תשמיש ובין בדיקה דלאחר תשמיש, כי אם כשהיא שוכבת על האפרקיד שצדיקה בדיקה בחורין וסדקין, וקודם תשמיש מהומה היא לבייתה, חיישינן שלא ברקה בחורין וסדקין, ולכך אינה ממעטת ע"י מעת לעת, וכיון שהרמב"ם אינו מזכיר כלל בדיקה רק קינוח, ועל כרחך לא מיירי בשוכבת אפרקיד בשעת הבדיקה, למה כתב [פ"ג ממשכב ה"ד] רבדיקה דלפני תשמיש אינה ממעטת. (ברוך טעם)

מש"כ הנו"ב לדחות ראיית הרשב"א מהא דאמרן [גדה י"ב ע"א] הוי וסת שאמרן לקנוח ולא לבדיקה, דשם מיירי בשעת תשמיש דשוכבת אפרקיד, דליכא למימר בה אי איתא דהוי דם מעיקרא הוי אחי. לא ישרו דבריו בעיני, דעיקר ראיית הרשב"א מהלשון דאנן בדיקה תנינן זה קנוח מקרי, כדאמרין וסת שאמרן לקנוח ולא לבדיקה, אלמא רבדיקה אינו הקנוח.

נו] לפע"ד אי אפשר לומר כן, דא"כ עיקר חסר מן הספר והו"ל [לומר] בגמ' האי טעמא, דמשי"ה צריכה או להכניס את העד לחורין וסדקין משום דשוכבת אפרקיד, וכי פסיקא מילתא דאינה בודקת אלא ברגע הסמוכה לתשמיש, ואדרבא איפכא מיסתברא שהיא בודקת קודם, כי היכא דלא ליגניא באפיה, כדאיכא בגדה י"ב ע"ב. ועוד שהרי לאור היא צריכה לעיין בעד. וגם לישנא דמתניתין [י"א ע"א] הכי מוכחא, דקתני ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה, כלומר בשעה שהיא עוברת משאר עסקים לשמש את ביתה, כמ"ש בחידושי הר"ן [י"א ע"ב]. (לחם ושמלה סי' קצ"ו בשמלה סוסי"ק י"א)

נז] לענ"ד פשוט, משום דהא שיהיה שם עד הלילה, הוא דק חומרא בעלמא ולמצוה מן המובחר, כמו שכתב בסדרי טהרה סי' קצ"ו ס"ק ט', וכדמוכח מדברי המחבר גופא שם (סי' ג') [סעיף ב'], דיש חילוק בין ראתה יום אחד או יותר, עיי"ש.

אין זו קושיא, דבסעיף א' לא כתב השו"ע לעשות בדיקת מוך דחוק, אלא למצוה מן המובחר להמהדרים, והא דכתב בסעיף ו' דתברוק ביום הראשון בדיקה החמורה, זהו לאותן שאינן נוהגות להפסיק במוך דחוק. ותירוצו של הנו"ב דהוא משום שספירת לילה לאו ספירה היא, לא נהירא.

(לחם ושמלה שם ס"ק ה' [ע"י שיעורו שבט הלוי סי' קצ"ו סעיף ו' אות ט', ובדי השלחן שם ביאורים ד"ה רק שבדיקה])

נח] מוכרך תוך פשתן. עיין דף נ"ו ע"ד. [לעיל טו"ה ומעתה אשה וכו', והמוך יהיה צמר גפן נקי הרבה, מוכרך בחתיכת פשתן רך ונקי וכו']. (רבי יצחק גריסהאבר כתיי)

סימן מח

א] מוכרך תוך פשתן רך ונקי. עיין דף נ"ו ע"ד. [לעיל סי' מ"ו טו"ה ומעתה אשה וכו', והמוך יהיה צמר גפן נקי הרבה, מוכרך בחתיכת פשתן רך ונקי וכו']. (רבי יצחק גריסהאבר כתיי)

ותריחם את סנדל עד שנוקד ומעייבה זו לאור היום קטיר דמי
 נקטירי אי טרי מעמל ומשום ספירה בעומל, והמטה בלמטה גם קטירי
 על הסריג זיל על ספירי אינה קטירי: דבטעמי ח' לא כחז טע
 הדבר אלא למטה מן המוצמד להספירי, טע טערי בקטירי ז'
 כחז ז"כ בלח לחתם יום ח' בלגד דלריכס
 דדיקס זו ולחם ל"י לספירי: סדריס
 ח' דבקיח לא כחז כן אלא לעטס
 ובקטירי ז' כחז לעיכוב וכתיב טע בקטירי
 ובמו כן יל דסא דכחז בקטירי ו' דלדנדוק
 ז' ביום סרלסון דדיקס סחומה זסר לאוסן סליכן נוסגות לספסיק צמוד דמוק: וך אירתי בקטירי סקי י"ס טכחז דלמחן דקיל דקירי
 דדיקס ח' ס"ס לומסי דדיקס לילס אכל לעמל דעני סחלמן דקוסן צעין דוקח דדיקס ציוס ומחוק כך סקטס על סעיז ודומיל
 דקיל דדיקס לילס נמי ומסי חף סטומחז כחז דלין נקל בלח דדיקס סחלס וקוף ע"ס, וכסי סכרלס ח'ינו מוכרס: ודף דסמוק
 כחז דענין דוקח דדיקס ציוס י"ל דלל כחזו כן אלא לישז לישז דקיל דעני דדיקס בכל יום לדירי סול דקטירי ל"י דדיקסס
 זו סיל ספיריס אכל למח' דקטירי כריל חמי חליבז דריח דקיל דעני דוקח סחלמן יקוסן נישז כיון דלל דעני דדיקס בכל יום
 איב סדיקס איכס סיל ספיריס וקטירי יכולס לנדוק גם בליילס (גס וס סרולס לסעוסיס בלסון סריקיש אינו כרלס ולדריכס לטובו מוכס
 דעומל מוסס לזור סיוס יסס וכתיב סרעזיל) ועוד גם לדעת ספירי סרי סגלון וסריג סכיל כיון ססי טעס דסדק ס"י דעמו לסוקך על
 גרולי סמוקסיס דגס דדיקס חתס קני ולפי"ז דדיקוס מוד דמוק כל צסיט ספירי עולס גם לדדיקס וס סרלסון: וך ציוס רלסון על
 סו' וכר' צגרי איצני לסו סוז וסזס סזדקו עלמן יום רלסון דיוס סמוי סויל עסור וסרל סיעיס לל דקדו לרי"ל עסור סחלמן
 וקופו צעין וסכס סחלמן איבז קופן ליכס לו ללח סחלמן אעפי סלין קופן אמר כז סיל סיל סחלמן אעפי סלין קופן, וכך
 סול לסון סרומיס חיל וכן אס דדקס ציוס רלסון עיוני ספיריס ומללס עסור וציוס ס"י ומללס עסור ס"י בנסוק סרס עכיל
 ולכאורס אע כיון דעפעל מוסס דקני סחלמן אעפי סלין קופן איב דדיקס זו על יום סעמי"י וס טייכס (ולסון סגרי י"ל קלס
 אכל לסון סרעזיס לכאורס ל"ע) וסרלס וקוסס דסא דקני סחלמן סיינו מוסס דכולסו יועל דסר ססול יונל ברידי ומוקמי לכולסו יומי
 סחוקס עסרס, ולכן כיון דאיכס לבדורי לריכין לזכר אעפי סעצדו סעצעס ולריכס דדיקס ציוס ס' לו ללחסי: ז' אכל וכר' אין לס אלא
 יום ס' בלגד דקטירי מעיל דקס ס"י ק"ב נקטס בוס אוח' לל ומסי לה דדיקס זו כיון דעכ"ס סחוקס צעירס וסס יגרע לס
 ספסריכס עור יום ח' אחר ס"י ובקטירי סקי י"ס סוקי בקטירי זו דעיונל דיתסילו סזי עיוס ג' אחר יום ספסקס וסעלל יום ס'
 סול יום סעזיני וסל (לדעס זו) קני צקופן אעפי סלין סחלמן, וסס סרל"ס כחז חיל אכל אס לל דקס: ער יום סעמי"י לל
 מיקרי ספורין דדיקס סוך סעצס צעין עכיל, ילמד ווס סס צויל דלכ"ע עכ"ס צעין סחשז סיעיס לנקייס וסחוק עלמס לסקורי
 ז"י וכסעקל דקרל וקסרס לה סעצס יומי וסר חסר סחור דעמענו דעני ספיריס ומוס ולולל דלספסר סחסרר צקוף סו' סו' צעני כדוכי על
 ספיריס ובלגודס מוסק בלמח דעני ספיריס צפס וולל כמו ספיריס ספיריס סעומר ויובל צ"ד ודף דלל קינול כוח"י עכ"ז רולין חנו סעמ"ס ספיריס
 צעין לסמות סחשזס לומין ז"כ עלס וכל עלל דקס צחוק סמוין לסמות עסס ח' לל מיקרי ספיריס ווס ספיריס ווס ספיריס
 לספירו ספירוס קמוריס בלוייס לל צעין אלא קני צדיקס ח' בללס לו צקוף לסמוקי ודרי"ע דעני דדיקס בכל יום, אכל גם לרי"ל צעני לה ספירי
 עכ"ד ע"ס, ובקטירי מצייל עור כוסס ספסיקס סכחזו כן דלכן צעין דוקח עכ"ס דדיקס ח' סוך ז' דע"ז סויין ספוריס חף מ"ס סכן מצורל
 ומח' דך ז' ע"ל סכחזו חיל ובדקס יום סרלסון ויוס סו' סעיז ספיריס עכיל, זו איכס ח"י לכפי סרלס ספסיקס כר סריכס ולדירי וד"י
 סכי סול, ולכן חליבז דרצ קיימ"י, וכן מ"ס ומחוק' דך ק"ט סכחזו דלריכס לסיח דדיקס ציוס דקפיריס ציומח סיל ח' דעני לישז לרי"ע)
 וכחז ז"כ דלי לל יונל סכי דעני סחכוון בלותן סיעיס לנספס נקייס לל נודע לום לל סועיל לה דדיקס ציוס ח' ולכני לל דעסי וס
 סועילו סחמיס חנו בנסקתן זלס לקוטיל זו, וסרי מוכס וולסון סמוקסיס דבגודל דומסי לה דדיקס יום ז' בגודל זו צעלמס לל ומסי לה דדיקס
 יום ח' ועדיין סקוטיל בנסקומס סול עומלס אס כווכס בכל סעצעס יומי סיעיס לה לנקייס רק סלירע לה מוקס עלל סיעיס יכולס לנדוק ציוס
 זו וסיל רולס לסחוק גם יום ח' נקי וסדוק צו אוח' לל סועיל לה, וכי סיכן מלינו עלל חוכל לסנות מוסעזס מסי ללסון וכן כולסו
 מלחר דעכ"ס סעצסס לנקייס (ע"ל סעיף ז') (ומלגד זלס סהס קוני" ס"ס עומד כד זס וסירוליס על סמ"ל איכס מוצרס כמ"ס בסי"ט)
 ומחוק כך סיהס בל"ע דעס ספורקסיס דק"ל קופן ואעפי סלין סחלמן וק"ל דעני ספורין ע"ס) ולכן כרלס לסע"ד דלסון ספוריס סכחזו
 ספורקסיס צוס עיקרל דעילתח כן סיל, ומלחר דכחז וקסרס לריכס סיל לספור חל סיעיס (צנחשזס) ולמוכס (לדעס זלס) ח"ל לנדוק
 ולספור כל יום יום צפ"ע אלא קני אס סופרתן כולן צנח חסר רק סלריכס יום ח' קצוע נקי צצירור ע"י דדיקס אסר ומוס סחמיל סוססר
 (לו כתיב צפ"ע דודכתיב לס לעלמס מוכס דסספיריס ח"אצ"י דדיקס) אס בנסלמן דסיינו סחזדוק ציוס סרלסון ומלחר ססיל יודעס ססיל
 נקי סספור ח"א ח' ותי סול יום סעזיני ומעסור אפי"י לל חכרס כלל ער יום סעזיני וועה סיל קופרי סזו סיל יום סעזיני לו מעסר, אס
 צקופן דסיינו אס לל דקס ומחלס כלל וגם לל כווכס צסס וסיל דדקס עסס וסיל עסור וסיל וסופר לניסרע וסולל ססיוס סול יום סעזיני
 ללחר כלום וצנחס קני לג' וסעסס (וסול סספסיקס צעירס צעליטי לויכס) אכל אס לל דקס בכל סעצעס חף אס דקס ציוס ח' סוז לל
 מחי לה ולל חוכל סיוס לספור למפרע סעצס יומי כיון סיעי"י מופלגיס ומספס עסרס עלס ולל אמרי"י קופן מוצרי על סחלמן אלא בלידוק
 סספס עסרס ציוס סקודס, וכד עלס גם צדעס סס"ל לומר כעין זס (צפ"ע בלי יסוז לסון ספורין סכחזו סמוקסיס) ודחשו דלי"י סרל
 לספוקסיס להוכיל דלל מחי דדיקס ז' אלא צעסחלילס נספור וי"ד ציוס עללחר סספס עסרס, ולפ"ד אין צוס דומק כלל דסחמל דוללח
 כך סול וולל צעופעני עסקי, וגם ווס סכחזו דציוס ח' לל ומסי לה דדיקס מוזן סדבר, ועוד י"ל דלסון ספוריס סכחזו ספורקסיס אין
 סכווכס ססיל סעזיני לספרן דוקח אלא לישנל דקח נקני וקח לל חלל למייכס צקפירס דוקח אלא למייכס סעצס ז"כ ומחילל ססיל קוסרס
 לוחן לומן דעס מחי יכלו ומחוייס סס סחקו סלריכס צפ"ע לכה"ס דדיקס חלל לסחוקן צעירס ולי ללח לל מיקרי ספורין כולסו לל
 יעלו לה לסעצס סיעיס סחמירס צנח חסורס וקסרס לה, ולמרו ז"כ עלס לל דקס ער יום ח' לל מחי לה מוסס דצוס לל
 וסחוקי עור טעס יומי סלפניו צעירס כיון דלל ס"י לה ספסק עסרס ציוס סקודס: ועיין לקון סעיף קען
 י"ג

ה בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות א' ומצאה טמאה ובדקה לאחר שלשה או ד' ימים ומצאה טהורה ה"ז בחזקת טמאה עד שתפסק במהרה שלעולם אינה סופרת עד שתברוק אם פסקה ואז מונה למחרתו:

שבט הדיו

יום א' כדאי להחמיר ולדמות הטבילה למחרן. ולכאורה ה"ה איפכא שדקה ביום א' בין השמשות והיו ספק ספיקא. אם דקה להפ"ט ואינה זוכרת אם ה' ביום או בין השמשות, אם אפשר לנרף דעת ר"ת שנתשז עדיין יום ולעשות ס"ס, ע"י שצנה"ל (ס"א סמ"ט) דהאחרונים מחמירים דספק זה"ש אינו ס"ס אלא כחסרון ידיעה, ואלו שחוששים לר"ת עכ"פ כספק לחומרא, לכאורה אפשר לנרף דעת ר"ת להקל פס"ס, ועדיין צ"ע. ע"י לעיל סי' קנ"ה סעיף א' (על הש"ך סק"א) דבמקו"ז צ"ל לא תצול בערב יו"ב.

י' והבדיקה: כפמח"א זוטא (סק"ו) הוצא בנשים שנהגות להציף בסוף הז"נ את כל הנדירות שעשו, דיש להסתפק משום ספורים, דנמצא דשעתם לא היו ימים ספורים ורק כשפוסקים עליהם דטהור נעשים ספורים למפרע, ולהחזיק דספירה דאורייתא היינו בדירה ליכא ספירה בכל יום, וכחז דמהני כיון שדעתם לשאול לחכם, וכן נהגו בני הכפרים שלא היו רצ במקומם ושלחו את כל הנדירות לרצ שבעיר, וכ"כ שם (סק"ג) ע"פ הנוצ"ק (אה"ע סל"א) דמהני ספירה אע"פ שלא דקה את העד באותו יום אלא למחרת והתבטלה טהרתה למפרע, ולמעשה פשוט לנכחיה יש לדוק באותו יום, ובפרט דמהנסיון מוכח שעד שנשאר כמה ימים עלול להשתנות במראה, ולכן אין זה מנהג טוב. י"א לאור היום: דהנדיקה לאור הנר אינה טובה כ"כ פאור יום ואף לא מנוחה, וגם ביום עצמו טוב להסתכל בין הלל לשמש ולא בשמש ממש או בכל ממש.

י"ב) ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר: לכאורה משמע דקאי גם על נדיקה יום א' המעכבת דיעבד, וקשה דנפשטות לאור הנר היינו כלילה ובאחרונים הסתפקו אם מהני נדיקה נקיים כלילה, וי"מ ע"פ מש"כ צו"ת חת"ס (סק"ו) דעיקר הנדיקה ע"י שימת לב שאין דם

7

ובשאלות רגילות כשהואם שאין שום שאלה ויטיר גם כלילה אפשר לראות גם לאור הנר אכל כספק יש לדוק לאור היום. סעיף ה' א' ומצאה טמאה: בחו"ד (סק"ג) כתב דההפסק טהרה לריך שהיו ודאי

15

כל נדיקות אלו בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה צריכות להיות א' בבגד ב' בשתן לבן ג' ישן או ד' בצמר גפן או בצמר לבן נקי ורך ותכניסנו באותו מקום בעומק ו' לאחרים ולסדקים עד מקום שהשמש דש ותראה אם יש בו שום מראה אדמומית או שתכניסוהו מעט ו' לקנח עצמה ח' אם יקשה בעיניה מאד להכניסו כל כך בעומק לפחות בדיקה של יום הפסק טהרה ט' ובדיקה של י' יום ראשון מהשבעה תהייה עד מקום שהשמש י"א והגה א' ואם לא עשה כן בדיקת יום ראשון מעשה פעם אחת כן מדיקות שאר הימים ב"ב) מהיו נדיעתם לא עסקה כן כלל רק שדקה עלמה יפה בצורין ובסדקין בעומק היטב כפי כמה אע"פ שלא הגיע למקום שהשמש דם סגי לה ב"ב) שכ"ד רוב הפוסקים וכן מהר"א בסק"ו סימן ע"ז וצ"ח):

שבט הדיו

טהור ולא סגי שאינו טמא, ומה"ט אין חולין במכה הפס"ט, דמ"מ אין מתבררת הטרה, וי"פ במחבר דמלאה טמאה אינו מראה יתח דוקא, אלא שאינו טהור לגמרי, ולענין הפס"ט דינו כטמא, כגון במכה או במראה להוב בזה או חוס שבשאר ימים טהור ובהפס"ט מחמירים, (ע"י לעיל סק"ס ס"א אות ט').

בחזו"ש (סק"י) הקשה דנטור בתנ האופן השני שלא דקה ולמה שינה המחבר לבגדו שדקה ומלאה טמאה דאפשר לטעות דדוקא בה"ג שגמאה טמאה היא בחזקת טומאה, ולפמ"ש"נ ינחא, דבאמת נדיקה איכא חידוש טפי דהרי רואה שפסקה מלראות ורק שעדיין לא הי' העד טהור לגמרי, והרי בדרך כלל אחר זמן מה נפק לגמרי, והוי"א שחזיקנה שאח"כ פסקה, וקמ"ל דטמאה ואפילו מלאה אחר כמה ימים שהיא טהורה, אכל בראתה ולא דקה כלל אין סיבה לומר שכבר פסקה מלראות. (שצט הלוי ח"ד סק"ז).

י"ד סק"מ. וה"ה אם ראתה ולא בדקה וכו': פ"י דקשה דנקט שדקה ומלאה טמאה דהחזיקה עצמה עדיין בטומאה ולא נקט שלא דקה כלל אחר שראתה, ולכן הוסיף דהוא הדיו, ועיין משנ"מ בדברי המחבר.

סעיף ו'

א' בבגד: העד לריך שלא יהי' קטן מדאי ולא גדול מדאי שמפרע לחאחו ולסובב, ובהוא נשיעור צינוני יכולה להולך לכל ד' בחורין ובסדקין ע"י האצבע, ושיעור שבעה או שמונה ס"מ על שבעה או שמונה ס"מ הוא טוב באשה בינונית.

ב' בבגד: צ"ל שיהי' קטן מדאי ולא גדול מדאי שמפרע לחאחו ולסובב, ובהוא נשיעור צינוני יכולה להולך לכל ד' בחורין ובסדקין ע"י האצבע, ושיעור שבעה או שמונה ס"מ על שבעה או שמונה ס"מ הוא טוב באשה בינונית.

קפח א דבר תורה חמשה דמים טמאים וכו'. משנה פרק כל היד (דף י"ט): **ומ"ש והאידינא וכו'.** כן כתב הר"ש ל"ס והוציב כהב לאו דוקא דהוא הדין כמראה שעה או כמכרוג וכמלמון בילה והכל היו בכלל ירוק וכמו שכתב המוסקפות בפרק לולב הגזול (סוכה ל"א ד"ה הי"ק) אלא לטמא קאמר דאפילו כהב דנוטה לאדמומית טפי מכל שאר ירוקין נמי טהור וסימנה לכיון דמן הטורה אין דם טמא אלא ארבע מראות אדום וטהור דם אדום הוא אלא שלקה למה אמרו ואין טהור אלא בשמי מראות שהן הלבן והירוק הלא כל המראות כולן טהורים הן ממראה אדמומית ונראה דלפי ירוק לרובא נקטינהו וכל שכן שאר מראות דירוק אשכחן לעקבותיה בן מהללאל דמטמא ליה וקאמר בפרק כל היד (י"ט): דטעמו דכי היכי דטהור אדום הוא אלא שלקה הכי נמי ירוק מלקי הוא ולקי ולכן נמי אמרינן ר"ש פרק גטות כוחים

סימן קפח

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[א] מראות דמים טמאים וטהורים: [ב] אמרה כזה ראיתי ואבדתי או שאמרה חכם פלוני טיהר לי כיצא בזה: [ג] הכניסה שפופרת והוציאה דם או שראתה דם בחתיכה: נפקד מקורה וכמין חתיכות בשד נופל לה בבית החיצון ואז חיתה רואה: אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם: [ד] דם יבש או בצורת בריה או כמין קליפות או שערות או כמין יבחושיין או חתיכת דם קשה כאבן:

א דבר תורה חמשה דמים טמאים באשה ותו לא אבל האידינא שנחמטע הבקיות חזרו לטמאות כל

[כ]: דילפינן מואש ב' אשר תלא ממנו שכבש זרע (ויקרא טו טו) למעט אשה מלובן ופירשו המוסקפות ד"ה למעוטי אשה דלע"ג דנפקא לן מדמיה דמיה ד' דמים טמאים ותו לא הוה אמינא דלפא בקל ופומר מאש דלא מטמא באדם מטמא גלובן אשה לא כל שכן ועיין שם (דף י"ט) והשתא ניחא דכיון דנקט אפילו ירוק ולכן טהור כל שכן כל שאר מראות: ונראה נמי דנ"ש פרק המפלט (כ"א) קמי צברייתא המפלט חתיכה אדומה שחורה ירוקה לבנה אם יש עמה דם טמא ואם לאו טהור רבי יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה דלא נקט אלא ירוקה ולבנה להיחילא משום דבהני מרתי איכא טעמא לטמאניהו טפי משאר מראות דלית בהו שום נטייה למראה אדמומית: **ובצאתי** כתוב על שם גדול אחד מה"ר זוטיל כ"ץ שקיבל מאשה חכמה כשנמצא בהם לבנה לאחר שהוציאה האשה נטמא דהיא טמאה שדרך הדם להמליך לאחר הרחיבה ע"כ. אחר כ"ה שנים נא אלי חכם זקן אשכנזי והראה לי כתוב בשם מה"ר יעקב מרגליות שקיבל מפי הרב מה"ר דוד לנאהו קודם נסיעתו לארץ ישראל שהאשה שילא ממנה סמיכות לבן ועב לאחר שהוציאה במרחץ כמו שנים ושלש שבועות היא טמאה שדרך הדם להמליך מחמת רחיבה ותלינן דדם נדה הוא וטמאה מספק ונראה שכל פי הוראה זו נהגו הנשים שלא לילך למרחץ צימים שצ"ן לבישת לבנים לטבילה והוא שחששו פן מראה דם ימליך לאחר הרחיבה וסחיה טמאה והיא לא ידעה: **ובתרוצות** הדשן סימן רמ"ז נוטה להסמיר אף בלובן אם יש בו סמיכות והוא עב ומשמע דכל שכן בירוק כהב דיש להסמיר מפני הטועים וכן כתב בהגהות דמהרש"ל (פ"ל טור) [ו"ל] גם בירוק לרין עיין כי מהר"ם מינ"ץ כתב בשם הגדולים דאסרינן גם בירוק ומכל מקום ירוק ככרמי אינו ראוי להסמיר כדמוכח מהגהות מיימוניות פרק ה' דאסורי ביאה (א"ח ב) דכתב הכי ירוק דמטמא עקבא בן מהללאל לאו ירוק ממש כעשב כרמי דאין זה נוטה לאדמומית אלא כעין חלמון בינה וכן משמע בפרק אלו טרפות (טולין מו) דקאמר כיעמא טרפה ופריך אלא ירוקה כשרה הכי דמי ככרמי ובמסכת נעשים מן ג' ירוק כשעה וכן משמע בפרק לולב הגזול דקמי (סוכה ל"א) הירוק ככרמי וכו' משמע ירוק סהם לאו היינו ירוק ככרמי עכ"ל וכן כתב הר"ן. ונראה דהוא הדין מראה הנקרא בלוי"א בלשון אשכנז דינו ככרמי דאין להסמיר מפני הטועים אלא במראה שהוא כהב וכשפיה וכמלמון בילה שנקרא גע"ל בלשון אשכנז לפי שהן נוטין לאדמומית אבל לא מראה שנקרא גר"ן או בלוי"א בלשון אשכנז ד' אין להסמיר בהן כלל אף ליש מממירין אבל מדינה כל דם ירוק טהור בלי גמגום וכן דעת ר"ש יוסף וכן פסק בשלחן ערוך (פ"ט) וכמו הרב בהגהות שכן עיקר והכי נקטינן: **ועוד** נראה דאף ליש מממירין היינו דוקא במראה ירוק דכך מקרה אבל אשה שרואה פמיד מראה ירוק אין להסמיר דאם כן היא מתקלקלת בלב על בעלה וכמו שכתבתי בסימן קפ"ו (פ"ו) על שם הר"ש שדין רחמה נטמא פתח פתחים: **ואשה** שרואה מראה ירוק ולאחר שנפייצו הכתמים נעשו קטופי אדומים מכל פציו נראה: **דמדינה** טמאה היא ובממירין בפרק כל היד בשאר דכשנעקר מן הגוף הוא לוקה ומשחיר משל לדם מכה לכשנעקרה הוא משחיר וכוונתה היינו שיהיה ירוק (ולכשיפייצו) [וכשנפייצו] ה' חזר קנת למראהו שהיה אדום ממחלה ואיכא למימר דעד כאן לא פליגי הכמנים אעקבא בן מהללאל דלאר ירוק מילקי לקי אלא בשאר ירוק ממלמון

קפח פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן [א] לבן שאמר לאו דוקא והוא הדין לכל מראה שאין לספקו במראה אדמומית כלל דשד: לבן כהה שר: לית דחש למי שנגמגם לאסור בירוק ולבן: הרגישה שנפתח מקורה ובדקה ומצאה לחלוחית לבן דסמך ויש בו מישוש קצת: [ג] המפלט חתיכה ונקרעת ומצאת מלאה דם: הפילה חתיכה לבנה ונקרעה ומצאת בה עצם: [ד] כמה שיעור חתיכה גדולה: [ה] המפלט כמין קליפה או שורה אף על פי שלא נימחוהו אם יש עליהם שום לחלוח דם טמאה: דין מפלט כמין דגים וחגבים קצצים ורמשים: דין אשה שיוצא ממנה חצץ אדום עם המי רגלים ואחריהם:

א דבר תורה חמשה דמים טמאים באשה ותו לא

וכמימי אדמה וכמוז ב"ט שמימי אף כמימי פלמן וכמימי בשר ללי ודמי הלל מטהרים הירוק עקבא בן מהללאל מטמא והכמיים מטהרים אמר רבי מאיר אם אינו מטמא משום כהם מטמא משום משהק רבי יוסי אומר לא כך ולא כך איכא אדום כדס המכה והשחור כשרת עמוק מכאן טמא דיהיה מכאן טהור ופקדן כרכוס מן הצדור שיש בו כמימי אדמה מבקעת בית כרס ומינף מים וכמוז ש"י פלקים מים ואחד יין מן היין השרוי. ובגמרא (ש"ס) מנה לן דאיכא דם טהור באשה דכמי: (דברים י"ז) כי יפלה ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דם טמא לדם טהור ממאי דהני טהורים והני טמאים אמר רבי אבהו דלמר קרא (מלבי"ם ג' כ"ג) וירלו מואב את המים אדומים כדס למימרא דדם אדום הוא ואימא אדום ותו לא אמר רבי אבהו אמר קרא דמיה דמיה הרי כאן ארבעה, פירוש והיא גלתה את מקור דמיה (ויקרא כ"ו) וטהרה ממקור דמיה (ש"ס י"ז) הרי ד' מיני אדמומיות טמאה אבל שלמטה מהם לאו דם הוא, והא אן חמשה פקן אמר רבי הנינא שחור אדום הוא אלא שלקה וגרסינן פו בגמרא (ש"ס) והכמיים מטהרים היינו מנה קמא כלומר דפגא קמא נמי מטהר את הירוק מדקמי חמשה דמים טמאים ולא מנה הירוק עמהם ומשני איכא צינייהו לתלות כלומר דלמנא קמא טולין ולדברי חכמים טהור לגמרי ופסק הר"ש ז"ל (פ"ג סי' ד) דהלכה כחכמים וכן פסק הרשב"א ז"ל בתורת הבית והאחר רש"י ב"ו וקני שם פ"ט והר"ן ז"ל בפרק ב' דשבעות (ג' ד"ה שהו אומר) והב"א כמה רחוק וכן פסק הרמב"ם ז"ל (אסורי פ"ה ה"ו וה"ל מטמא משכב ומושב פ"ה ה"ט) א: **ועצבין** כמימי פלמן וכמימי בשר ללי צעי בגמרא (ש"ס) ודמי הלל מטהרים היינו מנה קמא איכא צינייהו לתלות כלומר דלמנא קמא טולין ומספק ולבים הלל טהור לגמרי וכתב הר"ן בפרק ב' דשבעות בשם הרמב"ן ז"ל (נתי"ט: ד"ה הא דאמרינן) דהלכה כתנא קמא אבל הר"ש כתב דהלכה כביס הלל וכתב הר"ן ז"ל שכן נראה שהוא דעת הרמב"ם ז"ל שכתב (אסורי פ"ה ה"ו) חמשה דמים טמאים בלבד מיהו האידנא לא נפקא לן מידי בהאי ספיקא דכל מראה אדום טמא כמו שיצאנו בסמוך בשיעור דשמיא: **ומ"ש רבינו והאידינא** שנתבטעו הבקיות חזרו לטמאות כ"ץ שיש בו מראה אדמומית. בסוף פרק כל היד (כ"ג) מיימי בגמרא כמה חכמים דלא חזו דמא משום דלא בקיאי וכבר כתבתי זה בסימן קפ"ג (מ"א ד"ה משטר):

הגהות והערות

קפח א [א] וזכור בו כמה שפסק בפירושו המשניות כתנא קמא (הערה בגליון הרמב"ם). ועיין שם (פ"ב מ"ו) בתוספות יום טוב: [ב] לשון הפסוק הוא יכי תצא. וכן העתיק שם רש"י בדי"ה איש אין: [ג] א מצאנו, ובמדרכי (שבועות ט"ו תשלה ר"ף א ע"ד) כתב בזה הלשון יוצע"ל כשעה שהוא ירוק דאיתא בתוספתא רבננים (פ"א ה"ג) ירוק ירוק שבירוקי כשעה: [ד] גבול לגרוס דאין. ויש להעיר דבשרית הבי"ח סי' פד משמע דבלוי"א דינו כגע"ל ולא כגר"ן עיין שם: [ה] על פי לשון הבי"ח בתשובתו (סי' פג):

ד. השערה. או אחרת או חלומן בילה, כן הוא צפופים. ועין לעיל סימן ל"ה ס"ק א' ב' ה' ב' ששון אשכנז ב"ר. וכל שכן גר"ן שהוא בעשנים: ו עין לקמן סימן ק"ץ. בראש הקימן: ו אין סופיין. וכן אשה זו שמפוסק נדס שלה אין לה לקמן על חרפה שהרמיה לה דמה ואמרה לה כדס זה שכן הראשי גם אני לפלוני חסד וטוב, כן פירש רש"י (מה ב' ב' ד"ה פה טיהרן ומצילו הב"ס נעמד מה ד"ה וי"ש פלג, מיהו משמע דלס אומרה דס זה או כדס זה פירש לי הכסם נאמנה, והפי אמרין צפוק המדרי נפשות עב. וכן משמע לעיל סימן קפ"ה פ"ק ג' בהג"ה. כתבו המוספות סוף פרק כל הדין (מה ב' ב' ד"ה על זיכור לראות דמי אשמו, ומצילו מהרש"ל בהגהותיו [על הטור], וכן כמז' האגודה ק"ס [סימן ט:]).

ג. טור [עמוד מהן וכן כמז' הרמב"ם בפסקי ה' [מאסור] יחלס הלכה ו' ומצין הלכות מה פ"ג סוכה [ג].

ד. דברי עשנו [כ"י עמוד מה סוף ד"ה ומקן זכא כוונות הדשן סימן רמ"ו דומתם בה:]

ה. ד. גר"מא שם דף כ' ע"ב וכתב הרשב"א [מורה הנבוכים ד"ה ג' ופירש ג' דל"ן מחזיקין אותה במשקלה אותה בעונה האמינות דכתיב ויקרא טו, טז [מ"ה עב. וכן אין מחזיקין אותה בעונה נדמויות מן הפסס:]

ו. טור [עמוד מהן וכן כמז' הרשב"א בנרות היות [מ"ה עב. מה דלכתיב שם נגמרה [מה ב' ב' ס' מה טיבך אש פלוגי חסד וכו'] ולא איפסקא:]

ז. שם דדילתא כי היכי לדקדן לא איכרי לן ולא יכלין למקס עליה אידי נמי לא קים לה וסברה מה וכו':

ציונים דר"מ"א עם ציונים מהשי"ך קפח (כ"ה) מרדכי שברכות רמז תשלח: (א) ב"י [עמוד מה ד"ה ומקן וטור [סס]:] (א) תורת הדשן סימן רמ"ו:

ד. השערה. או אחרת או חלומן בילה, כן הוא צפופים. ועין לעיל סימן ל"ה ס"ק א' ב' ה' ב' ששון אשכנז ב"ר. וכל שכן גר"ן שהוא בעשנים: ו עין לקמן סימן ק"ץ. בראש הקימן: ו אין סופיין. וכן אשה זו שמפוסק נדס שלה אין לה לקמן על חרפה שהרמיה לה דמה ואמרה לה כדס זה שכן הראשי גם אני לפלוני חסד וטוב, כן פירש רש"י (מה ב' ב' ד"ה פה טיהרן ומצילו הב"ס נעמד מה ד"ה וי"ש פלג, מיהו משמע דלס אומרה דס זה או כדס זה פירש לי הכסם נאמנה, והפי אמרין צפוק המדרי נפשות עב. וכן משמע לעיל סימן קפ"ה פ"ק ג' בהג"ה. כתבו המוספות סוף פרק כל הדין (מה ב' ב' ד"ה על זיכור לראות דמי אשמו, ומצילו מהרש"ל בהגהותיו [על הטור], וכן כמז' האגודה ק"ס [סימן ט:]).

ב. י נאמנה אשה לומר כוח ראייתו ואברותיו ואם הוא מראה לכן (ג) או ירוק שהורה א אבל אם הביאה לפנינו דם והחזקנהו בטמא או אפילו נפתקנו אם הוא טמא או מהור ודיא לי כיוצא בזה (ד) אין (ה) סומכין עליה:

דעור ראשון חומרה אחר דכתיבו מראה ירוק ולכן לפי המורה בעודו לה לא יורה זו דבר עד שישייב, ולפעמים אחר שישייב ימלא אדום בקושי, ע"כ ודבריו ממהים, דלס כן מה זה אמרו כסימן קפ"ו ופ"ק ב' ב' אשה שאין לה וסם שהדוק עמה לפי משמיה, מה הועיל הבדיקה. כיון שצרכה להמחין עד שישייב, ובעודה לה אינה יודעת כלום לפי דבריו, ומו קשה מהמלמד ערוך, שבמקום פרק כל הדין [מה ב' ב' ד"ה פה טיהרן ומצילו הב"ס נעמד מה ד"ה וי"ש פלג, מיהו משמע דלס אומרה דס זה או כדס זה פירש לי הכסם נאמנה, והפי אמרין צפוק המדרי נפשות עב. וכן משמע לעיל סימן קפ"ה פ"ק ג' בהג"ה. כתבו המוספות סוף פרק כל הדין (מה ב' ב' ד"ה על זיכור לראות דמי אשמו, ומצילו מהרש"ל בהגהותיו [על הטור], וכן כמז' האגודה ק"ס [סימן ט:]).

ע"ד פ"ח למהרוק"ש קפח. ביה ספ"א [מראות הל"ו בהרד"ק]. יכל פ"ח לראות דמי אשמו, מוספות מה דף (כ"ה) [ב' ע"ב ד"ה על:]

ביאור הגר"א [I] ונתן [בן טראה בר, כמכר לעיל [סי' א'], וכמו שאמר שם מ"א ב' חמשה דמים כ"י: [II] וי"ש [מאסור] יש בר, מה שאמר שם כ"א א' בתמיכה: [III] ואפילו הרגשה בר, והרגשה אינה טמאה מדאורייתא אלא עם דם, ולא דמי למה שכתב ברש"י סימן ק"ץ, דכאן ההרגשה הוא בשביל הדם זה:]

אוצר מפרשים או"ח בקצותיו ע"כ תירכיו ממהים דאם כן מה זה שאמר בסימן קפ"ו באשה שאין לה וסם שתבדוק עצמה לפני השמים מה תועיל הבדיקה וכו'. וכ"ה יאן מכאן דאי"ה כלל, דאיכא למיפר באמת אם תמצא בבדיקתה מראה לכן לא תשמש צד שתשייב, ואם תמצא בך תשמיש לתשמיש דהיינו אחר תשמיש הראשון ודיא ליכא למיתש למראה לכן, מפני שביה הרוחם מלוכלך בורע, וכדי שלא להשוות קמור"ה דיל לשהיה ברבר משנה ברא ליעזי' לחלק בין כהם לרם עצמו כי באמת זה עכ"ה הורב"ה מא"ה שפ"חם אחר באמצעותו נראה לכן ובקצותיו יראה אדום, ואילו תהי' הורב"ה יעצמו אפ"ה באמצעותו כל קצותיו אדומים, ובהו אח"ה אלו ראויותו של המוכר והה"ה וצ"ח צפוקן סימן ק"ץ, מה שכתב המחבר 'היה כענין זה, ודוק': (הרד"ש-הגר"ש)

קפח (א) וכל שכן הירוק כו', וכל שכן הל"ן שאינה נוטה כלל לאדמיות. ומ"ה ז"ל וי"ש עמוד מ"ה ומלחין כמז' שמלא נכמזים בשם מהר"י מרגלית שהאשה צ"ל מננה סמיכות לכן ועד לאחר שהאשה נכמזת כמו שמים ושלש שעות היא טמאה, שדרך הדס להמליך מחמת רחילה כו'. ודברים ממהים הם, שלא נמצא במלמד ובפוסקים רמז מזה, ולא מר בר רב אשי חמסם עליה שכלו דברים אלו מפי מהר"י מרגלית, ובגמרה [מה יע, ו] אמרין על מראה שסור שהוא אדום אלא שלקה, ואם איתא לכפרה ואם היה לו לימר ריבוא' טפי דלפילו בלונן אשכחן לפעמים שלקה, וכן מנודל לקמן בענין זה דמסיר בלונן בסמיכות והוא עז ולא משלק בין אם רחלה נחמין קודם ליה, אלא דבר זה חומרה יסירה היא, והמחמיר ימנע לעצמו ולא יורה כן לאחרים כלל, כן נראה לענין [עוד המלא מו"ה ז"ל ג"ס עמוד מה

דעור ראשון חומרה אחר דכתיבו מראה ירוק ולכן לפי המורה בעודו לה לא יורה זו דבר עד שישייב, ולפעמים אחר שישייב ימלא אדום בקושי, ע"כ ודבריו ממהים, דלס כן מה זה אמרו כסימן קפ"ו ופ"ק ב' ב' אשה שאין לה וסם שהדוק עמה לפי משמיה, מה הועיל הבדיקה. כיון שצרכה להמחין עד שישייב, ובעודה לה אינה יודעת כלום לפי דבריו, ומו קשה מהמלמד ערוך, שבמקום פרק כל הדין [מה ב' ב' ד"ה פה טיהרן ומצילו הב"ס נעמד מה ד"ה וי"ש פלג, מיהו משמע דלס אומרה דס זה או כדס זה פירש לי הכסם נאמנה, והפי אמרין צפוק המדרי נפשות עב. וכן משמע לעיל סימן קפ"ה פ"ק ג' בהג"ה. כתבו המוספות סוף פרק כל הדין (מה ב' ב' ד"ה על זיכור לראות דמי אשמו, ומצילו מהרש"ל בהגהותיו [על הטור], וכן כמז' האגודה ק"ס [סימן ט:]).

ע"ד פ"ח למהרוק"ש קפח. ביה ספ"א [מראות הל"ו בהרד"ק]. יכל פ"ח לראות דמי אשמו, מוספות מה דף (כ"ה) [ב' ע"ב ד"ה על:]

ביאור הגר"א [I] ונתן [בן טראה בר, כמכר לעיל [סי' א'], וכמו שאמר שם מ"א ב' חמשה דמים כ"י: [II] וי"ש [מאסור] יש בר, מה שאמר שם כ"א א' בתמיכה: [III] ואפילו הרגשה בר, והרגשה אינה טמאה מדאורייתא אלא עם דם, ולא דמי למה שכתב ברש"י סימן ק"ץ, דכאן ההרגשה הוא בשביל הדם זה:]

אוצר מפרשים או"ח בקצותיו ע"כ תירכיו ממהים דאם כן מה זה שאמר בסימן קפ"ו באשה שאין לה וסם שתבדוק עצמה לפני השמים מה תועיל הבדיקה וכו'. וכ"ה יאן מכאן דאי"ה כלל, דאיכא למיפר באמת אם תמצא בבדיקתה מראה לכן לא תשמש צד שתשייב, ואם תמצא בך תשמיש לתשמיש דהיינו אחר תשמיש הראשון ודיא ליכא למיתש למראה לכן, מפני שביה הרוחם מלוכלך בורע, וכדי שלא להשוות קמור"ה דיל לשהיה ברבר משנה ברא ליעזי' לחלק בין כהם לרם עצמו כי באמת זה עכ"ה הורב"ה מא"ה שפ"חם אחר באמצעותו נראה לכן ובקצותיו יראה אדום, ואילו תהי' הורב"ה יעצמו אפ"ה באמצעותו כל קצותיו אדומים, ובהו אח"ה אלו ראויותו של המוכר והה"ה וצ"ח צפוקן סימן ק"ץ, מה שכתב המחבר 'היה כענין זה, ודוק': (הרד"ש-הגר"ש)

צננד שאינני וכן צננד לצננד והא אינני טהורה
 המעטפ חללי חתימת טלה
 צננד דכידן דכית צלחיה נלעיד לחקל צפוחה
 מכגריק דהא צכופס לוח ככרופי על
 דיני דהמרדכי חליך חפסר לומר דכג ימים
 ראשונים לא חללי דהא רצו וריג פלגי אי
 חלי נשיי וטהורה רצי קצר דלא חללי דהא
 בחזקת טהרה ודעת המרדכי הא שני ראשונים
 היא דהא בחזקת טהרה דחלי צפוק של טהרה
 וצמכ וצוה לא חללי ועוד הא צננר ד' ק"ח
 עסקיקן דצנדה דאוריית צננדק עמל יום שני
 היא בחזקת טהרה והיא צפוק קושי ראשונה
 דשאני שונרת יום דהוא צייל ימים שנין נדה
 לנדה דהוא בחזקת חסונק דמים כמיש די
 ליע וצוה ליע דיני דמרדכי והמרדכי קולי
 לדין ואי קמי ונוניפ הא לדין צלחיה לחומר
 דר"ח אי דכין בזבה הא חסולקת דמים אי נדה
 הא לא חפסיד מיד דהא לא צמי כקיים לזה
 חמר דלא פלוג דאפי צוודאי נדה לרובי
 נקיים בזבה ובין שכן שונ יל ניד ליע
 צכתיים דהא כל עמל איני רק חסונ דרין
 צלא פלוג ועיי צמתיק ק"קס"ה דנכ נפלה
 על צ קושי הכופס וחמלי דכרין גיב דחומר
 המרדכי איני רק לחמר חומר רין ורין חיש
 חפי צמיפת דס במרדל משוס שונל חסתחי
 צביהת ג' ימים והס י"י י"ח וי"ב וי"ב חסילת
 נדה דלא ועיינה פתוח וליכ קושי הכופס
 שחול מתחבית דעוד לא היי חומר רין ליק
 כלוס עייש וליכ לדצרי ודאי י"ל כחיל כלעיד
 ידידו"ש

חיק מרדכי ליע ווינקלער ח"פ.

סימן הכ"ג

צביהת חללי ר' עשיק פי וישנ הערצ לפיק מחד ילי
 לכבוד הרב הגדול מ"ה יוסף חנו
 יי דומין קיק חללתי ילי

דאשר שאל צאשה צימי לצופה א"ל רשאי
 ליכנס למרחץ משום רפואה או כגון
 לפי הנהגה שצוללי עיניכ והציח עדין דרבי
 הביח צמס וחר' יעקב מרגליות קקצל וחר'
 רוד לבלהוט צננדק דס סנולל לכן לחר
 רחילה רחיש שחלצן עיי המיס והסר"ו השיג
 עליו ומעל עמד על החקיר צימי לצנוד ונאו
 שתכנס למרחץ ולחוש דילמי דת' ולאחכ סמלל
 לצנה ולעו"ו י"ל דהוא ק"ו דמס הדס לפנינו
 ומיקל כש"כ שלא נחוש לכך וסוד מלא צביח
 אשר מלא יסוד למנהג הנשיי שאין נכנסין
 למרחץ צימי לצונה מהיס ולעו"ו יש להקל כחיל
 ולאחכ השיג דילמי גס הפיו יודה דהוא חיירי
 צימי טהרת' חס"כ צימי לצונה סוה להיפך
 חטיון כמיש הסודי וסוד מציח מובל דאי
 להחיר מרדכי רית ע' שבת י"ג וכן צכתינות
 ע' חשפי שתי טהגי צונק חס"כ לטבול צ'
 פעמים א' לאח הפסקי ימי כלה וללחי ימי
 זיני לטהרת' עכ"פ חזינן דלא חיישי לכך והנה
 להכסה דחית צם שערי דעה להגי צעל סמן
 רוקח צם קפיח טהציל דברי הציח חיל
 ומתכה

סימן כב"ב
 ציה י"ג י"ט פונצי חרתיח לפיק צרפולוח יעיה
 צימי טהורה ילכו טהורה ונגזרה
 קל וחומר כבוד ידידי וחניני הרב
 חגיד המפורס גדול צתורה ויחלה
 צנשיק מ"ה יעקב עקיצה קופר י"י
 צצנה חסכומי קיק מילוח ילי

י"ה הגעתי ונחוך הדברים הרבני לשאל
 נומי דבר דעמי טעמל וצלה על
 היין קלת יין כי דצרי חיל ק"ו קלי קעיק
 " צהציה דצרי היד עלי להקל עכ"פ צפוחה
 מכגריק משוס דח"כ וכו' וכן צמתי ועיל
 לרקע ק"ו ל"ט וצננר ק"ו ק"ל עמ"י ל"ד על
 מ"ש המחנר צעד הדק והכיתה תחת הכר
 דצפוחה מכגריק טהורי ועיי צה לחסוני
 הדגרי צחוך ג' ימים ראשונים דלא שיק
 טעמל דתרה"ד ונעיל לרקע וכו' קולי צוה
 ועכ"פ חלשון חסונ דכגריק ועוד דוקא סוה
 ואין חילוק בין ג' ימים או חמיש וימ לרצרי
 וכן חתיק ק"ו קין טהציה מעכ"פ דאי דטעמל
 צמי כיון טהנלי לפי קצר חומה או צננדק
 צעד שאני צדוק וצכתיח לחמר הרגס של צווי
 דהוא דבר חסון איכ ויט לא העיר צוה
 לפיד המרדכי חיל צג' ימים ראשונים גיב
 דוקא צמס שאני רק במחללי המלוי צימנין
 כמיש בחיר ועיי צם קמי דחשיב ל"י דיני
 דמרדכי רק לחומר צעלמל ולי מקרי חסוניק
 חסורא ולפי"ו י"ל דסוד שיק קצרת' דכל
 עמלוי חומר' הכתס חיל' רק לעטרות ואנצ
 לצעלי וצוה"ל דלא שיק טהרה ואיני רק שלא
 זו ונננו בשאר במקדס כמיש צם קין חיל
 ועיי צת' ועיל לרקע ק"ו כ"ו טהקס גיב
 צמתי' זו הא דס מלכולת צוה"ו חיי מתפשט
 כ"כ ותי' דצונק חבוי השיק היי מלכולת
 גדולים וחשית גדולים ולא נשתנו גזרת' מפני
 זה והנה גיב קמי לדידי קושי כ"ה ויט
 מקילל לפיד המרדכי צג' ימים ראשונים ועיי
 גיב משוס דק"ל דאיני רק חומר' צעלמל כמיש
 צעלמל צהך דק"ו יט ועוד הא עכ"פ דין חס
 יכ ל"י גיב לדעת המרדכי דח"כ חמלי לא
 חזכיר' הפוקים לחסוני צג' ימים חס מלל
 על דבר שאני מק"ט וצננד לצנוד דקיי"ל צם
 ק"ל דאיני מעמלוי משוס כמס חלל עכ"פ
 לומר דדיני עיט בשאר כמס ויק לענין חללי
 צמכה וברוחה דהוא מלך קצר יוחר יכ
 להלית מעגוסו חלל ויה שחומר צעיקר דין
 כחומר חחלה חזירה דהיינו שיעורי' והצנר
 שתקבל הכתס גס המרדכי מידה להקל בחמרי
 ועיי צם ק"ל קעיק ל"י וצוה"ה חיק קי
 קפ"ד דפעמים חולי' גס צחשטל דהרגס ויכיל
 דאיני חללי' לנדה גס צהרגס דחומי' כנע
 צבי ריא ק"ו ל"י ועיי צחתיק ק"ו ק"פ וליכ
 חנו רוחיס דקצרת חולי' לא נחמר צעיקר
 גזירה כמס לנדה חלל דלפי"ו חנו לריבין לומר
 למרח' חתיק דבר חמס דצננדל דילי דהיינו
 הרגס' הסודי צכתיח או עד שאני צדוק גס

ה' כי וספ ר
 צחוך ימי נדה
 דצדיקת ימי
 צהקה צ"ו
 צימי וקת' לו
 ד חלל חחילה
 קציעות כמה
 דק"ל כדעה
 לחמר עברה
 צמתי נדה
 דלמח דלתי
 חלל צקציעות
 קפ"ד דחין
 ק לחוס לשאר
 דלח משכחה
 יוני קפילת'
 ימי וקת קצנוד
 ימי נדה י"א
 ין רק שונרת
 ין פתוח דהא
 י טפל עיקר
 י על רוצנשים
 החומר כדעה
 יום שלא צעה
 יום קות' אז
 נחמ'
 דכנראה שלא
 ולא זינה דבר
 ק' והא ידוע
 מלא צעד הוא
 עד הוא ועי'
 הגהינו צמס
 רק ככתס חס
 חמורי כדעת
 קד"ט ק"ו קפ"ו
 יין צל"ש ק'
 חס שיה נטע
 צעעה צדיק
 י"ע איני רק
 מורה שאני
 צוק דציו
 יכ רק קפיק'
 כחתיק להחיר
 ל"י נדה האס
 דבר ילי
 לוח כנראה
 פיק' דצקלי'
 הא חיל חיר'
 ע צנוד צקוני'
 ח ולומר כזה
 י למחוך צוה
 יום וקדיקס
 יד ל"ש צוה
 י צנדיק' עד
 ועלחו וצפרט'
 יי וחולימי
 ידידו"ש
 קלנר ח"פ
 ין קי"צ

ומנחה הנשים ונקקת' ואם כי הטי' חולק
 כד' מיני בני יעשה להזכיר הנשים על כך ואם
 כי עכ"ל דומלת קודם הטעילה משום הפיפה
 ויני צנה דאפשר להזכיר תורה ועתה מי ירים
 רחם להקל נגד דברי הגאון דצ"ט
 וע"ה כעוב ע"ד ועל זכריות' ב"ש דבימי
 לצונה יש לחוש יותר דהיא בחזק'
 ט' כמו שב' הנוצ' כידוע אלא שרצו החולקי'
 עליו וע"י בחתים ק"י קנה' וק"י קניח צוק'
 התשובה ונ"ש כי תרא"י להחיר מדברי התוק'
 נ' טבה י"ג הכל' הוה ל' להביא רא"י יותר
 ממנו' וי' זכרות ד' כ"ו דכד שפלט' הי"ב
 בעצילת תקנת עזרי' ומשמע ודאי דע"כ לא
 יגרע לה קפידה היונים של כד' אלא דלעמיד
 להשיג בכמה גוונ' חדא כתיב' הסערי דעה
 דעביה לריב' לרחילה משום הפיפה ויני מה
 דאפשר להזכיר תוקר וא"כ הי' משום וליה
 לקיים תקנת עזרי' ולא התבטל והפיל' והיה
 ע"כ ומ"ש להזכיר תוקר וא"כ הי' הלו טעיל'
 שהזכירו בתוק' צ"ס ר"ת הסביר צ"ש צ"ל
 דהיינו שמונח' לנדת' וא"כ תספיר ז' נקיים
 משום תקנת' ד' ז"ל וטעילה ראשונה ומטהרת
 מה"ה של הטמא טהרה וא"כ הוה נוני' כנו
 היא ומה שאפשר תוקר וועוד לעמיד לחלק
 קתם רחילה בחמין כתיב' צ"ס בכמה דוכתי
 וקתם טעילה צלון כתיב' צ"ט וי' זכרות ד'
 כיצ' ובן צ"ט' העני' דקאמר בחינו' טעילה
 בחמין מי חיבה ורלמח דוקא מיס חמין פועלי'
 בטעם ללבו' האדום ולא הלון ואדרב' דרך
 הלון להלמית הדם כנוון' וא"כ לפי"ז הי'
 מותר לרחוץ צלון ובן ד"ק דברי הצ"ח ע"ש :
ועוד כלפי' לחלק דדוקא רחילה שדרכ'
 בהמשך זמן טעה וקפידים שפיר ד"ש
 נעוק לחוש דידונן הרא"י וצ"ח הזון יעשה
 המים פעולת' בטעמי' אבל טעילה שהיא רגב
 כמיערל למה נחוש לומר טעילות' רגע רחילה
 ונתהפך האדום ללובן ודאי נ"ל' דלא נשכחי'
 כלל לפי"ז טעיל' אח' הי' נוהר' גם בחמין
 ורחילה צלון אפי' במשך זמן ולפי שדבר חומר'
 זו גם לפי"ד שער"ד ח"ב אלא והירות בעלמ'
 כלפי' להחיר בחי' מרי גוונ' א"ס יקיים אחי'
 גם כ"ת וצ"ח מוחזר הגאון אביד ל"י אבל
 רחילה בחמין במשך זמן יש להזהר כתיב'
 בטעמיד הנ"ל ד"ש

היק מרדכי ל"ז ויינקלער ח"פ

סימן הכ"ד

לכבוד אהובי הרבני הח"ש י"ש
 מויה אשר וייק כי מי שליח י"י

שאלת ע"ד אשר העוקה לטהרה נשים
 רחוק מלוח עמקונך עד אשר ח'
 אפשר לצוה לציחם צנוכה סליה א"ך ינהגו
 כלפי' פשוט דעוב יותר לטוב צ"ס ח' צ"ס
 דהא צקי' קלי' פסקין בפשיטות דהיכא דאיכא
 אונס דדרך בגון גנבים וקגידה עבר העיר
 מוסר לטוב צ"ס ח' מעמד יום והוא נגמרי'
 כד' ד' ס"ז ומתק ר' כזה שהי' כמו שמונה
 ספקהו פשיט' כי צמדיכה ז"צ סבית אונס

כזה ועוד ונה אונס אי"כ צלוק קגידה עבר
 העיר דקתני ד' ס"ז צנו' כד' דמותרת לטוב
 צ"ס צ"י שמונה דילינו ס' צנוקס טענלו אלא
 יודאי דזהו גופא שלא יבוא לציחם צ"ס
 הטעילה היא מחשיב אונס ועיין בחתים י"ד
 ק"י קלי' דעונה הסמוך לטעילה מלוח אפי'
 דהעני' בחי' ק"י קע"ד השיב ע"ד המחבר
 דעירושלמי אינו נוכח אלא בדאיכא תרווייהו
 דהיינו צ"ל קיים פ"ו וי"ס טעילה וקוס דאו
 חשה מתעצרת אצל י"ס טעילה לחוד לא היינו
 לענין שמו' צ"י הרעבון ד"ש אסוכת' מקרא
 לרא"י ויוסף הלדיק אצל יודאי דאיכא מלוח
 גם צקיים מלוח פ"ו משום עונה לחור' לגבי
 בעלה ומשום צער' אל תח' ידך וגו' דהא
 צ"ע י"ד ונשוא' מתיר לטוב צקנת דאפי'
 דפקקי' דטעילה צמונה לאו מלוח מ"ו צבעלה
 בעיר טעילה ודחין שבת דרצון משום מלוח
 ו' וכו"ש הע"ז צ"ס מרדכי ו"ה ושי' קק"ג
 ומשמע ודצריהס דלכ"ע יש מלוח ומשום עונה
 לחור' וע"י בחת"ס ק"י ק"ע דכן נזקק להלכה
 ד"ש מלוח צקיים עונה ומשום צער' אל תח'
 ידך ודוק

וב"ש אח' דפקקי' צמוח צקין שליט חד
 דצנוחה לפעמים טריפה כתיב' ק"י כ"ג
 ק"ד אבל צעוק כשר ועמיו צנוחה דלרי' ק"י
 סימנים יש השם צמיעוט צחרי' של סימן לחשוף
 צה"י ח"י דפקקי' השוחט צקין רע' אפי'
 הולך והצי' כל היום כולו כשר היינו שלא
 צמיעוט צחרי' דרובי קנח סימן לשחיט' אבל
 לא צמיעוט צחרי' דא"ל לשחיטה והוה כמו
 צשאר דצרים ומש"כ צעוק דהכשר' צקי' ח'
 וצמוח' כשר והקשתי דהא גם צעוק פסקי'
 דמיעוט צחרי' פוקל צה"י ומ"ש י"ז וכשר
 הפעורר ע"ז צ"ד פ"י ח"י סק"ה ותי' קשה
 להצין ולעמיד הצצרים כפסטר' ונויקר' הקושי'
 ליתא וכך היא הולצעה דהני חרי חומר' קשרי'
 חדדי וא"ל לחחו החבל צ"ט רשין דהא
 דפקקין דה' הלכו' שחיטה פוקל אפי' צמיעוט
 צחרי' הוא חומר' רשין' ד' ל' ע"צ דפ"י
 הך אצ"ע החליד צמיעוט סימנים היינו צמיעוט
 צחרי' וכיון ששאר צמיק' פסקין לחומר' ו
 והה"ד הך צדק ל"ז צה"י היא לדיד' צמיעוט
 צחרי' לחומר' אבל בחוס' הקשה על פ"י זה
 כוה קושי' ומחנה זה צקיק ר' חשיב' דהך
 אצ"ע שהי' צמיעוט הוא קלי' אהך דלוח
 רצ' ס' צמוח צקין רע' וצנוחה צקי' ח'
 צמיעוט צחרי' דכיון ושחט ק"י ח' צרו' ומעוק'
 ל"ל שחיטה ועוד יש לפניו ק"י ח' לשחוט הוה
 שהי' ומש"כ צעוק וא"כ לפיר' ר' אשעי'
 אינו מוזכר שהי' צנועו' צחרי' היינו מיעוט
 צחרי' צ"י סימנים צנוחה או צעוק צקי' ח'
 ולא פסק בחתי' וכלפי' זה לפירש"ל דהחזיר
 שהי' צמיעוט צחרי' דהיינו אצ"ע צמיר' מ"ו
 הא לדיד' לא הזכיר כלל צ"ט חש' צמוח
 קצין רע' ואפי' צמיעוט צחרי' של סימן ח'
 צנוחה ואדרבה הא פקוט להחיר צמיר' דלית
 צ"י חש' וכיון לדיד' לא הזכיר צ"י כלל חש'
 שהי' זו כתיב' ר' אשעי' אלא אצ"ע פקוט
 צמיעוט צחרי' של כל שחיטה והיינו שהי'
 גמורה אבל סקין רע' כיון דצנו' אמרי' דלא
 קשה

קשה וליה בחן
 דמין' צמוח
 חסרי' אלא לו
 לחוש לדעת
 פסק דילוח
 ענין חפי' צע
 רע' פקול עכ
 דצין לר' י"ש
 צחרי' ל"כא ס'
 דשוחט צקין
 ח"כ ח' בחמין
 חומר' דפקקי'
 ח' פקוט צ"י

ועוד י"ל דו
 אלא י
 צמיעוט צחרי'
 ק' דהא צנו' וקוס
 רחוק וצמיר'
 צקי' ק"י אצל
 ל"ל חזקת ח'
 וצידו היא וצ'
 ונעשה ח' צ'
 וקלק חזקת י
 דהאר צעוק י
 וע"י צ"ס כ'
 היק מר

שוב"ט ו
 אצרהס
 ד

ע"ד חבובד'
 כי נשפ'
 לחגור' על וני
 שכל גופ' חתן
 וע"י גופ' ס'
 לזון מה חשב
 דחגורה הכל'
 צרטי' וחגד'
 לחלק דשס'
 הכא לרי' לה
 גופ' וא"ל לה'
 הרמ"א צקי'
 שערות מ"ש ו
 צ"ס פ"ח צ'
 צ"ד דהוה
 לריב' לחיין
 על הל' וקק'
 כל דצרי מר'
 האחרונים לב'
 כסף ח' עופי
 זון מרוב' כו'
 ע"י ע"ש וצ'
 מחלק ג"כ ז'
 דקדו' ומצי'

שמה כי דם באותו מקום ולא פ"י רחילת המים וכן אם הרופא
בחוץ באלכס אז מבטל ספירת ז"כ:

הנה בדריקת הרופא כבר נבאר בהשמות לקרא שבחבורי ג"ד
אות ס"א שאין בזה חשש ואח"כ ראינו בשורת ב"ט ח"ב
יוד ס"י ל"ט ואבני דק ס"י פ"ג שהקילו ג"כ בחסום זולת כשאומר
שהגיע לתוך הרחם אבל לענ"ד אין להחמיר גם ככה"ג כמ"ש
בחבורי שם שהוא בגדר הנמנע וכה ראינו בשורת מ"ט שגמ"ח
ס"י נ"ד שגדפם תשו' מהג' מהרמ"ז בעל ש"ת מ"ח שפסק להקל
וגם בקילוח מים אין שום חשש דכיון שפסקה בעתה ה"ו בחוקת
טהרה כמ"ש ברשב"א דה (דף ב' ע"ב) ד"ה המס וגם (בדף ה'
ע"א) הביא ק' בשם הרמב"ן דלשיטתו א"ל בדריקת חורין ודקיים
אלא בהפסק טהרה אבל אח"כ סגי בדריקה בעלמא מפני שהיא
כבר בחוקת טהרה והף דהרשב"א שם חולק דכיון שגריכה בדריקה
ואם לא בדקה ה"ו בחוקת טומאה היינו בלא בדקה כהוגן אבל
אם בודקת בכל יום בבקר ה"ו כל היום בחוקת טהרה וישוין בחידושי
הר"ן למה (דף ס"ח ע"ב) ד"ה ומכ"א וכו' שהביא בשם הרמב"ן
דרוקא בשנים לנדה היא בחוקת טהרה ולא בראשון אח"כ ידה
בין עיניה כל ביה"ט והרשב"א חולק דגם בראשון היא בחוקת טהרה
ולכאורה דברי הרמב"ן נראים כסותרים וא"ו ועכ"פ אם בדריקת
הפסק טהרה ה"ו מ"ו מוך שה"י ברחם כל ביה"ט כדרך נשים
הגנועות לכ"ע הויא גם ביום א' בחוקת טהרה ומדברי אס"ז ב"ק
(דף י"א ע"א) בשם גליון נראה דגם אחר הפסק טהרה הויא בחוקת
טומאה וז"ע וע' בשורת נעט טעושים ס"י כ"א שהביא משורת
פ"י חו"ד ס"י ו' וס"י י"א שפסק בפשיטות דבימי ספירת ז"כ הויא
בחוקת טהרה והשיג שם ע"ד הגו"ב מה"ק ס"י כ"ז שהביא ראי'
מהמו"ט וזכרים וגם החו"ד שם השיג על הגו"ב והנפ"ט האריך
שם לדמות כל דברי הגו"ב שם וע"ע בשורת ט"ב מ"ח ס"י קנ"ז
וטו"ת ב"א יוד ס"י מ"ח ב"כ וע' שורת אחרי אש ס"י ע"א שחייב
ג"כ דבימי ז"כ הויא בחוקת טהרה ודמה ג"כ ראיית נ"ב וכבר
נבאר דגם ביום א' הויא בחוקת טהרה לכן גם כנ"ד אין לחוש
אחר שבדקה בבקר שמה ה"ו עוד דם ברחם ואלא ע"י הקילוח
וכבר הבאתי בחבורי בשם שורת שם אריה להתיר בקילוח לפי
שמק' ונדע לו שאינו נכנס למקור:

ומה ששאל בדין מוכר לטכ"ס שס"י קע"ה ס"ח אם גם בישראל
אלם דלא לית דינא כן הוא הדבר פשוט שאין חילוק
ועמ"ש בחבורי לחו"מ שם ס"ח דגם בקונה מעכ"ס דל"ש
דבמ"א גם בישראל דלא לית דינא הוה כן וה"ג בזה.
והנלע"ד כתבתי: |

סימן מא

לברך הג"ל

ומה ששאל בדין שהחיק האקל"ו כמה שנים ואח"כ שכרוהו ראו"ב
ושמעון בשותפות באוספם גדולה ויודעים שה"י להם היו"ק
ועתה רוצה לוי להחזיר לראובן מעותיו שה"י עם שמעון בשותפות
ויוכל להחיקו בכל העסק כמעט כל מעותיו ושמעון מוחה בראובן
שלא ימכור חלקו כי לא נשתתף כ"א עמו ולא עם לוי שגאו'
וראו"ב טוען שאינו רוצה להפסיד בשביל טובת שמעון ואם אין רלו"ק
בזה קח אהה חלקי:

הנה בחבורי ס"י קע"ו ס"ח ובהגהות שסב"ק חבורי דע"ת בשורת
ס"י מ"י ל"ט קע"ז ס"ח הבאתי ממכ"ק בזה דודאי יוכל
למחות מדינא בשותפו שלא ימכור חלקו לאחר רק בדין דישבד
הארכתי שם דמה שטענה עשוי וע' בשורת שם ארי' סוסי ל"א
בדין שהפסיד בריחים שמכר א' מאי חלקו לשותפו בריחים האחרת
הסמוכה לשם והביא ג"כ מדבריו ל"ג ועמ"ש שהבאו בחבורי
והעלה דבכה"ג זוהי הקונה וי"ק להעסק מפני ריחים שלו שהם
נרות זל"ז לכ"ע יוכל לעכב מלמכור לו ואפי' כבר מכר המקח
בכל ע"ש ומכ"ש בנ"ד שכל הקני"י רק אדעתא דהכי להפסיד
לשמעון והף שטוען שאין רצונו להפסיד י"ל דהוה כמאל"א ע"ע בממון
מכירו דאסור. והנלע"ד כתבתי:

אין הפרש בין אם הוא שותף או דרך דמי' בסירוגין ובכל גוונא
אסור אפי' הוא דבר מועט אלא דאם אין שם ר"ד כלל אז אם
יולא מהמשי חכמים או א"א בלא לחלוט נראה והו' לוחה במקומה
דנפיש וזהמא ונר"ך לרחוק יפה שלא יהא ממנה במקומה כלום ואו
אף שפסל ממנה על כשרו במקרא או על כנדיו קרי ואם אינו
הולא מהמשי אלא מפי הטבעת לבד ה"ו כדם מגופתו וכמו לוחה
בזולא ממנה ואין שם ר"ד דמותר בכל דבר שבקדושה ואפי' בטענה
ששותף ויוד שרי וסיים ח"ל וזאת במה יודע אם הוא מהמשי
או מפי הטבעת אם יולא בקשיו דרך דמי' בסירוגין ה"ו מן המשי
ואם שותף ויוד דמיר מעלמו ה"ו מורה שיש מכה או מורסא כפי
הטבעת וממנה שותף ואין בזה מיוחד כלל והכל חוזר לעיקר אחד
והוא לראות אם יש בדבר שותפות ריח רע או לא שאם יש לו ר"ד
אין לו תקנה כלל עד שיסור הריח ואם אין לו ר"ד יש לו תקנה
בדחיית מקום הוהמא ואם הוא מפי הטבעת אין לר"ך תקנה דהוי
כדם מכמו עכ"ל. ומבאר דאין ההבדל בין שותף ממיר או רק
בסירוגין אלא החילוק בין יולא דרך דמי' כלייחא לוחה אז הוא מן
המשי ואסור ואם יולא מאליו הוא דם מכה והא דנקט שותף
אורחא דמלתא נקט שהרי נודע בחוס שלפעמים זכ דם מורידין
כפי הדעה זכ מאליו אף שאינו מגוף המשי וא"ב לוחה כלל. ובנ"ד
ל"ו ר"ד או לא. ולענ"ד אם יחזיק שם דבר שמריח בטוב שיהגבר
על הר"ד ולא יורגם כלל יהי' מותר לו בכל. והנלע"ד כתבתי:

סימן נא

עוד לברך הג"ל

ומה ששאל אם מותר להקל למכור להשר את הדרך אשר זו
נושאים מחיס לביה"ק כי רוצה לשלם הרבה ויש להם דרך
אחר או דמי לקרשים שבמשקן שאמרו קרש שנינו בלפון וכו':
הנה דר"מ רמו לאס"ז כחובות (ד' כ') ולא מלאתי שם שום ראי' אבל
דינא הדבר פשוט להתיר מלא דל"ש דבר זה רק בדבר
שבקדושה דמעלין בקדש ולא מורידין משא"כ בדבר מלוה דקיי"ל
המורדי שחובא בש"ך יוד ס"י רנ"ט סק"א דתשמושי מטה מורדין
וע' מש"י אר"ח סוסי קנ"ג מ"ש בזה והף שהמג"א ס"י ח' סק"ו
בשם של"ס הביא ד"ר לענין טלית הוא רק מדת חסידות (וע'
בר"ן סו"פ הבונה בשם ירושלמי לענין כניסה לבית הנשיא דמשמע
להסוך אבל י"ל כמובן) ועוד דגם בדבר שבקדושה הרי קיי"ל
דדמו"ב של פיר אף שמתפללים בו בחטיות ומעמדות כיון דהוי
באקראי בעלמא אין בו קדושה ומכ"ש בדרך שאין מתפללין בו ורק
בנשואין דרך שם את המתיים וברוב הימים הולכים שם דרך רשות
כל מי שירצה וע' במגלה (דף כ"ז ע"ב) אי הכי קדשתינה לטוליה
שבלי דנהדרעא שאין לך ד"א שלא תפלטו בהן עוברי דרכים כמ"ש
דשי' שם והף דש"ה"ה שהוא תפלת יחיד כמ"ש בהגהת ב"ח (דף
כ"ז) הרי בנ"ד אין מתפללין שם כלל ונדע דאם נימא לאסור א"כ
יהא אסור לקבל לשנות ולעשות להם דרך אחר כשירצו הקהל ומעשים
בכל יום להסוך ועוד דכיון שיקנה ממשותף אותה העיר. שאין דרך
לנב"ב ממקרא א"כ הרי בביב"ג של מרסיים שמכרוהו לר"א ועשה
בה כל ערכיו כדאי' במגלה שם משום דלוינה עבדוהו תמ"ש בזה.
ולק הדבר פשוט שאין בזה שום חשש אלא דכיון שהוא של רבים
יש לכל א' זכות לר"ך לעשותו בהסכמת כולם דלא גרע ממיר
שהב"ד ומכ"ש הוא שהוא שלהם ממש וכל א' יכול למחות וע'
בר"ן רפ"ג דמגלה דמקום שמוחר למכור אף שיש נשים וקטנים
הכשות לכה"ע למכור דהקל כמפורסמן שלהם ע"ש מ"ש בשם
הרא"ה בדין קרקע שהוא הקדש לעניים. והנלע"ד כתבתי:

סימן נב

ב"ה ר קדה תרנ"ח

לדבר המאחד וכו' מה יצחק מייטלבוים נ"י
אברק הוסאקאב:

מכתבו הניעני וע"ד שאלתו באשה שסופרת ז"כ ושעית ללמדך
רפואתה בכל יום קילוח מים לתוך הרחם אם יש לחוש

יש ללרף עתה ראי'
עמ הס"ו סק"ז דגם
סלי"ת והף שדעת המ"ב
אבל הנה בשו"ת ראי"ח
י"ס בעכ"ס מפי טכ"ס
ע' שבקור"ע ס"י ע"ב
קו"ע ס"י רכ"ח החמיר
י"ס מסלי"ת אינו מועיל
מגיד לפנינו כל הלשון
נכל רק היתרא בבירא
דברי המבי"ט והעלה
זהעידו העדים ישראלים
קל"ת יש להקל במ"ש
א"י יש להקל ביררוף
כביר הארכתי בשו"ת
ן חשש מחסו"ן להתיר
ע"ו ומידושי הר"ן למה
י"א אש ס"י ל"ב מ"ש
י באש סיכסים מעכ"ה
בהק ממדינתכם להתיר
להחיר שיחלין לה היבס
והנלע"ד כתבתי:

שי"ן נ"י מ"ז

לו מימוש כפי טבעתו
המלא בחלו"ק כחמ"ס
מה ישעה במלכותו
סק"ח ויד אפרים שם
ז"ע ששותף א' דוקא
מאליו ולודע שלפע"ש
ברח"ה א"כ יוכל לקדש
באותו יום קודם שיב
ע' והף דבשי"ן אומר
עוד בלא אמירה כפה
ו אם אין האמירה כפה
דכל הראוי לבינה וכו'
ועמ"ג ב"א ס"י ק"ד
ן פכ"ה בשם הראב"ד
ס"י פ"ה סק"ב וע'
ה לנ"ד כמובן אבל גם
ז"ד דהרור שרי בלא
גם הרור אסור והגם
ב' בזה דר"י מחלוקת
יש לחזק דכתי' הסכת
מחלוקת בק"ש אבל
ז"ל ומשיי הוא דר"ח
א' דאל"כ הול"ל הוה
באמר כפי' בלחש לא
אך דמ"ח קשה להקל
ב"ד לענ"ד אינו בכלל
בה כדבור קשה בשני
זכיות וגם בלח"ה לא
זכ דמקום שאסור לו
י' דדעו ללוחה וביה"ס
ו נקי כל היום:

ע"י שג"ו ונרעם שלא
יש להלחיה ריח רע

זהביא הטי' מהפרישה ומהבי' שמנתחין חתיכות קטנות בקערה אחת הוא נוטל אחת וזיא אחת שאסור אף שהחתיכה שאוכל הוא אינה ממה ששיירה מ"מ אסור מצד שהיא מקערה אחת כו' שהור' שנותנין שם רק לאחד ומצד חיבתן והתקרבותן שבין איש לאשתו אוכלין שניהם מאחת לכן אסור. ולכן כתב הטי' דמשמע דקשנותנין בקערה החתיכות הגדולות שאין הדרך לתת זה לפני אחד אלא להרבה שיקחו משם לאכול בכלים האחרים אין בזה איסור והסעם שהוא כמו הפת הגדול וקנקן הגדול. שעיקר הסעם הוא דרבר שהור' הוא לתת לאחד שייד קרוב דעת וחיבה כשיאכלו שניהם ממנו. (ושלא קצת על הפ"ת סקיה שהקשה על המשאת בנימין שכתב דאם כל בני הבית אוכלים עמהם מקערה זו ליכא איסור מדינא אך יפה לתחמיר. דהא יש לאסור מטעם שירוי מאכל שלה וכשאוכלין מקערה אחת בודאי אוכל משירוי מאכל שלה. דפשוט שהמ"ב אידי באופן שלא שייך איסור שירוי מאכל כהא דחתיכות קטנות ש"מ אסור מצד דין דקערה אחת שבה סובר שליכא איסור מדינא כשכל בני הבית אוכלין עמהם בדרך זה אך ש"מ טוב לתחמיר.)

וממילא נראה שבקערה המאה שהור' שכל אחד נוטל בכף ובסכין משם חמאה למרח על חתיכת הפת שלו שיש להתיר מדינא ואף שכתב הטי' בחתיכות הגדולות לשון שמשמש בכלי אחד בינתיים הוא רק התם שאם אין להם כלים אחרים הרי נמצא שיצטרכו להחזירם להקערה להניחם שם כשיצטרכו לחתוך פת או להפסיק באכילתם באיזה דבר. ולחזור וליקח משם כדרך רוב אכילות ונמצא שישתמשו שניהם בהקערה הזיא גם לאכילתם שזה אסור והוא אוכלים מקערה אחת ומ"ל מה שבתחלה הונה שם שלא לאכילה לכן מצריך הטי' שיהיה להם כלים אחרים להניח שם. אבל בחמאה שישתירי החמאה על הפת ואין הדרך להניח הפת המרוח בחמאה בקערת החמאה יש להתיר. אבל מ"מ יפה לתחמיר בזה משום שנראה קצת כמקערת אחת וגם לפעמים אפשר לבא לשירוי מאכל אם לא נותרה ולקחה חמאה הרבה יותר מצורכה והחזירה החמאה שנשארה בהכף ועל הסכין להקערה וישכח ויקח הוא אח"כ את הנשאר למרח על פתו. אף שמדינא אין לאסור בשביל חשש זה.

ולענין אם מותר לילך עם אשתו נדה במצ'ין מצד הנדנוד. הנה איתא ברמ"א סי' קצ"ה סעי' ה' בעגלה או בספינה שמוותר לילך מעיר לעיר לצרכיו אבל לטיול לא ילכו והוא מתחיר שמסתפק לענין טיול דהוי קעין דרך חיבה וכתב כ"ג לא ברינא

להתיר עיי"ש. ומצ'ין עדיף מספינה של הרמ"א דכוונתו לספינה קטנה שמתנדנדת מצד האשה וכן בעגלה מתנדנדת הרבה פעמים מצד שיכתם. ומצ'ין הוא כספינה גדולה שאין הנדנוד כלל בשביל הישיבה עיין בזבחים פ"ג וא"כ יותר נוטה שבמצ'ין אף לטיול יש להתיר באופן שלא ינעו זב"ז ע"י הנדנוד כגון בהוא לפנים והיא לאחור או איפכא או אף במקום אחד אם רחוקין זמ"ז ועם עוד אנשים ודאי יש להתיר. ובפרט שעצם איסור ישיבה על ססל אחד הוא חומרא בעלמא עיי"ש בתה"ד.

ידיד.

משה פיינשטיין

סימן צג

באיסור שהצריכו ו' נקיים לנדה במקום פו"ר

ט' ניסן תשי"א.

מע"ב ידידי הרב הגאון המפורסם מהר"ר חיים אלעזרי שליט"א הגאב"ד דקענפאן, אה"י.

הג"ה ידע ידידי כתר"ה ששאלה זו כבר היא על הפרק יותר משתי שנים וכבר באו אלי יותר מעשרים וגם חותנו דכתר"ה בא אלי זה יותר משנה להתיישב בזה וגם אצל הגרי"א הענין שליט"א היו שאלות אלו ועדין אנתנו מדחים מלהשיב כי קשה מאד מאד. להקל בדבר שהחמירו בו טובא אף שנתחדש עתה בשנים אלו שנוגע זה לכמה אנשים למצות רבה דפו"ר אף שיש לי בזה טעמים להיתר ולכן למעשה אין להתיר ויראה לרחות הדבר לשאלו. אך מה שבא כתר"ה בדבר חדש שמשמע שפשיטא לכתר"ה שמצד איסור שלו היה מותר משום דהוא רק איסור דרבנן וכל פלפולו הוא רק אם היא שאינה מצוה על פו"ר רשאה לחטוא באיסור קל כדי שיוכה בעלה במצוה רבה דפו"ר כמו שהתירו לשחרר בשביל פו"ר התירו לעבור על עשה דהשלמה בשביל קיום חברו במצות פסח ויותר מזה מצנינו בכ"י באר"ה סוף סימן ש"ז דגם לעבור על איסורי שבת באיסור סקילה כדי להציל בתו משמד שר' לתוס' בלא פשעה וכן ספק שם בש"ע עיי"ש במג"א ובט"ז. לא גראה לע"ד והא מוכרחין לומר דאין

זה כלל ויהיה רשאי לעבור איסור קל בשביל מצוה רבה דהא חזינן שאסור לעבור איסור שבות והביא הסכין אף באיסור. דרבנן לקיים מצוה רבה דמילה וכן אסור לתות לקיים מצוה רבה דפסח ונדאמר רבא ערל הואה ואימל העמידו דבריהם במקום כרת ופשוט שלא דוקא ג' אלו אלא ברוב המקומות כן תוך מאלו שמפורש שלא העמידו במקום כרת. כהא דאונן ומצודע ובית הפרס בפסחים דף צ"ב. ועיין בבי"ק דף פ' דאף אמירה לעורים שהתירו במקום ישוב אי"י סברי התוס' בחד לישנא שאסור לצורך מצוה אחרת אפילו לצורך מילה וספק כן בש"ע סי' של"א סעי' ו' ולכן אף מצד איסור שלו אסור לעבור על איסור דרבנן שהצריכו ו' נקיים בשביל פו"ר אף שהיא מצוה רבה אף שהתירו בשביל זה איסור שחורף עבד. והסעם אולי דק בדבר שגם הדאורייתא הוא קיל מהמצוה רבה מתירין ולא היכא שהדאורייתא הוא חמור גם הדרבנן שהחמירו באיסור זה הוא חמור שלא לדחות בשביל המצוה רבה. עכ"פ מטעם שכתב כתר"ה אין להתיר. והטעמים שיש לי לא ברור לעשות מעשה מפני שאנו מדמין ואם נתרצה נדבר בזה כי בכתב אינני רוצה לכתוב אותם.

ידידו מקורו.

משה פיינשטיין

סימן צ"ד

לבענין אשה שהוצרכה לרפואה לרחוץ ולעשות זילופין בא"מ בימי ספירתה

כ"ב תמוז תשי"ז בעטעלהיים.

מע"ב ידידי הנכבד מאד מר"ה ר' ישראל הכהן ריכטער שליט"א.

הג"ה בדבר שאלתו באשה שרפואה צריכה לעשות באותו מקום זילופין במים פושרים לאחר שגמרה ראיית הדם שלה שהוא בהשבעה נקיים אם יתחשבו הימים לנקיים מחמת שמסתפק אולי המים שטפו את הרגם אם היה שם וכן ראה בס' דרכי תשובה. הנכון לע"ד דאחר שתבדוק בבקר ביום הראשון וביום השביעי תעשה הזילופין. ובמים האמצעיים אם אפשר לה בקלות תעשה הזילופין

ג"כ אחד הבדיקה דבקר ואם קשה לפניה לעשות ביום תוכל לעשות בימים האמצעיים גם בלילה מטעם דאבאר.

דהנה טעם שתי הבדיקות שהצריכו ביום הוא בשחרית להוציאה מידי ספק שמא ראתה בלילה שלפניו ובערבית להוציאה מידי ספק שמא ראתה ביום ולמדו זה מהבדיקות לטהרות שהצריכו פעמים בכל יום וכ"כ בספירת חו' נקיים שגם לבעלה הצריכו בדיקה משום דהיא בחזקת טמאה נמי צריכה שתי פעמים כדאיתא בסד"ס סי' קצ"ז ס"ק י"ד. וא"ב הרא"ש שסובר דא"צ אלא בדיקה אחת ביום ולא יליף מכדיקת טהרות אינו מטעם החשש שמא ראתה קודם דע"ז הא אמרו שצריכה שתי פעמים ולא סגי בפעם אחת משום שכן אמרו. אלא שסובר דלא משום חשש דראיה קודם הצריכו בדיקה דכיון דהפסיקה בטהרה שוב אין לחשוש לשמא ראתה אבל הוא מדין ספירה שהתורה הקפידה שתהיה בספירה דכתיב וספרה לה. לא סגי במה שעברו ו' ימים בלא בדיקה שהחשיבות הוא רק ממה שהוחזקה לפסקה דמיה מקודם חו' ימים אלא צריכה שתהיה החזקה שאינה רואה שוב מימי הספירה דוקא. ועיין בסד"ס סי' י"ח שביאר זה בכונת הרשב"א בהטעם שסגי בבדיקה אחת בכל חו' ימים בין בראשון בין באמצען אבל דוקא בתוך השבעה ולא בשמיני שכתב הרשב"א משום שסגי במה שתספור ו' מוחזקים בטהרה וכד"א ואם בדיקה בראשון בלבד אין כאן בדיקה ו' ספורים אלא מדין חזקת טהרה וכשבדיקה בשביעי בלבד אין הראשונים ספורים אלא מדין חזקה דכל שהפרישה בטהרה ובסוף חו' טהורה חזקה שכולן יצאו בטהרה וכ"כ כשבדיקה באמצע דהו"ל לקדמין כבדיקה בסופו ולאחרונים כבדיקה בתחלתו. שהקשה עליו בסד"ס דא"כ לא תצטרך כלל בדיקה דהא איתא חזקה ע"י. ההפסק טהרה וכתב וע"כ צריך לומר כיון דכתיב וספרה לה גוה"כ הוא שיהיו הימים מוחזקים בטהרה ע"י הבדיקה בו הנקיים עצמן עיי"ש וכן הוא גם להרא"ש שסובר כהרשב"א.

ולכן סובר הרא"ש דהו"ג גם טעם הבדיקה שבכל יום לכתחלה. שלכתחלה הצריכו מדין ספירה לכל יום בעצמו שתהיה חזקה מצד אותו חזים ממש שיהיו ספורים בפנינו כל יום ויום בפ"ע ולא שיום זה תספור מצד חזקה דיום אחר.

והנה ברחצה ועשתה זילופין במים תליא בזה, דלהמצדיכין שתי פעמים ביום שהוא משום החשש דשמא ראתה בלילה הקודם וביום הקודם שאמרו חכמים שבדיקה זו היא הוכחה על זמן זה הקודם

שלא ראתה בו, לכן כיון שדחצה ששוב ליכא הוכחה שאפשר שנשטף הדם בהמים הוא כלא נברקה ולהרא"ש שמצריך רק בדיקה אחת שאינו מצד החשש אלא כדי שיהיו ספורים לכן אף שדחצה אינו כלום דע"כ"ס כיון שעתה בשעת הבדיקה חוינן שאינה רואה היא חזקה על כל היום הזה ונחשב ספור מצד ידיעה וחזקה דיום זה גופיה שהיא חזקה על כל היום, ונמצא שלפ"מ שמצריכין אנו שתי בדיקות ביום שבדחצה ביום אחד הבדיקה הוא כאין לה בדיקה דערבית דא"כ וברחצה בלילה אחד הבדיקה הוא כאין לה בדיקה רשחיתית א"כ אבל בדיעבד הא פסק המחבר בלשון ראשון סגני בבדיקה אחת בכל הו' כהרא"ש והוא משום דחשש להטובין ב' פעמים ביום שהוא מדין בדיקה רטרורית לחוש לשמא ראתה קודם לזה רק לכתחלה, ולדיעבד פסק כהרא"ש שאינו מצד חשש ראית דם, ואף לה"א שמצריך לעכובא ביום ראשון וביום שביעי שכן מסיק להלכה נמי כתב הסד"ס בס"ק ט"ז והוא כהרא"ש דהא לא מצריך שתי פעמים בראשון ושתי פעמים בשביעי, ומה שמצריך גם בשביעי משום דחשש באיסור כרת להטובין דלא נחשבו ספורין אלא דוקא בתחלתן וסופן משום דלא נתברר הלכה כדברי מי ראוי להחמיר כדברי ר' חנינא עיי"ש ובס"ק י"ח, וכיון שבדיעבד הוא כהרא"ש אין לאסור ברחצה בין הבדיקות, ובעצם אין לאסור אף ברחצה בלילה אחד הפסק טהרה קודם הבדיקה רשחיתית דע"כ"ס הא מועיל להרא"ש לפ"מ שבארתי אליכא דסדרי טהרה.

אבל הא אפשר לפרש דכמו שגם להטובים אלו שהוא בשיטת הסמ"ג נמי הא מודה בבדיקה פעמים ביום ראשון וביום שביעי שאף שלא בדקה בימים שבינתיים מותרת כמפורש בדבריו שהביא הסד"ס וא"כ הוא מצד חזקה אך צריך לומר שסובר שלא נחשב חזקה על ספירת נקיים במה שהחזקה שפסקה דמיה אלא במה שהחזקה לימים נקיים דלכן כיון שרק בבדיקת שחיתית וערבית ידעינן שהיום היה נקי אין לה חזקה לנקיים אלא בשתי בדיקות שחיתית וערבית ולכן מצריך הסמ"ג לעכובא דוקא בשתי בדיקות דיום ראשון ומצד ספיקא שלא נתברר הלכה כדברי מי מצריך גם שתי בדיקות בשביעי, ולכן אפשר דהמחבר נמי סובר כטעם הסמ"ג דכחיונן מהא שמצריך לכתחלה שתי בדיקות ביום אבל בדיעבד סובר שאף לטעמו סגי בבדיקה אחת משום דבמקצת היום שידוע שהוא נקי נחשב מדינא כל היום כנקי מדין מקצת היום ככולו, דהא במקצת יום השביעי וכן בשומרת יום במקצתו טובלת ומותרת לבעלה מדאורייתא ולא חיישנן

לסתירה אף דכשתראה חסתור ותהיה טמאה למפרע מאחר דע"כ"ס כיון שעתה בבקר היה נקי תניחן ככולו כל זמן שלא יסתור, לכן גם יום ראשון מהשבעה בבדיקה ראשונה נחשב שכל היום הוא נקי כל זמן שלא יסתור וממילא יש לה חזקה לנקיים גם בבדיקה אחת, וזהו טעם מה שמתייר המחבר בדיעבד בבדיקה אחת לה"א בראשון ובשביעי ורק בזה מליג על הסמ"ג, וגם אפשר שגם הלשון ראשון סובר כסברת הסמ"ג שבעי חזקה לנקיים אבל סגני במקצת היום שזוהו טעם המחבר אף שלשון זה סובר שהלכה כרב תחלתן או סופן וכטעם הרשב"א שכ"ש באמצע שהיא חזקה לקודמין ולאחרונים, אבל לפי תצטרך דוקא דשחיתית שרק בזה ידוע שהיה מקצת הראשון דתחלת היום נקי שנעשה חזקה על כולן לנקיים ואף שנקט המחבר סתם ביום יש אולי לומר כן.

ולכן אין להתיר אלא לעשות הוילופין ביום ראשון דוקא אחר הבדיקה רשחיתית וכן ביום ז' תעשה דוקא ביום אחד הבדיקה כיון שמסיק המחבר כה"א דאין להקיל בלא בדיקת שביעי, ואם אפשר לה גם בכל יום תעשה אחר הבדיקה שחיתית ויהיו לה בדיקות דחזקה בכל יום מצד עצמו, אף להמחבר לפירוש השני שכתבתי, אך אם מוכרחת לרפואתה לעשות הוילופין דוקא בלילה שאו לא מהני לפי השני שבארתי להמחבר ע"כ"ס בשעת הדחק כזה יש אולי לסמוך על פירוש ראשון שבארתי שהוא כהסד"ס שבדיעבד סומך המחבר על דעת הרא"ש שלדידיה אין הרחיצה והוילופין מגרעין הבדיקות.

ולכן מה שהביא כ"ח"ד במכתבו מדרכי תשובה בשם שו"ת ויאמר יצחק הספרדי לאסור ברחצה דמה שמועיל בדיקה פעם אחת בכל ז' ימים הוא רק בלא רחצה, לא נכון כלל דלהלשון ראשון שמועיל אף רק בדיקה אחת בכל יום שהוא מן הימים אין מקום כלל לאסור אלא אף אם דוקא בבדיקה דיום ראשון או ביום שביעי כשיטת הרא"ה בדה"ב שהביא בסד"ס ואף לה"א שצריכה שתי בדיקות לעכובא בראשון ובשביעי נמי לפי הסד"ס אין לאסור אף אם רחצה בלילה ורק מדין לכתחלה שמחמירין להצריך שתי בדיקות ביום כהסמ"ג יש מקום לאוסרה לכתחלה מלדחוק אבל כיון שמוכרחת לדחוק לרפואה הוא כדיעבד שאין לאסור, ואף אם סובר כפירושי נמי יש ע"כ"ס להכשיר ברחצה ביום אחד בדיקת שחיתית ואף אם מחמיר כהסמ"ג שבעינן לעכובא שתי בדיקות ושתי בדיקות בשביעי נמי לא היה לו לאסור לדחוק אלא בראשון ובשביעי ולא בימים האמצעיים וצ"ע בכונתו, וס' הדרכי תשובה והיאמר

יחזק אינם אצלי, ע"כ"ס לדינא אין לחוש לזה אך יש להחמיר שתעשה הרחיצה והוילופין ביום ראשון וביום שביעי אחר בדיקת שחיתית ואם אפשר בנקל תעשה גם בכל יום אחד הבדיקה שחיתית, ואם מוכרחת לרפואתה לעשות דוקא בלילה ואף בלילה ראשון יש לסמוך בשעת הדחק כזה על פירוש ראשון שהוא כהסד"ס כדבארתי.

ושאלה השני באשה שצריכה לעשות וילופין קודם הווי"ג, לא מובן לי איזה שאלה היא הא קודם חשימש ליכא השחתת זרע כלל ואין הכיח כתי"ד מדרכי תשובה בשם מהרש"ם שמתייר משום שרוב פעמים נקלט הזרע מיד, הא אין שם זרע כלל ואולי טעות וספר הוא בהמכתב והשאלה היא בצריכה לעשות הוילופין אחר הווי"ג שלכן איכא חשש השחתת זרע וצריך להתיר רק מצד זה שנקלט ברוב הפעמים מיד אבל א"כ אין הדבר ברור לי ואיני רוצה לכתוב בזה דאולי לא זו היא שאלת כתי"ד ולכן יכתוב לי בברור שאלתו השניה ואשיב בלי"ג מה שיעורני ה' בזה.

ידידו,

משה פיינשטיין

בלא רחצה פניה של מטה קודם הפסק מותר

מע"כ ידידי הר"י ישראל הכהן ריכטער שליט"א.
כדבר אשה שלא רחצה פניה של מטה לפני הפסק טהרה ולא מצאה על הבדיקה שום דבר ואחרי שחשכה רחצה כל גופה ונגבה באלונגית צבועה ומצאה כתמי דם ומיד בדקה במוך דחוק והניחתו איזה זמן ולא מצאה עליו דם אם יש לתלות הכתמים על מה שלא רחצה והיה גופה מלוכלך בדמים שמתחלה שנתייבש וגם כיון שהיה בבגד צבועה אין לחוש, הנה מפורש בתורת השלמים סי' קצ"ו סק"ו דאין תולין וזהו הטעם שמצריך תרמ"א שתרדף פניה של מטה משום שלא יתלו, ומצד בדיקת אותן על בגד צבוע אף שמתכבד דכתם על בגד צבוע אין לאסור אף בג' ימים הראשונים וכדאייתא בפ"ה ס"ק י"ב בשם תשובת מעיל צדקה, מ"מ

הכא שנגבת עצמה הוא יותר מכתם דיש לחוש שמה הרגישה וחשבה שהיא הרגשת הקנח וכיון שיש לחוש להרגשה ובחזקת טהרה לא היתה עדין הא ספק דאורייתא שאף בבגד צבוע יש לחוש, ואף שמסתבר דבהניגוב לבד לא תטעה בהרגשתה מ"מ אפשר שנגבה פניה של מטה בחזק ובעומק קצת שהוא כעין בדיקת עד שמצינו בזה דיש לחוש שתטעה בהרגשת עד כדאייתא בנדה דף ג' עיי"ש בתוס' בשם רש"י ולכן יש לאסור ותתחיל למנות מיום השני.

ובבדיקת הרופא כשלא היה ברחם שליכא חשש פתיחת הקבר כשהיא טהורה יש לתלות כשראתה דם שהוא ע"י משמוש הרופא שם שעשה איזה פצע ומ"מ צריך לשאול להרופא דמה שיש לברורי מברינן, ובשלשה ימים הראשונים להנקיים מסתבר שאין לתלות דלא ידוע שעשה מכה וא"כ לא ידוע שמצויא דם, אבל אם אמר הרופא שנעשה ע"י משמושו פצע ומשם הוא הדם יש לסמוך עליו אף בג' ימים הראשונים ואף אם אינו שומר תורה ואף שהוא נכרי כיון שיותר טוב היה לפניו לומר שלא גרם שיוצא דם א"כ ראייה שלא משקר ויש להאמינו, והפסק טהרה צריכה לעשות קודם השקיעה.

ידידו,

משה פיינשטיין

סימן צו

בחוט ברזל שעל השנים להישירם אם הוא הציצה

כ"ה ניסן תשי"ב.
 מע"כ ש"ב ידידי הרה"ג מהר"ד ישראל לעזו שליט"א.
 הנה האשה אמרה שהחוט ברזל הוא רפוי אחרי עבוד איזה זמן מהדוק הרופא וא"כ אפשר לבא שם מים אם היתה פותחת פיה איזה רגעים ויותר מראוי לביאת מים א"צ כי הוא ביה"ס וא"צ לפתוח פיה כדאיפסק בס"י קצ"ח סעי' ל"ח אבל בזמן שמהדוק יש לחוש לפ"ז.
 וטעם שכתב כהר"ה שאין להחשיב זה למקפיד, קשה לסמוך ע"י כיון דבלא צורך היתה מקפדת שלא

התמקור ואין לו מראה דם, וכן מתבאר
 מהמקור (ס"ב) וי, והליחה שמהפחדורו אינו
 עב ומתמקור יש לו סמיכות דם עב, וכחם ליחה
 המנויה ששואלים עליה הרבה אינו ממקור הדם
 ואינו דם כלל, וכל הנידון כאן הוא רק בידוע
 שכל מהמקור כמו שהרגיש פתיחת פי המקור
 ומנא להליחה.

(ג) ואפילו הרגישה: דבתרה"ד הספק בזה
 דאע"ג דכה"ג טהור מן הטורה, אך
 חולי יש להחמיר כשהרגיש פתיחת פי המקור,
 דכיון דס"ל דכשלא מנא כלום טמאה, נגזר
 שכל חליפו הנשים בין לא מנא כלום למנא
 מראה טהור, ויטהרו גם כשלא מנא, ומשם
 להקל אם יש סמיכות, והמחבר פסק דאם מוכח
 שהמראה גרם לפתיחת פי המקור, טהורה.

(ד) וכן עיקר: וזו הלכה פסקה מדורות עולם
 דמראה טהור אפילו הוא עב וסמך
 טהור.

(טו) ולא מצאה כלום: פעמים שהאשה מרגשת
 פתיחה כפי הרגילות בכל פעם שכל
 הוסת (אם כי היום אין יכולים להבחין כ"כ
 בהרגשת פתיחת פי המקור), ודעת תרה"ד
 (ס"ב) דאע"פ שדקה מיד ולא מנא כלום
 חייבין שיאזה טיפת דם ונחנקת בין כתלי הרחם
 וכיון דהרגישה הוי דאורייתא, וצנמי ריש הרואה
 כחם (נז): אמרינן דהרגשה דאורייתא, וצנמי
 דחה דצנמי דמיירי שמנא כחם עם הרגשה
 או שמנא דם צנמי אמרינן דהוי דאורייתא,
 משא"כ הרגשה לבד בלא ראייה, ועיין שיטות
 האחרונים וההלכה בזה לקמן סימן ק"ל (ס"א)
 אוח י"א).

(י) בברתי או בעשבים: שניהם ירוקים אלא שזה
 צהיר זה חוק.

(יא) בל"א: מראה כחול לא שכיח, ומה שכל
 אלינו במציאות לא היה דם, אכל
 ירוק ושאר המראות הם שכיחים.

(יב) סמיכות וכו': עב: פי דהמראה טהור רק
 שהסמיכות היא כמו צדס.

יש שני מיני ליחות טהורות היוצאות מא"מ, יש
 שנעשה בצרוודור מויעת האשה, ויש

החום דודאי לא ס"ד לטמא לובן צו"נ כנדה, רק
 טומאה ערב כשכבת זרע, וכ"כ הרשב"א והר"ן
 בחידושי ותהרא"ש, והוא היפך דברי הצ"ח,
 (שכתב הלוי ח"ה סק"ו אות א' וע"ש היטב על
 עיקר קושיית הצ"ח).

(ח) ירוק: בראשונים בסוכה (לא): ובחולין (מו):
 מבואר דיש ג' מיני ירוק, זהוב (גע"ל)
 ירוק (גרי"ן) וכחול (צלו"א), דכולם נקראים
 ירוק וטהורים ואפילו כחול חוק מכחול כהה
 הדומה לשחור, ידיע דהכחול הוא שחור בשמשו,
 ואפילו זהוב הנוטה לזהב טהור, דנגע"ל עצמו
 יש מראות שונות, והרגילות הן ג', יש גע"ל
 שאינו נוטה לא לגרי"ן ולא לאדום, יש הנוטה
 לגרי"ן ונקרא גרי"ן-גע"ל, ויש הנוטה לאדום
 כזהב, (וגם בזה יש כמה מיני זהב כדאיחא ביומא
 מד): שבעה זהבים הם, ואעפ"כ טהור, ויש
 נכע זהב שהוא אדום.

(ט) במראה השערה: הנה צו"ע נפקק בסתם
 דזהוב טהור, בין כחלמון בינה ובין
 כשערה, ומשמע אפילו אם מוצאת בהפסק טהרה,
 דהא במראות אין נפ"מ בין הפסק טהרה לשאר
 הבדיקות, ואעפ"כ כתב השלה"ק ומוצא בפ"ש
 (סק"ב) להחמיר לכתחילה במראה גע"ל, והחכ"א
 (כלל קי"ו ס"ט) החמיר כמורה בהפסק טהרה,
 וצ"ע מנין לחומרא זו, וצמתניתין (יט). פליגי
 חנאי, דעקביא בן מהללאל מטמא צירוק ות"ק
 וחכמים פליגי דלת"ק חולין ולחכמים טהור,
 ולענין נדה למאן דמטהר טהור לגמרי, ולעקביא
 טמא אפילו לתרומה, ולת"ק חולין — כיון
 דלתרומה הוי ספק ולא חולין, ולא שורפין
 — גם צנדה טמא, כ"כ הרשב"א שם, ולענין
 הלכה כתב הצ"ח כאן דאין צראשונים מי שמטמא
 צירוק, דהטור והרא"ש ושאר פוסקים כתבו
 דטהור, אמנם הרמב"ם בפה"מ (נדה רפ"ב)
 כתב דטמא, אך בחיצורו (פ"ה מאסוי"צ ה"ו)
 פסק דירוק טהור, והרע"ב במשניות פסק ג"כ
 דירוק טמא, וצח"ו"ט בדברי חמודות (נדה פ"ב
 אות כ"ד) כתב בשם חלמידי הר"י בצרכות
 (ל"א) אהא דאר"י בנות ישראל החמירו על עצמן
 שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבות עליו ו"נ
 דהוי שפירשו דהיינו נכע כחרדל ולא לענין שיעור
 כחרדל, ותמהו דאינו חומרא אלא דכן מוכח צנדה

פ"ב, ותמה החי"ט דחפש ולא מצא צנדה
 לצנע חרדל טמא, וסיים דמ"מ לענין הלכה
 פשיטא לר"ך להחמיר כמוס. ובחכמה צלאל
 (י"ט) חירך ידיע דהחרדל האמיחי הוא לזהב
 חוק, והבן ראשונים פירשו דהלכה כח"ק דחולין
 בתרומה במראה ירוק, וא"כ ירוק הוא חרדל ולכן
 יש להחמיר, וכן איחא במאירי צנדה שם שפסק
 דירוק טמא, והא דפסקו בחכמים דעקביא היינו
 רק בצירוק וכחול, אך בזהוב הלכה כמותו,
 אמנם במאירי בעדיות (פ"ה) סוחר דבריו, דכתב
 דהלכה כמו שנחבאר צנדה דירוק טהור אפילו
 כזהוב, וצ"ע אם חזר צו או רק פירש שם כשטונו
 דפליגי בכל הירוקים, נדוח יותר לפרש כן כשאר
 הראשונים, אכל להלכה מש"כ המאירי במקומו
 יותר עיקר, ועכ"פ דעת תלמידי הר"י והמאירי
 וחיו"ט דטמא, והוא חיוק לדעת השלה"ק.

אמנם למעשה אין אחר השו"ע כלום, וכן
 המסורת לטהר, והעידו בצראג שכל
 הגדולים שם טהרו ללא פוצה פיה, ואעפ"כ
 כתבו להחמיר בזהוב הנוטה לזהב בהפסק טהרה
 כשלה"ק. ובנשים שאין רגילות במראה זהוב (רק
 הירוק המזוי) יש מקום להחמיר כשטוטה לזהב,
 אכל בנשים שרגילות בזה, ואם נתמיר להם לא
 יוכלו לטהר, אין חייבים להחמיר, ואם מחמירים
 יאמרו דהוא צלי נדה, דאף דאין להחמיר נגד
 השו"ע אכל יש גדולים שכתבו להחמיר, ומ"מ
 גם החכ"א לא החמיר אלא בהפסק טהרה ולא
 בבדיקות, וגם אין כ"כ מקום להחמיר במוק דחוק
 כיון שבו מוטב ליה ליה כיון ששויה בפנים, (עי'
 לק" סק"ו ס"ב אות ב'). ומי שעדיין לא קיימו
 פו"ר אפשר דאין להחמיר כלל, ויעשו שאלת
 חכם, ועדיין צ"ע ההכרעה בזה. (שכתב הלוי ח"ג
 סק"א).

(י) בברתי או בעשבים: שניהם ירוקים אלא שזה
 צהיר זה חוק.

(יא) בל"א: מראה כחול לא שכיח, ומה שכל
 אלינו במציאות לא היה דם, אכל
 ירוק ושאר המראות הם שכיחים.

(יב) סמיכות וכו': עב: פי דהמראה טהור רק
 שהסמיכות היא כמו צדס.

יש שני מיני ליחות טהורות היוצאות מא"מ, יש
 שנעשה בצרוודור מויעת האשה, ויש

התמקור ואין לו מראה דם, וכן מתבאר
 מהמקור (ס"ב) וי, והליחה שמהפחדורו אינו
 עב ומתמקור יש לו סמיכות דם עב, וכחם ליחה
 המנויה ששואלים עליה הרבה אינו ממקור הדם
 ואינו דם כלל, וכל הנידון כאן הוא רק בידוע
 שכל מהמקור כמו שהרגיש פתיחת פי המקור
 ומנא להליחה.

(ג) ואפילו הרגישה: דבתרה"ד הספק בזה
 דאע"ג דכה"ג טהור מן הטורה, אך
 חולי יש להחמיר כשהרגיש פתיחת פי המקור,
 דכיון דס"ל דכשלא מנא כלום טמאה, נגזר
 שכל חליפו הנשים בין לא מנא כלום למנא
 מראה טהור, ויטהרו גם כשלא מנא, ומשם
 להקל אם יש סמיכות, והמחבר פסק דאם מוכח
 שהמראה גרם לפתיחת פי המקור, טהורה.

(ד) וכן עיקר: וזו הלכה פסקה מדורות עולם
 דמראה טהור אפילו הוא עב וסמך
 טהור.

(טו) ולא מצאה כלום: פעמים שהאשה מרגשת
 פתיחה כפי הרגילות בכל פעם שכל
 הוסת (אם כי היום אין יכולים להבחין כ"כ
 בהרגשת פתיחת פי המקור), ודעת תרה"ד
 (ס"ב) דאע"פ שדקה מיד ולא מנא כלום
 חייבין שיאזה טיפת דם ונחנקת בין כתלי הרחם
 וכיון דהרגישה הוי דאורייתא, וצנמי ריש הרואה
 כחם (נז): אמרינן דהרגשה דאורייתא, וצנמי
 דחה דצנמי דמיירי שמנא כחם עם הרגשה
 או שמנא דם צנמי אמרינן דהוי דאורייתא,
 משא"כ הרגשה לבד בלא ראייה, ועיין שיטות
 האחרונים וההלכה בזה לקמן סימן ק"ל (ס"א)
 אוח י"א).

(י) בברתי או בעשבים: שניהם ירוקים אלא שזה
 צהיר זה חוק.

(יא) בל"א: מראה כחול לא שכיח, ומה שכל
 אלינו במציאות לא היה דם, אכל
 ירוק ושאר המראות הם שכיחים.

(יב) סמיכות וכו': עב: פי דהמראה טהור רק
 שהסמיכות היא כמו צדס.

יש שני מיני ליחות טהורות היוצאות מא"מ, יש
 שנעשה בצרוודור מויעת האשה, ויש

התמקור ואין לו מראה דם, וכן מתבאר
 מהמקור (ס"ב) וי, והליחה שמהפחדורו אינו
 עב ומתמקור יש לו סמיכות דם עב, וכחם ליחה
 המנויה ששואלים עליה הרבה אינו ממקור הדם
 ואינו דם כלל, וכל הנידון כאן הוא רק בידוע
 שכל מהמקור כמו שהרגיש פתיחת פי המקור
 ומנא להליחה.

(ג) ואפילו הרגישה: דבתרה"ד הספק בזה
 דאע"ג דכה"ג טהור מן הטורה, אך
 חולי יש להחמיר כשהרגיש פתיחת פי המקור,
 דכיון דס"ל דכשלא מנא כלום טמאה, נגזר
 שכל חליפו הנשים בין לא מנא כלום למנא
 מראה טהור, ויטהרו גם כשלא מנא, ומשם
 להקל אם יש סמיכות, והמחבר פסק דאם מוכח
 שהמראה גרם לפתיחת פי המקור, טהורה.

(ד) וכן עיקר: וזו הלכה פסקה מדורות עולם
 דמראה טהור אפילו הוא עב וסמך
 טהור.

(טו) ולא מצאה כלום: פעמים שהאשה מרגשת
 פתיחה כפי הרגילות בכל פעם שכל
 הוסת (אם כי היום אין יכולים להבחין כ"כ
 בהרגשת פתיחת פי המקור), ודעת תרה"ד
 (ס"ב) דאע"פ שדקה מיד ולא מנא כלום
 חייבין שיאזה טיפת דם ונחנקת בין כתלי הרחם
 וכיון דהרגישה הוי דאורייתא, וצנמי ריש הרואה
 כחם (נז): אמרינן דהרגשה דאורייתא, וצנמי
 דחה דצנמי דמיירי שמנא כחם עם הרגשה
 או שמנא דם צנמי אמרינן דהוי דאורייתא,
 משא"כ הרגשה לבד בלא ראייה, ועיין שיטות
 האחרונים וההלכה בזה לקמן סימן ק"ל (ס"א)
 אוח י"א).

(י) בברתי או בעשבים: שניהם ירוקים אלא שזה
 צהיר זה חוק.

(יא) בל"א: מראה כחול לא שכיח, ומה שכל
 אלינו במציאות לא היה דם, אכל
 ירוק ושאר המראות הם שכיחים.

(יב) סמיכות וכו': עב: פי דהמראה טהור רק
 שהסמיכות היא כמו צדס.

יש שני מיני ליחות טהורות היוצאות מא"מ, יש
 שנעשה בצרוודור מויעת האשה, ויש

התמקור ואין לו מראה דם, וכן מתבאר
 מהמקור (ס"ב) וי, והליחה שמהפחדורו אינו
 עב ומתמקור יש לו סמיכות דם עב, וכחם ליחה
 המנויה ששואלים עליה הרבה אינו ממקור הדם
 ואינו דם כלל, וכל הנידון כאן הוא רק בידוע
 שכל מהמקור כמו שהרגיש פתיחת פי המקור
 ומנא להליחה.

(ג) ואפילו הרגישה: דבתרה"ד הספק בזה
 דאע"ג דכה"ג טהור מן הטורה, אך
 חולי יש להחמיר כשהרגיש פתיחת פי המקור,
 דכיון דס"ל דכשלא מנא כלום טמאה, נגזר
 שכל חליפו הנשים בין לא מנא כלום למנא
 מראה טהור, ויטהרו גם כשלא מנא, ומשם
 להקל אם יש סמיכות, והמחבר פסק דאם מוכח
 שהמראה גרם לפתיחת פי המקור, טהורה.

(ד) וכן עיקר: וזו הלכה פסקה מדורות עולם
 דמראה טהור אפילו הוא עב וסמך
 טהור.

(טו) ולא מצאה כלום: פעמים שהאשה מרגשת
 פתיחה כפי הרגילות בכל פעם שכל
 הוסת (אם כי היום אין יכולים להבחין כ"כ
 בהרגשת פתיחת פי המקור), ודעת תרה"ד
 (ס"ב) דאע"פ שדקה מיד ולא מנא כלום
 חייבין שיאזה טיפת דם ונחנקת בין כתלי הרחם
 וכיון דהרגישה הוי דאורייתא, וצנמי ריש הרואה
 כחם (נז): אמרינן דהרגשה דאורייתא, וצנמי
 דחה דצנמי דמיירי שמנא כחם עם הרגשה
 או שמנא דם צנמי אמרינן דהוי דאורייתא,
 משא"כ הרגשה לבד בלא ראייה, ועיין שיטות
 האחרונים וההלכה בזה לקמן סימן ק"ל (ס"א)
 אוח י"א).

(י) בברתי או בעשבים: שניהם ירוקים אלא שזה
 צהיר זה חוק.

(יא) בל"א: מראה כחול לא שכיח, ומה שכל
 אלינו במציאות לא היה דם, אכל
 ירוק ושאר המראות הם שכיחים.

(יב) סמיכות וכו': עב: פי דהמראה טהור רק
 שהסמיכות היא כמו צדס.

יש שני מיני ליחות טהורות היוצאות מא"מ, יש
 שנעשה בצרוודור מויעת האשה, ויש

יכולים לראות לאור החשמל ולהבחין שאין שינוי במראה ע"י האור, אך בזה צריך להזהר דיש מראות קשים וכגון אלו שיש בהם נטיה לאדמומית לכאורה וצריך מומחיות לראותם, ולהבחין בהם ובפרט לאור פלורסנט שהוא ממעט בעומק של המראה וגורם שיראה גוון כהיר יותר, וכן באור צהוב שהוא גורם נטיה לאדום ולצהוב³² ואכן יש שמצרפים ב' מיני אורות של פלורסנט וגם אור של נורות צהובות וכודקים את המראה בין שניהם ודבר זה מועיל שלא ישתנה הגוון מחמת האור.

אשה שרחצה ומצאה מראה לח לבן

74 במ"ז (סק"א) הביא את דברי³³ הב"ח שמצא בשם גדול אחד דאשה שרחצה במים חמים ומצאה כתם לבן לאחר שרחצה דטמאה, דדרך הדם להתלבן לאחר הרחיצה, והוסיף שם דלכן נהגו הנשים שלא לילך למרחץ בימים שבין לבישת הלבנים לטבילה דחששו פן תראה דם ויתלבן אחר הרחיצה והיא לא ידעה, ובט"ז

שם דחה את דבריו דבגמ' לא נזכר רק בשחור שהוא אדום אלא שלקה, אבל לבן לא נזכר דבר זה וסיים דהמחמיר יחמיר לעצמו אבל לא יורה כן לאחרים וכדבריו כתבו³⁴ רוב האחרונים דאין להחמיר ברחצה בחמין ומצאה כתם לבן דאין לחוש שזה נשתנה מאדום ללבן וכדברי הט"ז³⁵ ויש שכתבו שמתרת גם לרחוץ במים חמים בתוך ז"נ ועיין לקמן בעמ' ת' בפרטי דינים אלו. L

מראה שנראה כלילה טמא וביום נראה טהור

מצוי שכשרואים הדם כלילה ונראה מראה טמא, וכשבודקים אותו ביום נראה מראה טהור ונחלקו בזה האחרונים, דבגמ' נדה (כ' ע"ב) מבואר שרבי ראה דם כלילה וטימא ראה ביום וטיהר המתין שעה אחת חזר וטימא אמר אוי לי שמא טעיתי, ובגמ' שם אקשינן שמא טעיתי, ודאי טעה דתניא לא יאמר חכם אילו היה לח היה ודאי טמא אלא אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות, וממעשה זה³⁶ יש שלמדו

דאם היה מראה שנראה כלילה טמא וביום נראה טהור, שטהור ומה שראה כלילה שטמא תלינן שהראיה לא היתה טובה והראיה מדברי רבי, דשם אמרינן רבי ראה דם כלילה וטימא ראה ביום וטיהר המתין שעה וכו' כיון דחזא אישתני אמר האי טמא היא ומפכה הוא דקמפכה ואזיל משמע כיון שחזר ואישתני עוד יותר משי"ה טימא משום דקמפכה, אבל היכא דלא אישתני יותר תלינן לקולא דכלילה לא ראה טוב, אך³⁷ יש שכתבו דאם המורה החליט על המראה כלילה שהוא טמא שאינו רשאי לחזור בו ביום אף שרואה ביום שהוא טהור דאף שמבואר בגמ' שם דאפשר לחזור בו הנ"מ בזמנם שאין רואים דם כלילה וא"כ כל ההוראה לא היתה אפי' בספק משא"כ כזמניה דיש מקילים לראות מראה דם כלילה וכמובא לעיל א"כ יש כאן כעין פסק על המראה ואינו יכול לחזור בו ומה שרואה עכשיו שהוא טהור י"ל שהוא נשתנה, ומ"מ גם לשיטתם באופן שכורר לו שלא נשתנה יש להקל.

ובוראי דאם כלילה היה נראה טמא וביום הבחין בדבר חיצוני שגורם למראה האדום וכגון חוט או סיב אדום שנשתרכב תוך העד (ודבר זה מצוי), דבזה אף אם המורה טימא כלילה בהחלט וביום ראהו שוב ואינו אלא מחמת הנ"ל פשוט הוא שטהור, וה"ה אם כלילה היה מסופק אם המראה טהור וביום ראה שטהור, שטהור דמה שהיה מסופק הוא מחמת קושי הראיה כלילה.

מראה שחור, וכשחזר שדהח

שם כל מראה אדום בין אם הוא כהה הרבה או עמוק טמאים וכן כל מראה שחור וכו' - ובגמ' נדה (י"ט) מבואר ששחור הוא אדום אלא שלקה, ובאחרונים דנו היכן הוא לקה יש³⁸ שכתבו שהוא לקה עוד טרם שיצא מן המקור ולכן טומאתו אינו מדאי' כמו באדום ממש שהרי במקור הוא נשתנה ולא אח"כ, ויש³⁹ שכתבו ג' צדדים בזה. הא' שהליקוי היה רק בבית החיצון, אצל כשיצא מהמקור

סק"א, שרית אג"מ ח"ד סי' י"ז אות ה' והוסיף דאפי' היה ברור לחכם שהמראה היה טמא כלילה ואי"כ ביום נראה טהור דיש להקל, טה"ב עמ' שט"ז והביא שכי"כ המאירי ששינוי זה אינו מצוי ולכן תלינן שהוא טעה כלילה אאי"כ ברור לו שלא נשתנה. 37. סד"ט סי' ק"צ סוסיק צ"ג ושם בתחילה רצה להחמיר אף לפני שהאשה החזיקה עצמה שטמאה דהיינו לפני שהרב פסק לה אך סיים דרק היכא שהחזיקה עצמה להאי טמאה א"א לחזור למורה, ערוה"ש סי' ט"ז, חידושים וביאורים סי' ח' אות ג', ועי' במהרש"ם בדת תורה סק"א שכתב דאם ראה את המראה בבית אפל חתיה נראה לו אדום ואי"כ ראה בבית עם אור שהוא לבן, דהוא טמא דכל מאי דאמרינן שטהור דוק בראיה לאור הנר דבזה אמרינן שלא ראה טוב מחמת אור הנר דהרי אור הנר מאדים משאי"כ בבית אפל ע"ש. 38. שרית בית אב המשאי סי' רל"ה הוסיף מדברי רש"י בסוכה ל"ג ע"ב שכתם דם שחור באשה אדום הוא אלא שלקה לפיכך טימאהו, דמשמע מזה עוממים טמא ולא טמא מדאי'. 39. שרית צמח צדק סי' קכ"ה, ובשרית מנחת שלמה ח"ב סי' ע"ג הסתפק דאם נקוט שהוא טמא גם אם השחיר בתוך המקור, מסתבר דהוי לפי זה כחמש

בנה ביתך סי' ג' אות ד' שכתבו שיש לראות רק במנורה צהובה ולא בפלורסט דבזה דאי לא יבואו להקל. 32. טה"ב עמ' שט"ז. 33. וכדבריו החמיר בפרד"ר מ"ז סק"א (ועיין בחידושי הגרשוני על גליון השו"ע שכתב עיין בתשובות מהר"ם מרוטנבורג סי' שע"ח ח"ל "ועל הכתמים הלבנים שנשים מוצאות היה מהר"ר מטרוייש אוסר אותה לבעלה מטעם דשמא בשעה שיצאו אדומים היו, ועוד דלא ידעינן מהו כמימי בשר צלי, ואני שאלתי מן הר"ד משה ואחיו הר"ר יצחק והתירו בלא גמגום". 34. לבנון נטע סק"א ד"ה והנה והוסיף דבמראה לבן צלול אפשר שגם הב"ח מודה דטהורה אף לאחר רחיצה, ערוה"ש סי' ט"ו, טה"ר"י סי' ט"ח, מי"מ כתב דבהפ"ט צריכה להמתין עד שיתייבש ולא ישתנה לאדום. 35. שרית צמח צדק סוסי' קכ"ה, לבנון נטע שם, דעת כהן ספניקא ועוד אך יש שהחמירו בזה בשערי דעה סק"ב כתב להחמיר וכן בשו"ת לבושי מרדכי ח"א סי' קכ"ז דרק בצונן או בחמין לזמן קצר שרי, ובתשובות ויאמר יצחק ח"א סי' ס"ה החמיר דלא עלתה לה ספירת ז"נ אם רחצה, ובשו"ת שבה"ל ח"ה סי' ח"ו כתב דברחיצה בעמידה אין להחמיר. 36. שרית גבעת שאול סי' ס"ג, שרית השיב משה סי' מ"א, פרי דעה טורי כסף

בראשון וגם בשביעי ומספיק אחד משניהם, ושמא בדקה ביום הראשון, ויש 131 שכתבו להחמיר ולא אמרין ס"ס להקל בזה. היכא ששכחה לבדוק יום א' או יום ז' ולנתה עם בעלה בדיעבד *131 יש להקל, וכשלא לנתה עם בעלה אין להקל כלל.

האם מועיל בדיקה בלילה

באחרונים דנו בארוכה האם מועילה בדיקה בלילה והנה הראשונים נחלקו בדין ספירה בלילה האם הוי ספירה דלדעת התוס' (פסחים פ"א) ולא נקרא ספירה ואילו רש"י שם סובר דהוי ספירה וכדעת 132 התוס' כתבו עוד כמה מהראשונים ולפי"ז גם בדיקת לילה לאו שמיה בדיקה דמאי שנא מספירה אך 133 יש שרצו לחלק בין ספירה לבדיקה דהגם דספירה לא מועילה בלילה והו מטעם

שו"ת שערי צדק סי' ק"ל, שו"ת שואל ונשאל ח"ו סי' קס"ח ויש עוד צירוף להקל בזה דלדעת רוב הפוסקים בדיקות ז"צ הם מדרבנן וכ"ש בנשי דידן שהם ספק זיבות, ויש עוד צירוף להקל אם בדקה באחד מהימים האמצעים דאיכא למ"ד דמהני או שהוציאה את המויד לאחר צה"כ דלדעת הנובי קמ"א סי' מ"ז מועיל לבדיקת יום הראשון שיש להקל. 131 שו"ת אבני צדק סי' פ"א ע"פ דברי המשל"מ פ"ד מהלכ' בכורות שלא אמרין ספק דרבנן לקולא אלא היכא שנעשה דבר המתיר אלא שאין אנו יודעים אם נעשה בזמן המתיר אבל אם אנו מסופקים אם בכלל נעשה דבר המתיר, בכה"ג לא אולין לקולא ועיין בשער המלך הלכ' מקוואות כלל א'. *131 פתי"ש סק"ז בשם שו"ת חת"ס סי' קע"ח, והיה שבדקה רק בא' מהאמצעיים שאין להקל גם בלנתה עם בעלה. 132 כ"כ הנובי קמ"א סי' מ"ז בדעת הרמב"ם פ"ו, ספר האשכול סי' מ"ד, ויש שפסקו כן צמח צדק בפסקי דינים ס"ק ג', שו"ת בית שלמה ח"ב סי' מ"א. סד"ט ס"ק י"ט ועוד אחרונים. 133 לוי"ש ס"ק ה' שאפי' לדעת הרמב"ם יש לומר שבדיקת לילה הוי בדיקה ורק לענין טבילה לא הוי ספירת לילה ספירה אבל הבדיקה אינה קשורה לספירה, חרי דעה, לבנון נטע ס"ק ה', חו"א סי' צ"ב ס"ק י"ב אך נשאר שם בצ"ע וכן יש שרצו להביא ראיה מדברי הרמ"א שכתב והבדיקה תהא לאור היום ולא לאור הנר ובדיעבד מהני אפי' לאור הנר ומשמע שגם בדיקה בלילה מועילה, אך כבר פירשו האחרונים דאין כונתו לבדיקה גופא שאפשר בדיעבד לאור הנר שהוא בלילה אלא שעצם הראיה של הבדיקה האם היא טובה או לא תעשה לאור יום, ובדיעבד מועיל גם לאור הנר עיין בסד"ט ס"ק י"ט, ערוה"ש ס"ק כ"ב ועוד. 134 פרד"ס רימונים בפתחה לט' קצ"ו פ"א ח"ג א"ו ה', דא"כ מדוע השמיטו כל הפוסקים שבדיקה בלילה לא מהני הו"ל לפרושי דדוקא בדיקה ביום ולא בלילה. 135 שיעורי שה"ל, חוט שני ע"פ דברי החו"א הו"ל ובתנאי שהיו עוד צדדי ספיקות,

בדיקה בבין השמשות

אשה שבדקה בראשון ובשביעי, אלא שבאחר מהם שכחה ותזכרה לבדוק רק בבין השמשות, והיינו בתוך י"ג דקות ומחצה לשקיעת החמה, כתבו 136 האחרונים שיש להקל מטעם ס"ס, דשמא הלכה דסגי בבדיקה אחת, ושמא ביה"ש יום הוא, ועוד שבדיקות ז"צ הן מדרבנן לרוב הפוסקים וכדרכנן שפיר יש להקל כשיטת ר' יוסי שביה"ש מתחיל רק לאחר י"ג דקות משקיעת החמה והוא כהרף עין.

ומ"מ 137 אם אירע שבדקה במוצאי יום הראשון לנקיים ואח"כ בדקה בשביעי, אע"פ שלא בדקה באמצע, יש להורות לה להמתין יום נוסף בלבד, ותבדוק בו ותטבול לערב, דממה נפשך אפי' אם נחשיב שנבדקה בלילה, הרי זו כבדוקת ביום שני וביום השמיני והו"ל הו"ל בראשון ובשביעי, ואע"פ שיי"א שבדיקת לילה לא מהני, מ"מ כיון שיש חולקים נוכל לצרף שיטתם לסי"ס.

אמנם 138 באופן שבדקה גם ביום הראשון וגם ביום השביעי בבין השמשות אין להקל, דתו ליכא ס"ס, וצריכה לבדוק בשמיני ותטבול לערב שאז ממנ"פ איכא ראשון ושביעי ואחד מהם ביום, דאי בה"ש לילה נמצא שבדקה בלילה שני וביום השמיני ואיכא לצרופי סברת הפוסקים שבדיקת לילה מהני וכמו שנתבאר לעיל, ואי בה"ש יום נמצא שבדקה ביום הראשון וביום השביעי.

האם צריכה לבדוק חלוקה

שם: בכל יום מזו ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחילה פעמים בכל יום וכו'. ובחידושי רע"א (סק"א) כתב שצריכה לבדוק עצמה וחלוקה, והוא לשון הרא"ש שמלבד שצריכה לבדוק עצמה צריכה גם לבדוק חלוקה, וכן 139 הסכמת האחרונים שלכתחילה תבדוק את חלוקה, ובדיעבד כשלא בדקה, אינו לעיכובא, ויש 140 שלא נהגו במנהג זה, ובפרט שכיום לובשים בגד הצמוד לגוף דאז ודאי כשפושטתו להחליפו בודקת.

טה"ב עמ' ש"ב, שו"ת שמש ומגן ח"ב סי' ט', ובנובי"ש שם כתב שיש לצרף שיטת רש"י דספירת לילה הוי ספירה ח"ה לגבי בדיקה באשה שיש לה מכה שתעלה לה בדיקת מוך דחוק לבדיקת יום הראשון. אולם בשו"ת אור לציון ח"א סי' ז' החמיר בזה וכן הביא בספר שבילי טהרה ח"ג סי' ט' בשם הגר"ש"א שגם בדיעבד לא מהני. 136 שערי טהרה שער ט"ז ס"ה, שו"ת שואל ונשאל ח"א סי' קל"ז, שו"ת אור לציון ח"א א"ח סי' כ' יור"ד סי', משמרת הטהרה בשם הגר"ש"א שליט"א, קנה בושם, שו"ת שבת הקהתי ח"ד סי' רכ"ג ועוד אחרונים. ומהגר"מ גולדשטיין שליט"א שמעתי שאם בדקה לאחר השקיעה בכה"ג שמבואר לעיל, דאם הטבילה יוצא בלילה שבת שלא תטבול בין השמשות שאז הוי תרתו דסתרי ח"ד. 137 קנה בושם. 138 אבני שהם, הוסיף שכל זה דוקא בבדקה בשניהם, באותו זמן, כגון חמש דקות לאחר השקיעה, וכ"ש בראשון בדקה יותר מאוחר מאשר בשביעי אבל אם בדקה ביום הראשון חמש דקות לאחר השקיעה, ובשביעי בדקה שש דקות לאחר השקיעה, כיון שאיכא לספק בכל רגע שמא עכשו נעשה לילה כרמוכת מדברי התוס' שבת ל"ד ע"ב ועוד ראשונים, א"כ ה"נ יש לחוש שמא ביום הראשון היתה בדיקתה ביום וביום השמיני בדקה בלילה וה"ל כבדקה ראשון ושמיני ולא מהני רק אם בדקה פ"א מהאמצעיים, ולמעשה יעשו שאלת חכם. 139 סד"ט סק"ט, ותמה על דברי הטור והשריע שלא הביאו דין זה, לוי"ש, צמח צדק בפס"ד, שיעורי שבה"ל, טה"ב סי' י"ג ס"ה. 140 כן מוכח משו"ת רב פעלים ח"ב

עד סוף היום השביעי, ואף אם היו פחות משבע פעמים מעלי"ע, ולכן¹⁵¹ אם התחילה לספור שבעה נקיים בארה"ב, ובתוך שבעה נקיים באה לאר"י ונמצא שטוף היום השביעי באר"י הוא פחות משבע פעמים מעלי"ע מאו שהתחילה שבעה נקיים בחו"ל, אינה צריכה להמתין עד שיהיו לה שבע פעמים מעת לעת, אלא יכולה לטבול בתחילת ליל שמיני באר"י. וכן להיפך, אם התחילה למנות שבעה נקיים באר"י ובתוך כך נסעה לחו"ל, ונמצא שכלו שבעה ימים מעת לעת לפני סוף היום השבע בארץ שהיא נמצאת שם, שהפסידה כמה שעות של יום השביעי אינה יכולה לטבול ער סוף היום השביעי לפי המקום שהיא נמצאת שם. ואם¹⁵² נסעה בתוך ז"י לארצות שכמזרח אר"י כגון יפן ועברה את קו התאריך, דהיינו שבזמן שבאר"י יום ראשון הוא שם יום שני, אינה יכולה להחשיב אותו כיום שני, דהיינו שאם הפסיקה בטהרה קודם ליל שבת בארץ ישראל אינה יכולה לטבול בליל שבת ביפן, כיון שעברו עליה רק ששה ימים שהרי באר"י היא עתה

כתם אדום, יכולה לתלותו בזילוף זה ואפילו בג' ימים ראשונים כיון שהיא תליה גמורה. ל

חל עונת וסתה בשבעה נקיים
אשה חל עונת וסתה בתוך ימי הספירה, וכגון שבעלה לא היה בעיר ודחתה את בדיקת הפס"ט עד סמוך לבואו, והתחילה לספור שבעה נקיים, ובנתיים הגיע יום וסתה בתוך ימי ספירת ז"י, לכתחילה¹⁴⁸ צריכה לבדוק בעונת וסתה ללא קשר לבדיקת ז"י, וגם באופן שעונת הוסת היא בלילה ולא סג' שבדוקת בבוקר ובערב, ומ"מ אם לא בדקה אפי' עד יום השביעי, כל שבדקה בראשון ובשביעי ולא ראתה מחמת וסתה יכולה¹⁴⁹ לטבול, וכדין כל אשה ששכחה לבדוק עצמה בעונת וסתה הקבוע או ביום עוג"ב שבדוקת כשנוכרת וכמו שנתבאר לעיל (בס' קפ"ד ס"ט), אך¹⁵⁰ יש שכתב להחמיר באופן שלא בדקה כיום וסתה גם כשבדקה ביום השביעי. ל

שניו השעות לענין ז"י
שבעה נקיים אינם נספרים מעת לעת, אלא מתחילת ליל היום הראשון

שלכתחילה לא תבדוק בעד אחר ששמה שם יוד כחול דאו הבדיקה לא תצא טוב. ועיין כשו"ת משיב דבר סי' פ"א, דע שאין לחוש בזילופים לפתיחת הקבר וכמו שהוכיח בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' קמ"ו. 148 והגם שבדיקת הבוקר הערב של ז"י עלה ללילה, מי"מ חשש וסתה של הלילה הוא חשש אחר של וסת, ואינו קשור בבדיקה זו לבדיקה של ז"י. 149 שו"ת ברית אברהם סי' מ"ז אות ד', אמרי חיים לרה"ג פנחס שיינברג עמ' רל"ג, ט"ה עמ' שי"ט, ועיין בחו"א סי' פ'. 150 חקר הלכה עמ' סי' טוף ע"ג. ולכאורה דבר זה תלוי במחלוקת הנוביי בסיס נ"ז והחת"ס בסי' קמ"ב האם אשה לאחר הפס"ט יש לה חוקת טהרה הגם שלא בדקה ז"י (והובא בפת"ש סי' קפ"ז ט"ק כ"ד) ולדעות שיש לה חוקת טהרה אי"כ אם עבר הוסת ולא בדקה מוקמינן אחוקתה שיש לה, אך לשיטות שגם אם עשתה הפס"ט עדיין היא בחוקת טומאה, אי"כ כשהגיע זמן וסתה באמצע ז"י, י"ל שא"א לעמיד אותה אחוקתה כמו דאמרינן בכל זמן שעבר הוסת ולא בדקה שאוקמינן אחוקת טהורה, יש לדחות וצ"ע. 151 שו"ת מנח"י ח"י סי' פ"ד, שיעורי שבה"ל על סי' א בש"ך סק"ד. 152 שיעורי הגר"מ גרוס. הליכות שלמה פרק ט"ו, דבר הלכה ט"ק נ"א.

מיד אלא בהפסק זמן, כדי שיחבר שאף אם נפתח המעיין וראתה דם ונתקנה ע"י הרחיצה, שתראה ע"י בדיקה שאח"כ, ועיין לעיל עמ' שע"ה.

זילופים לרפואה באותו מקום
אשה שיש לה מיחוש באותו מקום כגון שסובלת מדלקת, והרופא פקד עליה לעשות זילופים עם נוזל תרופתי, מותרת לעשות כן בשבעה נקיים, שכיון שפסקה בטהרה בחוקת טהרה עומדת ואפי' בג' ימים הראשונים יש¹⁴⁵ להקל, ולכתחילה תעשה הקילוח לאחר שבדקה בבוקר יום ראשון, וכן¹⁴⁶ ביום השביעי תבדוק קודם לכן, ומ"מ אם מוכרחת לעשות דוקא בלילה יש להקל בשעת הדחק.

ומצוי¹⁴⁷ זילופים לרפואה שהם בצבע אדום, דאם אפשר להשתמש באחר יש להמנע מלהשתמש בצבע אדום, אך אם הוצרכה להשתמש בו ומצאה אח"כ

רחיצה בימי שבעה נקיים
הב"ח (בס' קפ"ח והובא בט"ז סק"א), כתב שנהגו הנשים שלא להתרחץ בימי ספירת שבעה נקיים, ודבריו המנהג שלא לרחוץ הוא דוקא בחמין, ויש¹⁴¹ שכתבו שגם בקרים לא תרחץ דחיישינן שמא ע"י רחיצה יתקנה הדם ויאבד, ויש¹⁴² שחלקו על דברי הב"ח דלא חיישינן לחומרא זו ומותר להתרחץ בין בחמין ובין בקרים. ומ"מ גם לדברי הב"ח כ"ז¹⁴³ רק ברחיצה ממושכת וכן רחיצה ע"י ישיבה באמבטיה או בבריכה אם לא שיש בגד צמוד לגוף ממש שמונע כניסת מים לאותו מקום, אבל להתרחץ במקלחת שאין המים נכנסים לאותו מקום לכ"ע אין להחמיר.

ומ"מ¹⁴⁴ עדיף שקודם שתרחץ תבדוק שאז תצא מכל ספק, וכן אם בודקת אחר הרחיצה לכתחילה לא תבדוק

סי' ט"ז ובבא"ח פ' צו אות י"ג שלא הביא מנהג זה. 141 זכור לאברהם ח"ג ערך נדה, שו"ת ריאמר יצחק סי' ט"ה ועיין באג"מ ח"א סי' צ"ד מה שהעיר בזה, וכדברי הבי"ח כתבו להחמיר בשער דעה סי' קפ"ח, לבנות נטע סק"א, פרד"ר מק"ז סק"א, דרכי תשובה סק"ט, דעת כהן, פרדס שמחה באופן שהמים מגיעים לאוי"מ 142 ט"ז שם, שו"ת צמח צדק סי' קצ"ה, ובחי צדק ח"ב סי' י"ב, ובשו"ת ערוגות הבושם סי' קע"ה כתב טעם אחר להחמיר שהוא עפ"י הוסי' בשבת י"ג ע"ב שהיה מנהג לטבול בסוף שבעה לראייתה קודם ספירת נקיים ואח"כ טובלות עור פעם משום חומרא דר' זירא, ואי"כ י"ל שלכן החמירו ברחיצה כדי שלא יבואו להקל בהרחקות חויל ע"ש. 143 כמשי"כ בשו"ת לבושי מרדכי קמא סי' קכ"ג, שיעורי שבה"ל סי' קפ"ח ס"א על דברי הטי"ו. 144 שיעורי שבה"ל. 145 שו"ת מהרש"ם ח"ב סי' מ', שו"ת ערוגות הבושם סי' קע"ה, שו"ת דברי מלכ"אל ח"ג סי' ס"א, שו"ת מהר"ש ח"ו סי' צ"ז. שו"ת אהל יהושע ח"ב סי' ע"ד. 146 שו"ת אג"מ שם. 147 שיעורי הגר"מ גרוס, וכ"כ בשו"ת שבת הקהתי ח"ה סי' קס"ד

→ **אשה שקשה לה בכל אלו אם יכולה להרטיב את העד, ובדיקה במגבונים לחים**

אשה שקשה לה לברוק מחמת שיש לה פצעים או שהמקום יבש וכדו' יכולה ¹⁶³ ללחלח את העד מעט שיהיה פחות משיעור טופח ע"מ להטפוח ולברוק בו, אולם אין להרטיב הרבה את העד, דכיון שהוא רטוב והמים שעליו גורמים לדם ליפול וכן המים הם מבהירים את הדם ליותר מצבעו האמיתי לכן אין לברוק בו, ומוזה נלמד דאשה שעשתה בדיקה במגבונים לחים כל שאינו טופח ע"מ להטפוח בדיעבד עלתה לה הבדיקה, וכן ¹⁶⁴ אפשר להקל במקום צורך באשה שיש לה מכה למרות משחה וזלין או שמן תינקות וכדו' באו"מ, אך שתעשה כשעה

וכן לא תברוק באצבעה כיון שהדם מתקנה מן האצבע ביציאתה וכן הסכמת האחרונים, והגם שבמי נדה בקריא לטי' קפ"ו נסתפק בזה וצידד להקל בכתם, מימ הצריך עיון למעשה, ולכן אין להקל בזה. ¹⁶⁰ ספר סוגה בשושנים בקיצור דיני טהרה פו סי' ה' בשם הגריי ווייס זצ"ל, שרית תשובות הנהגות ח"א סי' תקי"ח או ט"ו, קנה בושם סי' כ"ב על השי"ע, משמרת הטהרה פי' סעי' כ"ט דלכתחילה אין לברוק, פרדס שמחה כיון שהדם מחליק ממנו ואינו נאחז בו ומי"מ בדיעבד עלתה לה בדיקה. ¹⁶¹ שיעורי שה"ל אם הדם נאחז בו, טהיב עמ' שמ"ב, וחוט שני כתב שאם זה עשוי 100 אחוז מבר סינטטי אין לברוק בו אך מבר העשוי מדיאלן עלתה לה הבדיקה שאע"פ שהכותנה הוא רק מיעוט מכל הבגד מי"מ כיון שבכל משהו יש תערובת כותנה חדי שניכר בו המראה אך הוסיף דמי"מ עדיף שלא לברוק בו. ¹⁶² שיעורי שה"ל, חוט שני, טהיב עמ' שר"מ, ומי"מ בטישו לכו"ע אין לברוק בו כיון שנקרע ומתפורר וכמבואר בשו"ת באר משה ח"ב סי' ט"ב, ובשו"ת שבה"ל ח"ב סי' ק'. ולגבי בדיקת טמפון בשו"ת באר משה ח"ז סי' קל"ח כתב שאין לברוק בו מפני שא"א להכניסו לחורים וסדקים ורק לצורך מויד אפשר להשתמש בו וכבר נתבאר לעיל, ויש עוד כמה פרטים בדיני העדים והוא שיש להקפיד שלא יהיו חורים ונקבים בעד מפני שהדם יכול ליפול דרך הנקבים וגם קשה להבחין במראה זה, וכן מצוי כיום שיש סוגי עדים שנמתחים כמו "טריקו" דעת רוב גדולי ההוראה שאין לברוק בו כיון שא"א להבחין ולדייק במראה זה שהוא מתכווץ וא"א לדעת מהו באמת, אשה שברקה בבגד צבוע יש שכתב להקל כל שתברוק שאין בו רישם אדמימות כלל. ¹⁶³ שו"ת מהרש"ם ח"א סי' קמ"ז הובא בדרכי תשובה סי' נ"ז, חוט שני הוסיף שתורטיב את העד ואח"כ תסחט באופן שיהא רק לחות בעד, פרדס שמחה ועוד. ¹⁶⁴ פרדס שמחה בשם גדולי ההוראה

דינו כישן אבל אם אין לה בגד ישן או מכובס בדיעבד מועילה הבדיקה בחדש. **אם** ¹⁵⁷ העד אינו לבן מבואר בשו"ע שלא בודקים בו כיון שלא ניכר בו הדם ובבגד שהוכחה לבנוניתו מחמת שהוא ישן ומשומש או מסיבה אחרת עדיין הוא בכלל לבן ומותר לברוק בו כשאין אחר.

ולגבי בדיקת צמר גפן מבואר בשו"ע שיכולה לברוק, ויש ¹⁵⁸ שפירשו שאין הכוונה למה שנקרא אצלנו צמר גפן שהוא עשוי סיבים ומתפרק אלא כוונתו לבגד שנארג מסיבי צמר גפן והוא מה שנקרא כיום בגד כותנה (ואולם צריכה למעכו שיראה חתיכה אחת ולא יתפרק שאל"כ ישארו סיבים ממנו במקום הבדיקה הרי חסר לה בבירור הבדיקה) אבל בצמר גפן של היום לכתחילה אין לברוק וכמבואר מפני שהוא מתפרק, ועוד כיון שמצוי שעשוי הרבה סיבים צבעונים ושחורים וכדו' ואפשר לבוא לידי טעות, וגם קשה להבחין במראה שבו לכן מכל הני טעמי לכתחילה אין לברוק בצמר גפן אך אם קשה לה בבגד מבר מפני שהוא מסרט לה או שאין לה יש ¹⁵⁹ להקל שתברוק בצמר

ליל שישי, אלא תטבול במוצ"ש ביעין שהוא ליל שבת בארץ ישראל ועיין לעיל עמ' שפ"א. **סעיף ו'**

בדיקה בניד צמר גפן, בגד סגמטי וכדו'

בשו"ע: כל בדיקות אלו בין בדיקת הפסק טהרה ובין בדיקת השבעה צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישן, או בצמר גפן או בצמר לבן נקי ורך וכו' - ומבואר שהעד הראוי לבדיקה הוא צמר נקי וכן או בבגד פשתן ישן ולא חדש והטעם ¹⁵³ הוא שבחדש קשה מהישן והחשש הוא שמא חסרט ותפצע את עצמה ותחלקלל, ולפי"ז ¹⁵⁴ יש שכחבו דאם לא אכפת לה שתשרט יכולה לברוק עצמה בבגד חדש וכל הדין של ישן אינו אלא בגדר עצה טובה, אך ¹⁵⁵ יש שכתבו טעם אחר שכיון שהיא קשה ומסרט חיישין שמא לא תברוק יפה בעומק בחורים וסדקים לכן אסור לברוק בעד חדש והמנהג ¹⁵⁶ כיום שאין צורך בבגד ישן ממש אלא כל שנחכסם ונתורכך ע"י כיבוסו

¹⁵³ תוס' בשבועות דף ו' ע"ב, ועוד ראשונים, ובשו"ת מהר"מ מרוטבורג סי' תרכ"ה וביראים כתבו דהחדש הוא קשה ואין הדם נרבק בו ולכן לא תברוק בזה. ¹⁵⁴ סר"ט סי' כ"א, צמח צדק בפס"ד. ¹⁵⁵ לחוש סק"י וכן נקטו האחרונים להלכה. ¹⁵⁶ סר"ט שם, ועוד אחרונים. ¹⁵⁷ ויש שרצו לחולק שכל זה רק בזמנים שלא טמאו רק חמשה מיני דמים שכדי להבחין בין אדום לאדום צריך לבן ממש אבל כיום שמטמאים כל הדמים אדומים אין קפידא בלבן וגם אם העד צבוע אפשר להבחין אם יש בו דם ויש שדחו זה שהרי בזמן הראשונים חב"י גם היו מטמאים את כל הדמים ולא דוקא חמישה סוגים והם לא הזכירו שום דבר שאפשר בבגד שאינו בהיר אך בשעת הדחק גדול כשאין לה בגד לבן כתב המי נדה בקרי"א במהר"ת סי' קפ"ז שהכשיר, ועיין עוד בטהיב עמ' שמ"א שהקיל מטעם הראשון בשעת הדחק. ¹⁵⁸ שיעורי שה"ל, חוט שני, ולגבי איסור תלישת צמר גפן בשבת (עיין בשמירת שבת כהלכתה פליח הערה מ"ח). ¹⁵⁹ שם.

לפני הבדיקה בעד מפני שיש בעד רושם מהמשחה.

גודל העד

בגודל העד לא נתפרש בפוסקים שיעורו, ומ"מ לא 165 יהא קטן ביותר 166, ולא גדול מדי אלא בינוני פחות 167 משלשה על שלשה אצבעות, והוא כערך 7-8 ס"מ.

אשה שלא יכולה לבדוק בחורים וסדקים כיצד תנהג

שם: ותכניסנו באותו מקום בעומק לחורים ולסדקים עד מקום שהשמש דש וכו', הג"ה ואם 168 לא עשתה כן בבדיקת יום ראשון תעשה פעם אחת כן בבדיקות שאר ימים, מיהו

בדיעבד אם לא עשתה כלל רק שבדקה עצמה יפה בחורים וסדקים היטב כפי כחה אע"פ שלא הגיע למקום שהשמש דש סגי לה - ובטעם הרבר שצריכה לבדוק בחורים וסדקים אף שלכאורה היה מספיק בדיקה רגילה כדי לראות אם יש דם במקור ומדוע צריך לברר האם יש דם בחו"ס, נאמרו באחרונים ב' אופנים י"א 169 שהמקור לא פתוח כל הזמן ולכן בקינוח לבד אין בירור שאין המעיין פתוח כיון שגם בשעה שהוא פתוח אינה שופעת כל הזמן ברציפות בלי הפסק, אלא יש הפסקות קצרות ביציאת הדם ולכן אם קינחה ומצאה נקי אין כאן בירור שנסתם המעיין כיון שיש לומר שברגע זה שקנחה לא שפעה דם אבל עדיין מעיינה פתוח ולכן צריך בדיקת חורים וסדקים, וי"א 170 דהטעם

שליטיא, שרית באר משה חי"ב סי' נ"ט, חוט שני ולכן כשעושה כן שעה קודם הבדיקה תרדע לרב שמראים לו את הבדיקה שזה יכול להשפיע על המראה ובנטעי גבריאל חי"א עמי שצ"ד שראוי ליקח משחת חלין או "ky" שהוא שומן טבעי ובלתי מלאכותי ונמס כולו והוי כמיא בעלמא, אך שאר משחות וכגון 'דוטין' שהוא מכיל חומר כימי שאינו נימוח עדיף שלא להשתמש בו. יש מורי הוראה שרצו להקל דגם בשעת הדחק גדול שיכולה לבדוק מיד שמרחה את המשחה או את השמן אך תודיע למורי הוראה אם יש שאלה על המראה, ובספר מראה כהן עמי מ"ה הביא בשם הגרי"ש ואונר שליטיא שהקל למרחח חלין גם על העד. אולם במשמרת הטהרה פי' סעי' כ"ד כתב בשם הגרי"ש שאין למרחח שום משחה על העד. 165. שערי טהרה סק"ז 166. שיעורי שבה"ל, פותח שער סי' ס"ט. ובפרי שלום עמוד ל"ה אות ה' הביא בשם האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל שעד הבדיקה יהיה כשיעור שיכול לכסות את האצבע ולא יותר שזה מעבב להגיע בחו"ס. 167. שרית קנה בושם חי"א סי' כ"ה ושכן מבואר בשו"ע הרב קפ"ג בקו"א סק"ב עי"ש. 168. אך המחבר לא פליג בזה ודביעבד אם לא עשתה עד מקום שתשמש דש דעלתה לה בדיקה וכמו דמוכח מדברי הבי"י שכתב שזה רק לבעל נפש ואף שבשו"ע סתם דבריו ומשמע שזה דין לכל אדם מימ' עדיף לומר שסמך על מ"ש בבי"י וכן מוכח מדברי הבן איש חי סי' צ"ז סי' ט"ז, צ"צ פס"ד סק"א, חופת חתנים סי' ב' ס"ד, אך הערה"ש ס"ק כ"ח הביין שהרמ"א והמחבר פליגי האם זה לעיכובא ע"ש. 169. סד"ט ס"ק כ"ג ד"ה ועד נראה ל', חור"א סי' צ"ב אוי' כ"א, ובדומה לזה בשו"ת שאילת דוד סי' ג' וחז"ל קבעו הדבר שעי' שתבדוק בחורים וסדקים שגם אם המעיין לא פתוח לא משכחת לה שלא תמצא דם כיון שבדקה בחו"ס דחאי בשיעור כזה זמן של בדיקת חו"ס אם היה מעיין פתוח היתה מוצאת דם. 170. שרית רע"א סי' ס' ולפי"ז כתב שאם תכניס

שצריך בדיקת חורים וסדקים ברקא חזושינין שמא דם המקור יעבור דרך החורים והסדקים ולכן בדיקה רגילה אינה מועילה, ומ"מ מבואר בדעת השו"ע שצריך דוקא חורים וסדקים. אך יש 171 שכתבו ובשעת הדחק גדול יש להקל שאין צריכה בדיקת חורים וסדקים. ובאשה שיש לה טבעת באו"מ שאינה יכולה לבדוק בחורים וסדקים תעשה בדיקה לכה"פ בהפסק טהרה ובראשון ובשביעי בחורים וסדקים אך אם לה קשה תבדוק עד היכן שאפשר לה, ואמנם תעשה שאלת חכם. ועיין (בסי' קצ"ב) אופן הבדיקות ככלה.

אופן הבדיקה ומה הדין בבדיקה בשכיבה

שם: ותכניסנו באו"מ בעומק לחו"ס עד מקום שהשמש דש - ומבואר

שצריכה לבדוק ממש עד מקום שהשמש דש אלא שאם קשה לה תעשה לפחות בדיקת הפס"ט ובדיקה של יום הראשון כמבואר בסוף הסעיף וברמ"א הקיל יותר בדיעבד אם לא עשתה אלא רק בדיקת חו"ס 172 בעומק כפי כוחה אף שלא הגיע למקום שהשמש דש סגי לה. וידועים דברי החת"ס בהגהות לשו"ע שכתב "קבלתי דהיינו שתעמוד רגלה אחד על הספסל ורגלה אחד על הארץ ואז תוכל לבדוק כראוי" ומבואר שאשה צריכה לבדוק דוקא בעמידה ולא בשכיבה והטעם הוא ע"פ 173 המבואר לעיל שהטעם שצריכה לבדוק בחו"ס אינו משום שצריכה לברר שאין דם בחו"ס שנשאר שם מקודם לזמן הבדיקה, דאין הבדיקה באה לברר מה היה בזמן שמקודם לבדיקה אלא לברר שברגע זה שהיא בודקת היה מעיינה סתום אלא שכיון

את העד על פי הרחם אין צורך חו"ס, וכ"כ בסד"ט ס"ק כ"ג. 171. נוכי מהדו"ק סי' מ"ז כתב שלי"צ מעיקר הדין חו"ס שכן רעת כמה מהראשונים (ומטעם זה כתב שבדיקת הפסק טהרה במקור דחוק יכולה להועיל לבדיקת יום הראשון אף שאין חו"ס) ולכן בשעת הדחק יכולה לבדוק גם בלי חו"ס אך הור"ד ס"ק ד' רחה את דבריו, וכתב שאין לזוז מפסק השו"ע שצריכה בדיקת חו"ס, וכ"כ בשו"ת רע"א שם, ובפרט רימונים, חכמת בצלאל עמי' ע"ד, חכ"א, לוי' ועוד, ובשו"ת אבני"ז סי' ת"ה כתב שכשחזרה פחות מ' ימים שהיא זה רק מדרבנן יש להקל, ובשו"ת שאילת דוד סי' ג', ושרית שואל ומשיב תנינא חי"ג סי' ק"ד, ושרית ברכת רציה סי' כ"ז מקלים בדעת הנובי"י, ועיין בשו"ת לברשי מרדכי חי"ג סי' כ"ב שבמקום עיגון יש להקל, וכ"כ בשו"ת עולת יצחק ס"ט ועיין לקמן. 172. ועיין בבי"י שתמא אין אפשר להגיע למקום שהשמש דש בלי שתפצע את עצמה ע"ש ומ"מ אינה צריכה לדחוק עצמה יותר ממה שהיא יכולה להגיע ובגופי הלכות בבואור הלכה הביא בשם סי' בגר ללבוש ששאל לנשים פקחות ואמרו שאשה שבדקת עצמה נוגעת ברוב במקור באצבעה החסוף שכ"ז שבדקת בעמידה ולא בשכיבה ע"ש ובגופי הלכות החסוף שביד אצל רפאים וספרי רפואה שאשה שבדקת יכולה להגיע באצבעה ע"פ רוב עד פי החיצון של צואר הרחם ע"ש אך עיין בשו"ת הבי"ח החדשות סי' ל"ה שכתב שמה שצריך עד מקום שהשמש דש אינו לעיכובא אלא עדיפות ומחויבות לבדוק רק כפי כוחה וכמו שנתבאר. ולכן במעוברת אם תכניס ידה בעומק עלולה לפגוע בהריון, תבדוק רק כפי כוחה - שיעורי שבה"ל וכן תבדוק רק ראשון ושביעי. 173. בסד"ט ס"ק כ"ג ובשו"ת רע"א סי' ס' כמבואר לעיל.